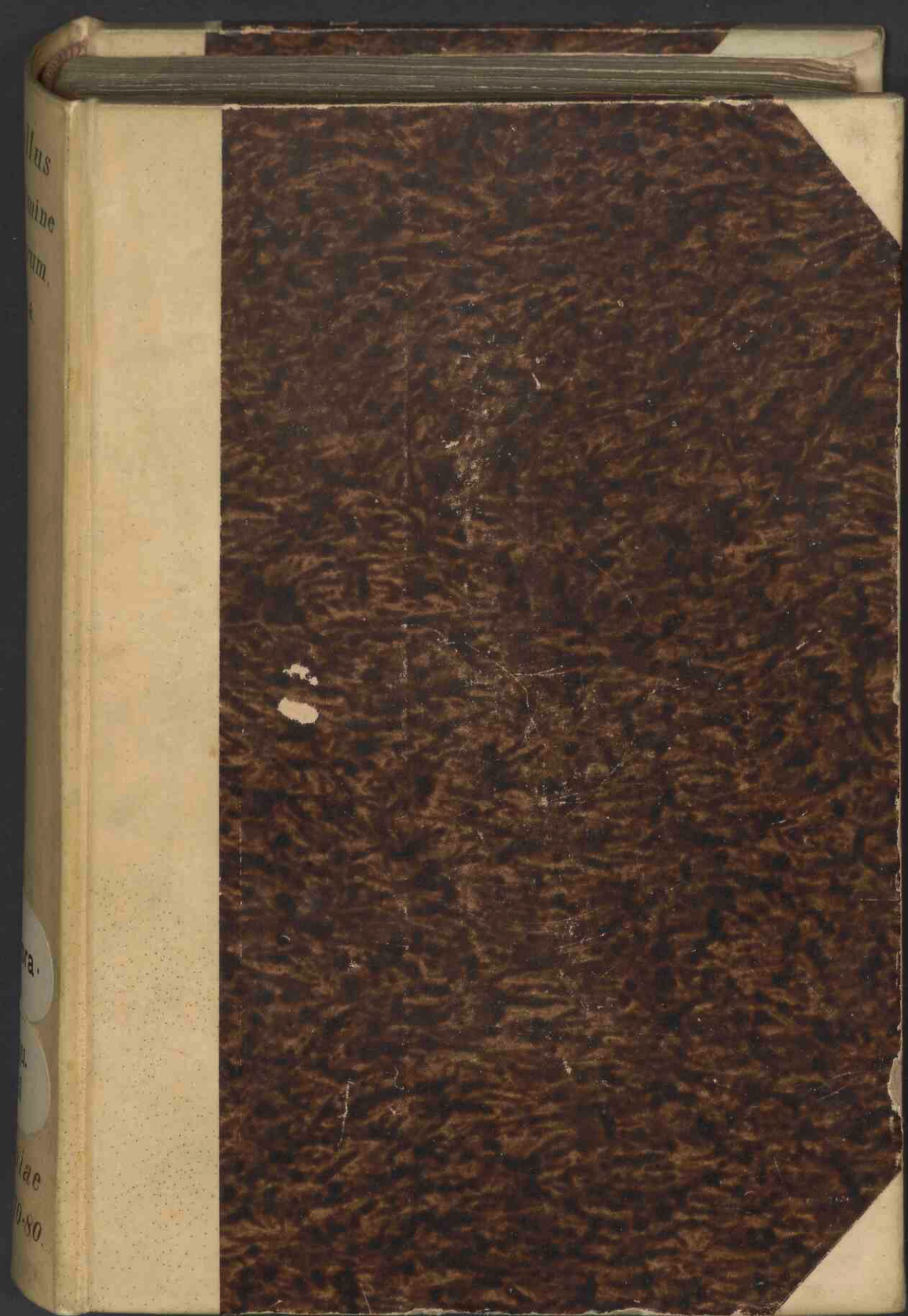

Libellus de regimine rusticoru[m]

<https://hdl.handle.net/1874/456964>

Cm

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
 - de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsede
 - de staartsede
 - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
 - the spine
 - the head edge
 - the fore edge
 - the bottom edge
 - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

203 7454
ap̄m r̄ndentē. Non sunt inquit cōdigne passio-
nes hui⁹ temporis ad supuenturā gloriā q̄ eue-
labitur in nobis. Satis delicat⁹ es frater. si q̄ hic
vis gaudē cū seculo. et postea ēgnaē cū xp̄o. ve-
et veniet dies illa. qua corruptiū hoc et morta-
le induat incorruptiōē. et immōlitate. Beatus
suus quē dñs inueneit vigilātem. Tūc ad vo-
cē tute pauebit terra cū popul⁹ tu gaudēbis ju-
dicaturo dño lugubri ore mund⁹ immingiet. Et
tribus ad tribū pectora feriet. Potētissimi quō-
dā ēges nudo latē palpitabūt. Et exhibebit cū
prole sua ven⁹. Tunc ignit⁹ iupit adducet. Et
cū suis stult⁹ plato discipul⁹. tūc aristotil⁹ argu-
mēta nō pderūt. Tūc tu rustican⁹ et paup̄ erul-
tab. ridebis et dices. ecce crucifix⁹ de⁹ me⁹. ecce
iudex. qui obuoluit⁹ pānis in p̄sep̄io vagit hic
est ille fabri et q̄stuarij fili⁹. hic q̄ mātis gestat⁹
sinu. hōiez de⁹ fugit i egiptū. hic vestit⁹ cocīno
hic sentib⁹ coronat⁹. hic mag⁹ demoniū hñs et
samarites. Cerne man⁹ iudee quas fixeras. Cer-
ne lat⁹ romane qd̄ foderas. Videte corp⁹ an idē
sit corpus. qd̄ dicebatis dā nocte sustulisse disci-
pulos. Vt tibi hēc frater dicere cōpūlit me tua
dilectio. vt hñs interesse cōūngat. quib⁹ nūc la-
bor durus est.

Explicit Epistola s̄cti Iheronimi. Ad Elyodori

4
Incipit Expōitiō Symboli Gloriosi Ieronimi
Contra Iovinianū hereticum.

Credo in deo patre omnipotente. Vex
prius q̄ incipiam de ipsis sermonū vir-
tutibus disputare. illud nō importune
cōmonēdū p̄tō qd̄ in diuersis eccl̄is
aliqua in hñs verbis inueniūtur adiecta. In ec-
clesia tñ verbis rome hoc nō deprehenditur sem̄
p̄ eo arbitror. q̄ neq̄ heresis vlla illic sumpfit
exordium. et mos imbi seruatur antiqu⁹. eos q̄
gratiam baptis̄mi suscepturi sunt. publice idē
fidelium populo audiēte simbolū reddere. et vt
q̄ ad iedionem vni⁹ saltem sermonis eorū qui
precesserunt in fide nō admittit auditus. In ce-
teris aut locis. q̄tūm intelligi datur p̄pter non
nullos hereticos addita quedā videntur p̄ que
nouelle doctrine sensus videreē excludi. Nos tñ
illum sequamur quē in Aquilienti eccl̄ia p̄ laua-
chri grām suscepim⁹. Credo ergo. Primo oi-
um ponitur. sicut et apostol⁹ ad hebreos scribēs
diāt. Credere enim primo omniū. accedentē ad
deum oportet. q̄ est et credentib⁹ in se fit ēmune-
rator. S; et p̄ph̄a di. Nisi credideritis. neq̄ intel-
ligetis. Vt ergo intelligēte ibi aditus pateat
recte primo oim te credere profiteris. Quia nec
nauiū quis ingreditur. et liquido ac profundo

*Libellus
de regimine
rusticorum.
et alia.*

Rariora

**A. qu.
331**

*Coloniae
circ. 1470-80.*

Cm

Cm

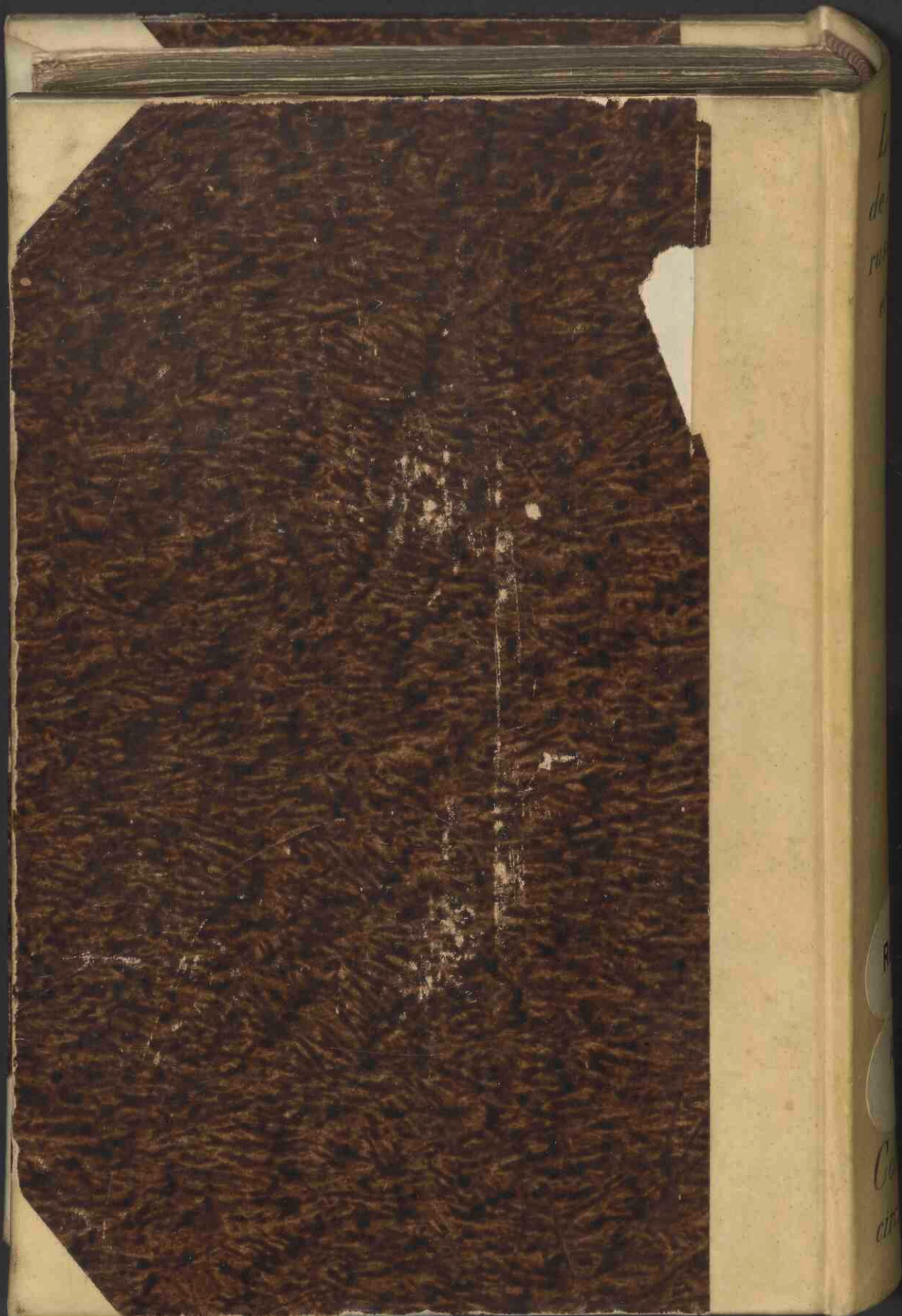

Cm

Cm

Cm

A. qu.
331

Rariora

671. **Rolevinck, W e r n e r**, *Libellus de regimine rusticorum*. [Keulen, Arn. Therhoernen c. 1472]. 4° min. A. 4°, 3311

Type 1. — VK 1039.

Ingevoegd: een los blaadje, waarop de aantek. in modern hs.: *Ci devant chapitre de S. Marie*", ofschoon geen der in dezen band zich bevindende stukken in de boekenlijst van dat kapittel van 1836 voorkomt. — Geschenk van de bibliotheek der prov. Utrecht in 1881. — Samengeb. met nr. 80, 176, 334, 492, 670 en 672.

176. **Chrysostomus, J o h a n n e s**, *Liber de eo quod nemo laeditur nisi a se ipso*. [Keulen, Ulr. Zell c. 1470.] 4° min.

A. 4°, 3312

Type 1b (107 m.M.). — HC 5052. — BMC I p. 182. — Holtrop II 40. — MMW II 366. — Peddie II p. 174. — Pr. 840. — VK 646. — Bl. 17—22 ontbreken.

Samengeb. met nr. 80, 334, 492, 670, 671 en 672.

80. **Augustinus (P s e u d o-)**, *Epistola ad b. Cyrillum de magnificentiis Hieronymi*. [Acc.] *Pseudo-Cyrillus, Epistola ad Augustinum de miraculis Hieronymi. Hieronymus, Epistola ad Susannam lapsam et ad Heliodorum*. [Keulen, Ulr. Zell c. 1470]. 4° min. A. 4°, 3313

Type 1b. — H* 6719 (2) = HC 8568. — BMC I p. 188. — Holtrop II 52. — MMW II 400. — Peddie I p. 71. — Pr. 862. — VK 187. — Bl. 1—41 ontbreken.

De brieven zijn noch van Augustinus, noch van Cyrillus. Zie B.H.L. nr. No. 3867, 3868. — Samengeb. met nr. 176, 334, 492, 670, 671 en 672.

672. **Rufinus, Tyrannius**, *Expositio symboli contra Jovinianum haereticum* [Keulen, Ulr. Zell c. 1470]. 4o. min. A. 4o. 3314

Type 1b. — HC* 8578. — BMC I p. 191. — Holtrop II 66. — MMW II 413. — Pr. 877. — VK 1057. — Zie over de dateering de aantek. bij M. E. Kronenberg, *Catalogus van de incunabelen in de Athenaeumbibliotheek te Deventer* (1917) 141.

Zie over het auteurschap de aantek. bij MMW II 413. — Samengeb. met nr. 80, 176, 334, 492, 670 en 671.

492. **Liber de proprietatibus terminorum Ciceronis iuxta ordinem alphabeti**. [Keulen, Ulr. Zell c. 1470]. 4o. min. A. 4o. 3315

Type 1b. — HC 5348. — BMC I p. 189. — MMW II 403. — Peddie II p. 181. — Pell. 3705. — Pr. 830. — VK 333.

Volgens Dibdin, *Bibliotheca Spenceriana*, IV-1815 p. 488 en Cicero, *Opera... ex recens. J. C. Orellii*, IV-1861 p. 1064, niet van Cicero. — Samengeb. met nr. 80, 176, 334, 670, 671 en 672.

334. **Jacobus de Clusa**, *Tractatus de contractibus qui fiunt cum pacto redemptionis perpetuorum censuum seu ad vitam*. [Keulen, Arn. Therhoernen c. 1470]. 4o. min. A. 4o. 3316

Type 1. — HC 9342. — BMC I p. 203. — Holtrop II 136. — Pr. 954. — VK 612.

Samengeb. met nr. 80, 176, 492, 670, 671 en 672.

670. **Rolevinck, Werner**, *Formula vivendi canonicorum*. [Keulen, Arn. Therhoernen] z. j. 4o min. A. 4o. 3317

Type 1. — MMW II 448. — Peddie II p. 266. — VK 1034.

Zie over het auteurschap de aantek. bij MMW II 448. — Samengeb. met nr. 80, 176, 334, 492, 671 en 672.

Inhoud.

1. Werner Rolevinck, Libellus de regimine
rusticorum. Voullième 1039.
2. Johannes Chrysostomus, De eo quod
nemo laeditur etc.
F. 17-22 ontbreken. - Voullième 646.
3. Augustinus. Epistola ad Cyrillum.
F. 1-41 ontbreken. - Voullième 107.
4. Rufinus Aquileiensis. Expositio symboli
contra Iovinianum haereticum. Voullième 1057.
5. Cicero, De proprietatibus terminorum.
Voullième 333.
6. Jacobus de Clusa. De contractibus.
Voullième 612.
7. Werner Rolevinck, Formula vivendi
Canonicorum.
Voullième 1034.

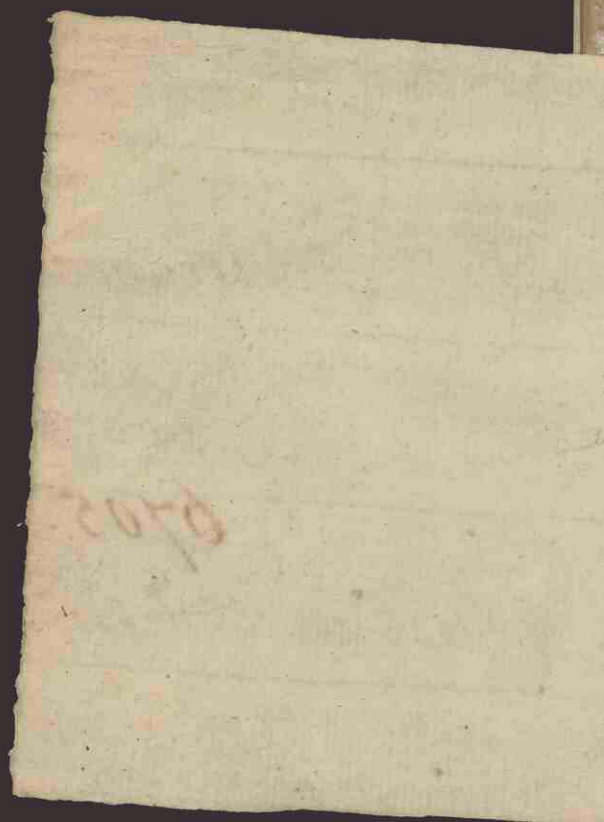
Incipit libellus de regim ino rusticoni qui
valde val est. curatis. capellanis. decessione. febr.
tatis ac alijs officarijs esse. in utroq; statu plesi
denabus.

Emisit dominus deus adam de paradiso vo
luptatis. ut oparetur terram de qua sumpt
us est. Scribitur genehs. iy. Cogitanti in

Chapitre de S. Marie.

6705

in ruore vultus tui depreus pulvis
tuis in terram de qua sumptus es. quia pulvis es

In ipit libellus de regimine rusticorum qui
valde valde est curatus capellanus. decessans. scrip-
tus ac alijs officiarijs eius. in utroq; statu pfecti
denarius.

Emisit dominus deus adam de paradiso vo-
luptatis. ut oparetur terram de qua sumptus
est. Scribitur genesis. 19. Cogitanti in
ob dilectis fratribus et cognatis crebro pulsantibus
ferrem pro verbo edificationis. venit in mentem
ulcherum ille tractatus sancti doctoris thome
aquino de regimine principum quem regie maiestatis
vir nobilis et urbane eloquentie summa edidit
gantia quasi suis sua loquens. utiq; magnus
gnis magna. gloriosus gloriosis gloriosa. sicuti
nū erat tante celsitudinis. Ast ego pauper et
exilis creatura dei nescio qua sorte raptus est de a-
matro sacris litteris applicatus cum hoc exemplo meis
mea loqui vellem puer parvis puer. i. predicta fle-
bilem sermonem deflexi dicens. Emisit dominus
deus adam de paradiso voluptatis. ut oparetur terra-
deus sumptus erat. Terram utiq; limosam et steri-
lem terram reprobam et maledictam dicens domi-
no ubi supra ad adam Quia audisti vocem uxoris tue.
et comediisti de ligno ex quo preceperam tibi ne come-
deres. maledicta terra in opere tuo. In laboribus co-
medes ex ea cunctis diebus vite tue. Spinas et tri-
bulos germinabit tibi. et comedes herbas terre.
In sudore vultus tui resceris pane tuo donec reu-
taris in terram de qua sumptus es. quia pulvis es

aluerem reueris. Et q̄q̄ sil tota humani
meris ppago hauc duram expitur miseriam nul-
la tamen adeo sicut mea. hoc est rusticana. q̄ pene
ab ipsis cunabilis. morti ultra ceteras destinata
cernitur. Sed nimia tristitia absorbeat. aliqua
h̄ consolatoria et infortimatoria. ex sanctorum patz
dictis colligere disposui. q̄bus una cū ceteris exhor-
tionibus cotidianis spem habeat. et modum inue-
niat. p̄ tpatia dēimenta. felicitatē m̄cādi sempiternā.

Drimo igitur debet q̄libet fidelis agricola deum
timere. et firmiter credere. q̄ omnia opa sua
q̄ntūcūq; etiā minima ab omnipotēte deo copiosa
mercede premiabūtur in celis. si p̄manserit in sim-
plicitate. et volūtatē bona. Debent etiā honorare
officiū suū cūq̄ adeo institutū. et hilariter exequi ea
q̄ ad ipsū spectāt. Itē debz hūiliter dñs suis obedire
Itē debz p̄cipue deū venerari et diligē. Itē dēctas et
pēsiones ac cetera debita fideliter soluere. Itē solēp-
nitates et ieiunia ac ceteros ritus eccl̄iasticos deuote
obseruare. Item elemosinas paupibz q̄ntū facultas
p̄mitat elargi. Itē cū oibz hoibz ⁊ p̄cipue cū vicis
et p̄tribulibz suis pacē seruare. Itē familiā suā lau-
dabiliter regere. Itē cauere se ab oī occasiōe mali. Itē
nitī ad bonū nomē et p̄bā famā ap̄d priōs suos.
Itē cauere se a societate mala et p̄fortio potāciū et
iurancium. ac oim qui sine flore dei viuūt. Item se-
dula discutere scientiam suam. et crebro confiteri.
Item sepius meditari de p̄ceptis dei et obseruatiōe
eorum. et ut in recta fide ambulet. Item cogitare

frequēt de morte et breuitate hui⁹ vite. ⁊ assuescat
crebro inuocāe dñm deū boīs simplici⁹ vñ vt eū di
rigat i oib⁹. ⁊ ad etna tādē gaudia pducāt. **H**ec sūt
q̄ vnūquēqz xpianū sanctificāt. sñ q̄b⁹ estianū nō
mē nulli pdest. **H**ec sūt q̄ hoīez de trā ad celū leuant
q̄ hoī deum re consiliāt. q̄ primū edificāt. q̄ ad felice
tñsitū ppāt. **V**ex qm rusticana simplicitas nōnuq̄
ignorat quomodo hec fieri debeant. ideo per singula
redeundo laci⁹ aliquid de hys loquamur.

Timor sapiencie timor domini. Describitur psalmo
capitulo decimo. et prouerbiorum primo et nono.
et alijs locis multis. **E**t qui sine timore est nō potest
iustificari. **E**cclēsiastica p°. **H**ec et similia debet ad
uertere quilibet fidelis rusticus. p̄mō et omnis
cristianus et a peccato recedere. **Q**uod si aliq̄s ita sim
plex fuerit vt dicat. nō scio timere deū. nescio quid
sit h°. talis debet infori h° modo. **P**rimo q̄ratur ab
eo an aliq̄d sit in mūdo qd̄ timet amittere vel incurrē
Et rñdebit paul dubio si āquem vsū racōis habuerit
q̄ cotidie ista sollicitudine āriet. ne pdat bona q̄ hz et
ne supueiat ei mala q̄ solēt hoīes sñ intmissiōe vex
āe. **H**z forte pauca bō q̄ timet amittē. s̄ multo plā sūt
mala q̄ timet iaccē. **E**cce utrobiz occasio fiois. s̄
scda ē inopabiliē maior q̄ p̄ma et eq̄lē vnūsoz p
stāgit. scdo q̄rat ā credat q̄ d̄s sit vnūsal p̄fami
has oīm q̄ sūt in celo ⁊ in trā ⁊ ā oīa sūt nuda ocu
lis ei⁹. et ā sit iust⁹ iudex rēbuēs singul⁹ iuxta opa
sua. **T**ercio q̄rat ā hēat fidē de celo ⁊ inferno. ⁊ q̄i ce
lo sine sola sūma bō et in inferno sola sūma mala

Item q̄ iustis debentur p̄mia celestia. reprobis ve-
ro tormenta infernalīa sine fine mansura. Si hec
se credere dicat. tūc instruat quō cōpare debeat. tē-
poralia ad et̄na. videlicet q̄ hec oīa q̄ hic videm⁹ ā
excogitare possum⁹ bō nichil sūt resp̄sū futurorum
Similiter oīa que h̄ patimur mala siue excogitari
p̄nt q̄uis sint et̄erna horreda nimis. tñ ē sp̄ciū penarū
infernalīū nō sunt n̄ quedā suauia plūdīa futuro-
rū Hys admoitionibus si aliq̄ adiūcta fuerit fides
absq̄ dubio facillime cor̄e dñi suscitabit ī corde hūā.
Qui vero hys cōpūct⁹ nō fuit. fidē nō h̄nt. q̄uis se
h̄re forte putz. sicut m̄lti fatui putāt se ēē prudētes.
q̄uis nō sint. H̄ fundamēto pōito. vltēr⁹ ē īfōr-
mus hō simplex et bone voluntatis. q̄tē pl⁹ tēat
dñm deū suū offendere p̄t suā n̄alē bonitatē. q̄ ex-
torā seueitatē. q̄ ī veritate sic est. q̄ dñs d̄s ī se et
ex sui natura tot⁹ bonus suauis larg⁹ et clemens
ē. q̄ at̄ seuer⁹ ē nr̄a p̄cā faciūt et q̄dāmō cogi⁹ eū
vt nos affligat. Hinc exiuit prouēbiū. Si facerem⁹
q̄d debem⁹ d̄s faceret q̄d vellem⁹. S; q̄ facim⁹ q̄d
non debem⁹ cogimur pati q̄d nolu⁹. Exēplū hui⁹
habe⁹ ī aq̄ probō et virtuoso viro habēte officium
regendi aliq̄ communitatem. Hunc omnis hō diligit.
q̄ videt q̄ oībus prodesse cupit. nulli obesse. Et
q̄ talem non diligit est valde peruersus. Nam om-
nis populus acclamat eum esse merito diligēdum.
Iste facilliter neminem punit aut permittit affli-
gi. n̄ omnino delinquens se nōlt emendare. Dic
dominus deus a quo bona cuncta procedunt super

omnia est diligendus qz nichil bonitatis est in crea-
turis quod ab ipso non sit. **S**tudeat ergo homo
simplex crebro ad memoriam reuocare. qz deus eum
ubiqz videt multo clarius quam p^rimus su⁹ coram
q^o peccare erubesceret vt hac manu ductione paulatim
crescat in timore dei vt ad illū gradū pueniat qz si
etiā deus nō veller eum punire. tamē adhuc nō vel-
let peccare aut offendere tam piū patrem. **H**ic
vocatur filial^r timor qz q^o istum habet inter filios dei
aputatur et timet ne vel in modico oculos amāti-
simi patris offendat. **T**imor autē seruilis ē qū ali-
quis ppter penam siue temporalem siue eternā abs-
tinet a peccatis. et in tali adhuc manet peccādi volū-
tas si speraretur impunitas. **I**lle timor nō ē filiorū
dei. s^z maloz seruorum q^o nō faciūt bonū nisi coacte
Et quamuis non sit meritorius eterne vite tamen
introducitur filialem. sicut etia filium. **E**st etiā notādū
qz sancti viri solēt crebro ante oculos suos ponere
penā dāpnatorū tñ ppter h^o nō sūt mali sui iudicādi
qz h^o faciūt ad piā cautelā. **V**n dicit b^ous Jeronim⁹
Dū penā timeo. suo g^ratā q^o accepi. **F**acile em̄ qlibet
septacō vinctū dū futūe calamitatis acerbitas q^o pro
peccatis debetur anxia mēte preuidetur. **S**iquidem
vt ait sc^os gg. **A**dmōtaneū qz delcāt etnū qz cruciat
Ite b^ous aug. heu q^o male pccor deapit. **D**emel for-
nicat⁹ ē et in etnū ardebit. **H**inc b^ous Jero⁹. rursum
dicit. **Q**uocūqz diē illū cōsidero toto corde peremisco
Sive em̄ cōmedo siue bibo siue aliud aliquid facio
semp videtur illa tuba terribilis sonare in auribus

meis. **S**urgite mortui venite ad iudicium. **A**st eōs
tra peccatores obstinati nolunt timere. et q̄cquid
eis de hys dī parumpēdūt aut respuūt. donec mors
improvisa eos rapit ad supplicia horrenda. tūc timēt
gemūt dolēt p̄remiscunt. h̄ infructuose. **D**e q̄bus
tale fertur exēplū. **N**iles quidam valde pūse vite
vixit habuit deuotā. **H**ec viz sepe monuit. q̄ten⁹
vita mala postposita. sue anime salutē dū tps h̄rēe
et iniaz p̄seq̄ posset. in flore dei oparet̄. **C**ui ille. **N**ū
tu sic fatua es vt illis papis credas. q̄ talia delira-
menta fingūt. vt a pplō denarios extorq̄ant. **N**eqz
infern⁹ ē. neqz vita aliq̄ post istā. **Q**uid plura. **V**e-
tū ē ad mortē. ⁊ ecce infelix ille ex animis in lecto
iacens nigrā cartā in manu habuit. in q̄ sic sc̄ptum
fuit. **I**ā certus sū. q̄ infernus est. **E**cce carissimi per-
pendite cordialiter in quanta tormenta iam sit. ubi
⁊ eternaliter necesse est ipsum permanere. **R**ursum
de sancto **A**rsenio longe aliter legitur. **H**ic vir san-
ctus de nobili **S**enatore romano ac diuite patricio
factus erat heremita sanctus et pauper rusticus.
Dicebatur namqz teste beato **I**heronimo heremi-
tica illa solitudo sancta rusticitas. **S**iquidem cum
in palatio imperiali summo fungeretur honore.
vocem diuinitus elapsam audiuit **A**rseni fuge ho-
mines et saluus eris. **Q**uo facto. statim ad heremū
percepit. **U**bi quante perfectionis fuerit. nec ipsi
aut intelligere aut scribere potuerunt. qui eum ibi
de nouerūt. **I**nt̄ cetera at̄ spūalia exercitia maḡ
nifica quibus excellenter claruit. sic maxie deum

amuit ut a sol ortu vsq; ad occasum sepius a lacrimis non cessaret. Cumq; et in hora mortis a fletu nequaquam se temperaret. Dixerunt ei fratres. et tu p̄ adhuc times? Quib; ille. Vē t̄eo ⁊ valde t̄eo. Quia q̄uis in mādatiis dñi a iuuetute ābulauerim tñ nōdum scio q̄lter a districto iudice opa mea iudicabunt. Et hys dictis in fletu vsq; ad exitū pmāsit. Sed iam scā ei⁹ exeū ⁊ aīa et p̄tin⁹ in celū euolāto qdā scūs p̄ q̄ i spū h⁹ vidit. voce maḡ posteam clāmavit dicēs. Bt̄is es arseni q̄ tantū te fleuisti. Eyā venerabiles huc accedite et diligenter aduertite vobis omnes rustici huius tanti patris exemplum ubi nā tante sanctitatis pondus meruerit in urbe aut in rure. Vos multa ex paternā habetis educatione. q̄ ipse tam laboriose quesivit videlicet laboris assiduitatem. victus vestitusq; vilitatem ceteraq; penitētie sancte exerātia humano generi diuinitus imposita que curialibus et delicatis difficilima videntur vobis autem iam p̄ assuefactionem facillima facta sūt. Cur ergo nō t̄spiciatis q̄ p̄pe sitis saluti si timueitis deum et in mandatis eius ambulaueritis. Ecce qd̄ grauius in spiritali conuersatione iudicatur vobis p̄ nichilo et quasi naturaliter consecuti estis. vigilare laborare carnem affligere petulantes motus eius comprimere cibo grosso vestituq; inculto vitam t̄rāfigere. omni humane creature p̄pter deum subici p̄cipua sunt sacre religionis exerātia et q̄ in his amplius floruerunt gloriores sunt in celo et in t̄ra nunc et in sempiternum. Hec si vultis vobis

sunt possibiliora p̄ cūctis hominibus. Deū q̄z timere
similiter sine omni doctore eq̄z facilliter discitis. ex
cotidiana subiectione dñor̄ vestror̄. q̄ v̄is cerui
abus minantur sine infirmitate. pati pro q̄buslibz
etiā leuibz erratis multas imponere gues. Si inq̄
tāto pauore necesse habetis coram. mōribz p̄ncipi
bus cōsari. ne videlicet causam habeāt nocēdi
vob̄ sue in corpe sue in rebus. q̄to magis corā im
mōrli oīm deo. sollicitē ambulare debetis. q̄ intus ⁊
foris iugiter v̄s intuetur ne si qd̄ absit corā tanta
maiestate peccare nō veream̄. mittat v̄s cum cor
pore ⁊ aia in iehennā ignis. Facile arbitror vob̄ ista
psuaderi poterūt. si aliq̄ scintillā bone voluntatis
habueritis. Attendite q̄ miserabile est hic tantis
affligi doloribus laboribz opprobriis. et vexationi
bus cōtinuis. ⁊ post pei⁹ in cōpabili ter tormentat.
Hic hr̄e purgatoriū et postea infernū. Audite ergo
venerabilem pr̄ez vestrū sc̄m Tobiam quō v̄s do
ceat. vt omnia mala euadere possitis. Peruite in
quit dñs in flore et veritate. et requirite vt faciatis
oia q̄ placita sunt illi. Paupere q̄dem vitā geritis.
s̄ habebitis m̄lta bona si timueritis deū. et recesseritis
ab oī peccato ⁊ feceritis bene. Qd̄ vobis cōcedat
omnipotens et bt̄us d̄s Qui cū v̄ngemito filio suo
domino nostro ihesu xp̄o viuit et regnat in v̄nitatē
sp̄s sancti d̄s in secula benedictus Amen.

Sciēdo debet quilibet fidelis agricola firmiter
credere. q̄ oia opa sua q̄ntūcūq̄ etiā mīma ab
oīpotente deo copiosa mercede premiabūtur in celis

si p'miserit in simplicitate et voluntate bona. **H**ic
p'cholor plures deficiunt rustici. et p'apue illi q' sūt
ceteris paupiores siue despectiores. **P**utantes q' si-
cut sunt ap'd hoies nulli? ēputationis. sic etiā ap'd
deū. et ob hoc ad nichil se vocatos arbitrantur. n' ut
sint eternaliter infelices. **A**b hac mala humilitate
reuocat nos spūs scūs sapiētie. vi. dicēs. **N**usillū q'
magnū ip'e fecit et eq'liter cura ē illi de oibus. **E**t p's.
Ne autas hoiez in humilitate. **U**bi dicit q'dā glosa
mala humilitas ē qū sic vult de se hō sentiat. ut pu-
tet se derelictum a deo. et nūq' meliora posse cōsequi
ab eo. **Q**uāuis em' vile corp' cōtraferim'. aīe tamē
minis p'iose sūt. puta ad ymaginē dei ac similitu-
dinē creatr. **N**ū ne aīe nobis vilescent. fili? dei seip-
sum in p'ciū aīaz dedit. **H**ic attendite vs oēs q' vi-
les estis in ocul' v'is. et despecti in hoc seculo et no-
lite desperare. **E**cce p' vobis d's hō factus ē. **N**ō utiq;
homo gl'iosus diues ac p'potes. s' obprobriū hoīm
et abiectio plebis. factus p' oia similis vob' et plus
q' vos paup' et despect'. **N**ō regū pallatia. nō aulās
p'ncipiū. nō castra nobiliū. nō ciuiū delicata cubilia
s' paupū et abiectorū rusticoz elegit stabulū. **C**ur
g' desperatis o paupes. cur cōtristamini o gl'iosi
p'ebules āgeloz. ac p'nobiles sūmi regis hospites
cur inquā misitatis quasi d's oblitus sit v'ū. cū in
oibus et sup' oēs vs q'suit inuenit et exaltauit. di-
uites dimittēs manes. **O** si v'raz itelligētis dignitatē.
ac singularem erga vs diuine gratie mūnificētiā.
nō sic mortifera tristitia absorbēni. qūp'ca? qūto in

hoc seculo p̄ momētū t̄p̄is plus ceteris vanis hoīb⁹
abiectiones videmini. tāto mag⁹ gaudere debetis q̄i
dei filio p̄formiores et p̄sequēs in futura gloria
sublimiores. **H**ec nāq; ē certissima oīni catholicoꝝ
doctorū regula q̄ quanto est q̄s similior xp̄o in p̄nta
mortali vita q̄ velociter t̄nsit tāto erit et similior in
illa sup̄na gloria q̄ durabit in eternū. **H**anc salutā
tē similitudinē in multis vob̄ vltm̄ oēs alios heredi
tario iure possidetis. **N**eq; dicet vob̄ a districto iudice
q̄ recepitis q̄d bona in hac vita s̄c̄ olym diues
ille epulo de q̄ d̄. **L**. xvi. q̄ nūc cruciat ap̄d inferos. s̄
audiatū estis cū fidei lazaro q̄ h̄ mala ēcepistis nō
sū iusto dei iudicio q̄ forte āq̄ p̄c̄a adm̄sistis q̄ ca
mi⁹ paupertatis exarniat nūc ut tūc cū ip̄o in delictis
p̄petuo m̄asuris p̄solemini. **Q**uaz p̄ne igit vob̄ hic
ad modiciū castigat at̄tēdite ut in eternū parcat. et
q̄ seuerē irascatur his q̄bus cūcta ad votū largitur
qm̄ ab illa mercede sanctorū vacui remanebūt. **V**er
tissima nāq; est sentēcia b̄i bernardi ac alioꝝ sanc
torū p̄m plurimoz q̄ nemo potest h̄ gaudē cū sc̄lo
et illic regere cū xp̄o. **E**t dñs ip̄emet in euāgē dicit
suis electis discipulis et in eoz p̄sō alyis omnibus p̄
destinatis. **N**olite mirari si odit vob̄ m̄d⁹ q̄ me p̄orē
odio h̄uit. **H**ic q̄ vult remē p̄ me abneget semetip̄m
et tollat crucē suam cotidie et seq̄tur me. **S**ed forte
dicetis m̄. **N**ōne sūt multi solēpnes viri in h̄o seculo
patiter et femine honore ac diuicijs referti et tamen
bone spei? **R**ūq̄d omnes dāpnabūt? **N**unquid soli
miseri salui erūt? **N**onne karolus ac multi reges

duces. comites. nobiles. militares. cūesq; innumeri
sancte vixerūt. et tamē statū mūdi tenuerūt. Hec
et alia similia infirma et imperita sibi pponit aia.
ut suā si posset iustificaret impacienciā. ac per q̄s si
audet dinā maculat et puidenciā. sacrāq; sc̄pturā
et sc̄oz exempla calūpniet. Hec aut similia di
cedo. Nallē et ego talia loq̄ cū diuitibus et potēti
b9. q̄ hec cū paupibus ppet. Facile ē in delicijs cor
poni rez de paciētia et ieiunio fame ac labore. con
tēptuq; et oppressione mltā verboten9 pseq; h non
eq; facile ē ista tolerare. Fateor et ego ita eē. Sed
nūquid q̄ in sublimitate et delicijs esse videtur. oīo
exptes sunt oī tribulacōe tēptacōe ac labore. ymūdo
vere si in ciuitate dei ābulare voluerūt. pl9 q̄ paupes
affligūtur. Norūt expti q̄ verum sit. q̄ q̄cqd foris
eminet plus merore afficitur q̄ gaudio recreetur.
S; istud miseri adūcere nolunt aut non possunt.
Putant em̄ sic eē apud alios sicut imperite suspi
cantur. Jam em̄ certissime dictum est Nemo potest
hic gaudere cū seculo et post regnare cum xp̄o Qd si
electi quidā aliqd hic pl9 p̄cipāt de diuicijs et sta
tu hui9 vite q̄ debent. oportet p̄ gūe penitētiā dele
ant horrendam purgatorij penam recōp̄sare. que
vtiq; sic maxime afflictia est ut oīs presentis vite
tribulatio illi comparata. quasi punctura iunci sit
reputāda. Ab hac ḡ occasione latendi in diuicijs
et honoribus temporalibus facilima utiq; pau
peres et inglorij sunt preseruati. et pene contra
solum impaciētie viciū dimittat hū. Qd quidem

facilius vincūt q̄ diuites oblatos honores aut pa-
tas delicias siue alia queq; incentiua vitioꝝ etiā si
nichil aliud pati haberent. Quia sicut p̄hs dicit et
condiana experientia docet. Nō sine mag̃ v̄tute ac-
ridēs fortuna tollerari potest. Adūsa āt ppter assue-
factiōe tāq̄ anatural' huic vite pene a cūctis homi-
nibꝯ maxime deū timētibꝯ sano corpe ac mēte sensa-
ta eq̄mimit' sufferibil' ē. Hinc int' timoratos viros
tāq̄ verissimū exiuit p̄biū q̄ nedum in corp'alibus
siue secularibꝯ s; etiam spūalibus exercitijs plures
cecidēr' p̄speis elati q̄ adūp' fracti. Quid em̄ tā in-
micū ē p̄b' moribꝯ sicut otiū in delicijs a v̄tosa huiꝯ
mundi sublimitas? Et q̄d tā seculꝝ ac bone vite cō-
pūatū sicut iustꝯ labor cū frugalitate et contemptu
mūdānāꝝ vanitatū? Hec merito quoslibet simpli-
ces et pauperes rusticos consolari debent. dum intel-
ligūt se eo āplig a deo dilectos q̄ sobriꝯ eis hec tpa-
lia largit' q̄ mltis fuerūt tā dampnōis etne. Sed
heu p̄chdolor attingit nōnullꝯ q̄ olim sublimis q̄dā
orator hamibali improperauit dicens Vincere scis
hamibal vti victoria nescis. Ita et nos de quibusdā
rusticis huius temporis dicere possumus. Vincere
scit rusticus vti victoria nescit. Quāquam sit perspi-
cuum. ex parte iam dictum est cum velint nolint hu-
ius mundi careant prosperitate et tamē misabili
q̄dā negligēcia a vicijs nō abstineāt nec ad v̄tutes
pueniūt q̄d p̄ ceteris oibꝯ faciliꝯ p̄nt. hos dñs p p̄-
phetā increpat dicēs. percussī vos et non redistis ad
me q̄c. Sed hos dimittamus quos nullꝯ dominus

metus aut flagellum inflectere potest. et ad illos
revertamur q̄s exhortati suscepim⁹. q̄ talēto bone
volūtatis predicti. vias rectas ingredi volunt. Ipsi
nāq; sciunt q̄ totū hūanū genus ob demerita sua
proiectū ē ab illis sūmis delicijs in hanc erūpnosā
vitā et t̄bulacōnē p̄tinuam. vbi nullus ūq; ad libi-
tū oīa hēre potuit. ā tā diu viuere. q̄ diu cōcupiuit
Sciunt etiam q̄ afflictio ista medianalis est. et
a spiritali morte id est peccatis p̄seruat. et aperte
vident illos qui in delicijs viuunt. aut vir aut mul-
lomodo posse a vicjs abstinere. Sciunt deniq; q̄
omnes sancti quorum gloriosa memoria est in ec-
clesia. a primo vsq; ad nouissimum per hanc viam
innumeris tēptationib⁹ p̄bati transierunt fideles
et sic tādē p̄fecti amia dei facti sunt. Sciūt insup q̄
ista nō casuahē aut fortuito agūtur in h⁹ mūdo q̄
sic dissimilē admistat genus hūanū. videlicet q̄
vnus est paup alter diues. vnus gloriosus alter
p̄septus. vnus sanus alter egrotus. vn⁹ fortuna-
tus alter infaustus. vnus acutus alter simplex.
vnus prelat⁹ alter subiect⁹. sed cuncta iuxta
diuine prouidentie regulam equissime et optime
disponuntur. Sciunt deniq; et caute aduertunt
q̄ sicut seipsos facere non poterunt sic nec in esse
conseruare nec ea quibus indigent creare. sed
omnia de largissima domini manu expectare ha-
bent qui pascit vniuersam que condidit et implet
oē aīl b̄ndictiōe. cui nō dicē iuste p̄t aur sic facis
q̄ nīllī d̄bit⁹ sit nec nulli⁹ op⁹ hz. Sciūt deniq; q̄

nullo potest immutari decretum diuini consilij super genus
humanum. et quod nemo unquam melius habuit. quam scrutari
eum voluit maiestatis. a impacienter venia contra ma-
num omnipotentis. quinymmo tales in peccatis semper
lapsi sunt. sed illi soli cunctas misérias euadere meruerunt
quam diuino sceptro suas ceruices humiliter submiserunt
beniuole et longanimiter expectantes donec diuina boni-
tas emplastrum prene correptionis quod posuit. tollere dig-
netur. nec quicquam aliud cupiunt. Dicam igitur quod nullus pauper
bone voluntatis homo sit de se desperabiliter sentiente
debet quasi deus de ipso non curet pro eo quod in
hoc seculo contempnitur. Aut quasi opera sua bona
deo non placeant. aut meritoria non sint quia
pro nichilo reputantur a stultis amatoribus hu-
ius mundi sed sicut iam dictum est eo amplius
a deo se diligere firmiter credat ac magis opera sua
in futuro renumeranda sciat quo minus receperit
bona temporalia in vita ista. **F**ormet denique fidelis
agricola siue alius operarius quicumque intentionem
suam ad deum per hunc aut consimilem modum
Gracias ago tibi domine creator vniuersorum
qui me ex nichilo fecisti et usque in hanc horam cle-
menter conseruasti. et vires cum bona voluntate
tribuisti. quatenus iuxta preceptum tuum in su-
dore vultus mei vescar pane meo tenet et ex toto
corde rogo ut dirigas me in omnibus operibus me-
is sed precepta tua et intentionem cordis mei susci-
trabe ut sint mihi labores huius pignationis in emissionem
peccatorum meorum et meritum eterne vite. Amen. Quicumque huius mo-

procedit et in omnibus que facit deo placere cupit.
scire debet qd a bono deo nunq̄ seperabitur s̄ magn⁹
sanctus in regno superno erit. Si em̄ ipsa veritate
testāte. nec calix aque frigide porrectus pro deo erit
sine mercede. quid pro tātis sudoribus vigilijs. fri-
goribus. canmatibus. necessitatibus curijs diurnis
et nocturnis. ac ceteris sine numero miserijs quas
fidelis quilibet rusticus tolerat ab ineunte etate vsq̄
ad decrepitā senectutem. quid inq̄ retribuetur. p-
illis? Certe illa premia dabuntur que nec oculus
vidit nec auris audiuit. et utiqz in tam iustissima
mensura. ut nichil omnino manebit irremuneratū
q̄tumamqz modicum etiā fuerit siue factum siue
patienter toleratum pro beneplacito diuine volun-
tatis. Vnde patet qd sicut dicit beatus Bernhardus
qd labor sanctus est etiā si immediate paupib⁹ non
impēdat. s̄ pprie necessitati subueniatur. Et sicut h̄
duplice occupacōz. scz cōlē et spūalē ita etiā h̄ du-
plice mēde. Nā pp̄ fatigacōz corpis debet ei susten-
taculū vite. ⁊ pp̄ vtuosā itēcōz ei debet mēs ēgni
celestis Quā vob̄ tribuat bñs ⁊ fidelis d̄s qui sine
fine vivat et regnat Amen.

Tertio debet quilibet fidelis agricola officium
suum honorare tamq̄ a deo institutum. ⁊ hi-
lariter exequi ea que ad ipsū spectant. Hic q̄dam
rustico plurimum delinquant. et communiter illi q̄
ceteris sūt honoratiores aut ditiores. superbia tu-
mentes et dolentes quasi ad vile officiū sint a deo
voti. q̄re etiā varijs modis suū statū mutāe conāt

ad maiora anhelando Sed quid eos sequatur coti-
diana experientia docet Nam statim vt se alteri
ouibus conuinxerint deo et omnibus hominibus o-
diosi sunt. derisioni et contemptui parentes. Con-
tra quos dignitas rusticana est defensanda. et hoc
tripliciter Primo quia a deo est instituta. Secun-
do quia a natura est principaliter intentata. Tercio
quia a celeberrimis uiris est plurimum approba-
ta. et multipliciter priuilegiata. ¶ Quantum ad
primum est sciendum qd agricultura pluries est
instituta ab ipso summo omnium deo. Nam in
statu innocentie dicitur esse instituta. per hoc quod
legitur genesis secundo. Tuli ergo dominus de
hominem et posuit eum in paradiso voluptatis vt
operaretur et custodiret illum. In statu quoqz na-
ture destitute. per hoc quod legitur genesis quarto.
Emisit dominus deus adam de paradiso volup-
tis vt oparetur etiam de qd superius erat. et cetera. ¶ Hinc
dicitur ecclesiastica septimo. Non oderis laboriosa
opera. et rusticationem ab altissimo creatam. Ecce
aperta testimonia ex quibus liquet patz agricul-
turam p̄cedere machanicis artibus hanc gr̄e dig-
nitatem qd infallibiliter a deo est instituta. Alie aut
omnes aut pene omnes humana curiositate sunt.
inueniente. quare etiam nūq̄ in eo dē ritu perseverant. vt
communiter tractant sancti doctores nostri super
quarto ca° ge n̄ ubi de origine et p̄mis inuentoribz
mechanicarz arcū fit mentio. Insuper saluator n̄
verus deus et homo. vt opus suum glorificaret. non

ex auro vel argento vel lapidib⁹ preciosis. à aliqua
alia re cūosa. benedictū corpus suū et sanguinem
preciosum confici instituit. sed ex materia vere dig-
nissima scz pane et uiuo. quam simplices rustici in-
sude vuluis sui pare cōsueuerūt. Qd utiq; merito
cūctis fidelib⁹ agcolis mag⁹ debet esse cā leticie et de-
uotionis erga suū officiū exequendū. ¶ Secdo dig-
nitas rusticationis ex hoc attenditur. qd est a na-
tura principaliter intēta. Qd sic patet. qz cum corp⁹
hūanum dignissimū sit int̄ oia cōr ratione vniōis
ad animam rationalem. et glorificationis future
sequitur q omnia alia corpora siue celestia siue in-
feriora subministrare hnt eidem. Cum ergo corpus
hūanum sine victu et vestitu in eē pmanere nō po-
terit et victus ip̄e et vestitus sine opere rustico non
prouenit. patet q tota machina ad h⁹ seruit vt do-
mino orbis idest homini necessaria subministrētur.
Hic dicit dñs ad noe gen. viij. Cūctis dieb⁹ t̄re. se-
mētis et mēs. frig⁹ et estas. estas et hyemps. nox
et dies nō requiescēt. Dauid qz cū dñm in opibus
suis bñdiceret et decore vniūsi laudaret. cāz tot⁹ i-
tulit dicens. Vt educas panem de terra. et vinu n-
letificet cor hoīs. Ex qbus patet q agcola ē p̄apu⁹
coopator dei. angeloz. et nature. q̄uis em diuina
maiestas p suā omnipotentia posset oē hoīm genus
nutrire et vestire. tamē hoc non vult facere sine co-
adiutoribus rusticis. ne sint vacua opera bene-
dicte sapientie sue. Similiter sancti angeli qui sū
sentētia bñ dponij istis inferioribus plati sūt. ad

q̄rum imperiū singula q̄qz diriguntur. q̄uis facillime
possent aptare unūq̄qz naturā vsui hūano ad cō-
ueniētiā ppagationis sue. p̄ multiplicacōe eorūde.
neq̄q̄ tamē hoc faciūt sine cōcurrēte rusticana pro-
uidētia. ne diuine insticōni cōtrarie videātur. Natu-
ra vero et si oībus modis conetur ad cōseruādā
spēz hūanā in esse suo. nō tamē ad hoc sufficit nisi
rusticorū auxilio p̄ter et industria suffraget. Hec
omnia adeo sunt nota. ut hys probandis ulterius
insistere sup̄uacueniē exp̄timē. Vnde et sine in-
termīssione exp̄im⁹ q̄ multiplicat hūana natura sit
serua. et oītis indigeat. Et si q̄busdā saltē ad tps
carere possit. rusticano tamen fructu. nec ad unum
diem quidem. Omnium pontificum languet bacu-
lus. eius mītra arescit dextra. Q̄m imperatorum
ēgūqz corona de adit. sceptz deridet. purpura cōul-
cat si rusticana ope n̄ fulciat. Duris ante. mollescit.
miles delit. famēs. titubat artifex. stat⁹ ip̄e mun-
di totus deficiat. si rusticus agrū colere cessat. Hec q̄
non credit. abstineat ab hys que rusticano sudo-
re proueniunt. et sine onni doctore. in breui inue-
niet solntionem t̄rbi. ¶ Tercio agriculture dig-
nitas ex hoc perpenditur. q̄ a celesterrimis vitiis est
plurimum approbata et multiplicat p̄uilegiata.
Quod sic ostenditur. quia primi nostri parentes ex
quibus totum genus humanū ppagati. ē. de agri-
cultura et pecorum nutrimento vivebant. et quia
seruos et acillas n̄ habebāt. Patet q̄ ipsi cū filijs
suis et filiabus pp̄rys maib⁹ opi rustico ip̄uebāt.

Verum cum de prothoplasto. s. adam et vxore ei⁹
 eua nō sit dubiū. de alijs qbus dā sanctis hominib⁹
 exempla colligamus. Et primo de lameth qui post
 q̄ genuisset noe dixit. Iste cōsolabit nos ab opetibus
 et laborib⁹ manuū nostrarū. in terra cui male
 dixit dñs. Noe q̄ q̄ omniū hoim scds pgenitor post
 adā scribit. qd post diluviū egerit ex. ix. ca.⁹ genes
 patet. ubi sic legit inter cetera. Cepit qz noe vir ag
 cola exorcere terrā. et plātavit vineā. Deinde ad
 gloriosos p̄archos illos tres videlicet abraham p
 saac et iacob sc̄ptura descendēs nullos redditus ha
 buisse illos p̄memorat neqz in aītatib⁹ ā vult ā do
 mib⁹ hitasse s̄ tāq̄ pegnos in casul idest tētorijs
 sup fatē tre. et de agcultura et aiālib⁹ vite n̄ taria
 q̄ hitasse. filij qz iacob q̄. xij. p̄arche app̄llantur qd
 officij hūerūt ex ip̄z p̄fessioe patz gen. xvi. ca.⁹ Vbi
 dē viri. Pastores sum⁹ ab infantia nrā vsq̄ in p̄ns
 et nos et p̄es nrī. et. Job filit vir simplex et rāis.
 dñi bñdcoe ditissim⁹ effcūs fuit de ags et pecoibus.
 nec vniq̄ sua creuit possessio p̄ quāmen p̄rimi. ut
 ip̄e testat in li. suo ca.⁹. xxxi.⁹. quāp̄immo et manus
 ei⁹ apta iugit ad largiēdū eāt paupib⁹. Moyses qz
 de cui⁹ laude t̄sonat celū et tra. oīm p̄phaz excellen
 tissi⁹. q̄uis i regia fuerat aula educat⁹ tñ disponēte
 dño. aīq̄ ad dīna oracula p̄fecerat. p̄us i scola hui⁹
 litatis p. xl. ānos oues ietro p̄gā sui pascēdo exer
 cebat. Gedeō vir fortissimus dū opi rustico depui
 ret frumenta purgando. angelo sibi apparen
 ducatū populi israhel coactus suscepit. et hostes dei

prostravit. **Boos** q̄ et abessan. xij iudei populi israel. dū
areā ualatar ruth moabitide sibi desponsat. q̄ i xpi ge
nealogia pōit. **De**. vie p̄m cor dei. Dū oues p̄is sui
p̄. scerz. dina euclacōe i ēgē sup totū isrl̄ uingiat.
Helise dū m. xj. iug bouū amarz et ip̄e m. xj. iugis
bouū aratib⁹ vn⁹ eēt. ut luculēt scriptura exp̄mit. in
gloriosū pphaz p̄ **Helpa** dīe⁹ eligit. **Amos** pastor et
custic⁹ lic⁹ ip̄e⁹ p̄mōe tñ scia pleu⁹. ut **Ihero.** tes
tat⁹ i plogo subtilissimū texuit oraculū. De pascuis
in pphaz assūpt⁹. De **Rechab** et **Jonadab.** ac eoz
filyz q̄ iugit⁹ i ags hitabāt ac alijs vis splēdidissis
sine numero. longum est differere. qui omnes per
grinationem hanc trāsegerunt iusto labōe manu
um suarum sine tumultu ac pomposo apparatu
huius seculi. contenti fidelibus armis. celebre nomē
posteris reliquerunt. et exemplū tutissimū. **Re**
q; hoc p̄ter cimitendum est q̄ etiam apud gētiles
olim rusticana frugalitas sūopere colebatur. et ad
summos honores crebro tunc licet inuiti rustici
traherentur. **Unde** refert **Valerius maximus** de
tullio hostilio. **Hunc** in canabulis primo accepit
agreste tugurium eiusq; adolescentia in pecore pas
cendo fuit occupata. ualidior etas imperium. rex
it. sed senectus eius in altissimo maiestatis fasti
gio fulsit. **Deruius tullius** de matre analla licet
nobili progenitus. strennue romanum imperium
rexit. tres montes urbi addens. ac ultra p̄decesso
res suos fossas rustico more circa muros duxit.
Nabuchodonosor. **Darius** anteq̄ mūdi moarchiā

susceperūt . in pascēdis pecoribus cū ceteris pastorib⁹
intēti fuerēt . sic olim rem⁹ ⁊ romul⁹ . Quia⁹ inditus
rōn⁹ repletus in rē ab amtro sūpt⁹ ē . ⁊ in dēcatōrē
creat⁹ . q̄ rōz pēē desolatā pp̄e adūsos cas⁹ magnifice
desolatus ē triūphis suis . Titus quia⁹ etiā dēcatōr
pari ex⁹ post cruētissima bella victor fidel⁹ effa⁹s . in
eadē paupertate q̄ p̄us vixerat pmanēs . quatuor iugera
suis maib⁹ coluit . Curi⁹ Marc⁹ . vir digne memo-
rie q̄ntū paupertatem dilexit . patz ex h⁹ q̄ oblatus
pecunias ēspuit dīcēs . Nec acie vti nec pecunia cor-
rūpi possum . Hilic fabia⁹ . Atabius regul⁹ . Dapio
effrica⁹ . et alij plures nobilissimi viri . ac fm̄ honesta-
tate secularē pbatissimi . q̄ntū iustos laboēs dilexe-
runt . et p̄rimi quānē vitauerunt . ⁊ rempublicam
promouerint . nullo possumus stilo commendare .
Quia⁹ autem hodie pauci reperiuntur qui tā gloriosa
exempla imitantur . manifestū signum est q̄ntum
hic miser mūdus in p̄i⁹ p̄fecit . Siquidem supbia
auaritia luxuria acādia et cetera vicia adeo inualu-
erunt . vt pene vix inueniatur qui paternos mores
ad bonum virtutis et p̄cipue humilitatis spectā-
tes imitari dignetur . nisi fortem quem necessitas
coegerit extrema . Putantq; iam homines scanda-
la incurrere si ea agant vnde olim viri celebres
grandem sibi honoris hauserant materiam . Con-
stat certissime ⁊ oīo virissimū est . vniuersū genus
humanum a ppagine rusticana originem traxisse .
constat deniq; spectabilissimos viros olim ex ani-
mo sū oī nāitate rustico opi insudasse . ne arrogātes

ultra metā patrum suoz se leuare putarent. à eru-
tescere sup h° vñ venissent. constat rursum nullos
imperatores. reges. duces. comites. nobiles. medio-
cres. à alios q̄sūq; hoies. cuiusq; status à cōdi-
tionis. ab hac lege eē alienos. vt dicere possint sine
falsitatis rubore. nos de rusticis nō venim⁹. à rusti-
coz auxilio nō idigem⁹. et tñ qdā vanissim hoies
mōles ac mīlis calamitatib⁹ expositi ceca mēte. h°
qd sūt. eē nolūt. videlicz filij rusticoz. nec saltē h° e-
gimur audire volūt. **V**ex et si hodie potētes qdā
et nobiles ita desipiunt. tamē olim teste b̄to Aug⁹
quīto de ātate dei et alijs locis mīlis multo āptios
hec insania principes q̄s dā occupauit. in tñ q̄ pu-
tabāt se nō hoies eē s̄ deos. Cōtrariū dicētes tru-
cidabāt. nec infōrtiōes eoz sanctissimas āq̄ mō pa-
ciētē audire potuerūt. **N**am prorsus et miserāda
cectas. Aut ergo gloriosi illi p̄arche et p̄phē ac
ceteri viri v̄tuosissimi errauerūt à istis. **S**z absit vt
sic vanis et lenib⁹ hoib⁹ ac cōspuericia pleis creda⁹
vt ab ill⁹ dō dignis et v̄ nobilib⁹ viris receda⁹ quin
pot⁹ v̄acillie dica⁹. si tot⁹ mūd⁹ tacēt. ipi mē se mus-
tuo p̄ cotidiana quitia q̄b⁹ iugit madāt. sup̄ et a-
lijs fois inotescūt. q̄les int⁹ existūt. s̄ hos dimittā⁹
et bōe volūtatīs rusticos q̄tū possu⁹ cōfirmare stu-
deam⁹. vt videlicz adūtāt q̄ grati eē debeāt dño deo
vōcōe sua. qm̄ eūea nō ad vile s̄ ad digissimū inter
oia mechāica officiū vōti sūt. qm̄ talū p̄m imita-
tores eē meruerūt. **Q**ui vero scire voluerit q̄le p̄ro-
gatiāz ī nono testam̄to agcultūa hūerit legat scōz

heremitarū ac manachorū reglās. et inuenerūt q̄ p̄ oī
teris redditib⁹ ac puentib⁹ scīssimī prēs elegerūt de
pastu aialū et agroꝝ fructib⁹ q̄s ap̄p̄is maib⁹ ex
colebāt vivere. tāq̄ de stipendijs iustissimis. nec du
biū ē q̄n̄ alios puentus p̄elegisset. si illos iustiores
istis ep̄isset. **H**ic b̄tus Jero. rusticitatē scāz appellat
dicens. **O** scā rusticitas q̄ natos ad labores hoīes
pueris ad celestia. mūdo ereptos. **H**āc rusticitatē
m̄lti reges senatores p̄nc̄p̄. duces p̄nc̄p̄es. comi
tes. nobiles. barones. milites. ac alij vtrūq̄ sex⁹ ho
mines honorati. et mediocres īfinitī. elegerūt. et nō
solū saluī f̄c̄i sūt. s̄ etiā sup̄mas celestis regni sedes
meruerūt. **T**estes sūt. **A**nthon⁹. **M**athai⁹. **A**rsē
nius. **I**osaphat. **A**styō. **S**imedeus. **B**rigida **B**nd̄is
maur⁹. **J**udocus fili⁹ regis britāie. **A**rnulph⁹ dux
lothringie. karolomānus et hildēicus filij regis frā
cie. **R**achis rex longobardorum. ac plures alij re
ges francie. anglie. bulgarie vngarie et cetera. **I**te
bruno primus fundator carthusien̄s ordis. **S**tes
phanus et b̄nardus cū fratrib⁹ suis p̄mi ppaga
tores asterac̄ē ordinis. alijq̄ sine numero. **N**i oēs
q̄d egerūt. q̄bus v̄ exercicijs ad culmē spirituales
perfectionis puenit. q̄ scire voluerit sacros legat
codices. et in regalibus manibus acius sacculū q̄
scepterū inueniet. acius cotē q̄ margaritā acius in
mensis aquam cum pane arido q̄ v̄m̄ condita.
Epa vbi sūt iam delicati rustici nostri quidam. q̄
tantopere sacros labores fugiūt. tam studiose ad
ociosos dies anhelant. **O** miseri quid facitis quid

respondebis districto iudicio. quando videitis tales ac
tācos viros palatia deseruisse. et ad vrāz rusticitatē
descēdisse. sicqz regna celorū promeruisse. Nos in
rusticitate scā nati estis et q̄ facilliter cōtinuare po-
teris si vultis deserere cupitis. Illi in purpura nati
piter et educati. quam relinquere ipsis utiqz semi-
mors ē tā sollicitē vrāz securitatē amplectūt. cunctis
mūdi honoribus spretis atqz delicijs. Eya adūte q̄
breue tps laborare hētis pro etna q̄ete. q̄ incertū
ē an honores tpales sine piculo corporz et aīaz adi-
pisci possitis. q̄s tū adeptos certū ē nō diu retinere
q̄ q̄ posse. manete igit in sancto statu vestro securi
et humili. et honore officii vestrū scm a deo insti-
tutū. et aīo vlēte ac mēte beiuola hilarit̄ exq̄mini
ea q̄ ad ipsū spectāt. in fīore dei. et vē bñ eritis cū oī-
bus q̄ labores manūū suaz māducāt. beneqz vob
erit h̄ et in eternū. Qd vobis concedat idem glorifus
ds. cuius operarij estis. qui per cuncta secula viuūt
et regnat Amen.

Quarto debet q̄libet fidel et fioratus rusticus
humiliter dñs suis obedire. H̄ est qd monet
Aplūs ad romanus. xij. cap° oibus xpīstianis lo-
quens ac dicēs. Oīa aīa ptātib⁹ sublimiorib⁹ sub-
dita sūt. Nō ē em̄ ptās n̄ a deo. Qui aut a deo sūt or-
dinata sūt. Itaqz qui resistit ptāti dei ordinationi
resistit. Qui autē resistūt sibiipsi dampnacōnē ac-
quirūt. Nā p̄cipēs nō sunt fīori boni opis s̄ mali
His nō timere ptātē. Fac bonū. et habebis laudem
ex illa. Dei em̄ mister ē tibi in bonū. Si autē malū

feceris time. **N**ō em̄ sine cā gladiū portat. Dei em̄
minister est vindex in ira ei qui malū agit. Ecce q̄
plana sentētia. nichil sincerius dici potuit. Attende
q̄d resistētibz cōminet. utiq; tā hui⁹ q̄ future vite
dispendium. **N**am cōtra eos principes ius acquirit
siue ad occidendū siue ad puniendū. et domin⁹
deus eos eternaliter dampnat. si absq; penitentiā
sic moriantur. **H**ic heu plēs rustici deficiūt. nullateg
obedire volētes nisi cum resistere nō possunt. à mlti
tas occasiones caluas fingentes. sepe etiā mēdacie
se exsantes. aut alio colore illicito palliantes se et
conceptus suos vt a debitis seruicijs absoluantur.
Hi omnes resistunt potestati et deum grauiter
offendunt. quia multa peccata pro modico lucro
sepius committunt. et tamquam fures in conspec-
tu diuine maiestates iudicantur quia rem aut
seruiciū quod alteri debent ipso inuito detinent.
siue per violentiam siue per fraudem. **A**st econtra
boni et fideles rustici ambulantes simpliciter in via
mandatorum dei. **N**ec mendacium ne violentiam
meditantur contra dominos suos propter timorem
dei sed omnibus iuxta eiusdem beati **P**auli moni-
ta reddunt debita. **C**ui tributum tributum. **C**ui
rectigal uestigal. **C**ui timorem timorem **C**ui hono-
rem honorē. **S**ic sincere et fideliter seruientes. non
tamq̄ hominibus sed tamq̄ deo. neq; ad oculum
placentes sed ex animo. vt nemī quicq; debeant ni-
si vt inuicem diligant. **H**oc ē dicere. q̄ inter domi-
nos et subiectos debet esse mutua dilectio. **Q**uod

facile p̄figit q̄n inferior debitū soluit leniuole superiori
Alioq̄n iuḡ int̄ eos rixa et inuidētia orit̄ cū dei offē-
sa. Et q̄ sūt nōnulli etiā bōe volūtatis rustici. alyq̄
xp̄iani noīs p̄fessiores tā lēti q̄ illiāti. q̄ putāt q̄
subiectio ista famosa. q̄ p̄ vniūsu pene ortem rusti-
cana plebs regit̄. et p̄cipue illa q̄ vinctulo sui tutis
ē alligata. sit iniusta. eo q̄ nā oēs sim⁹ ignui. ideo
ad tollēdū hūc errorē. ā q̄ scōz dca sunt h̄ subiūqē-
da. Cōstat nāq̄ q̄ bone volūtatis hō facili⁹ et libē-
rius fuit q̄n scit secū iuste agi. h̄ q̄n putat q̄ violē-
ter grauatur contra fas pene sanguinem pro aqua
suda. nisi fuerit valde in virtutibus perfectus. Et
ergo sciendū q̄ de cōi subiectione hominis ad ho-
minem. nulla est dubitacō. quin iusta sit. p̄m̄io
necessaria. alioquin in ecclesia dei nullus esset ordo
h̄ confusio tota. Si em̄ nullus vellet subesse sed e-
qualit̄ oēs p̄esse totū hūani generis optabilissimū
bonum quod est pax continue turbaret̄ nec possent
homines simul habitare. neq̄ conuersari. veluti si
plures ante vnam domum starent. et nullus al-
teri cedere vellet vt preiret. necessitato omnes simul
foras remanerent. aut forte se mutuo violenter
oppmerent. donec vnus solus totam domum tene-
ret. Hec q̄ essent absurda bestiarum cōiectus edo-
cet si homines ista nescirent. Nam pulchro quodā
et naturali instinctu vna alteri cedit. et quasi supe-
riorem recognoscit. Ea autem que scdm naturā sunt
opie se hnt. Igit̄ patet q̄ subiectio et prelatio ne-
cessario sint in populo dei. et per consequens nō oīs

subiectio ē violēta et iniusta. sic nec placō. Inue-
nit nāq; ēplex placō ⁊ ēplex subiectio in sc̄ptura sac̄.
Nā qdā ē dīna et natural̄ q̄ apd̄ oēs ē eq̄lis. et sic
dūs d̄s creator uniūsoꝝ. p̄fidet et dñat̄ creature a se
facte. Ita etiā suo mō pntes plati sunt filys. Et hec
iustissima ē. et q̄ huic placōi resistit nimis ē p̄sūus.
Iuxta illd̄ ps̄. Dixit insipiens in corde suo nō ē deus.
ubi b̄t̄is Auḡ dicit q̄ paucōꝝ ē ista insania ut di-
cāt nō ē d̄s. Sic vix ūq̄ ē rept̄ aliq̄s ita p̄cū. ut
diceret. se pntes nō h̄re ā habuisse nec filios debere
pntib⁹ subdi. Ois racō p̄clamat. q̄ illis honorē re-
pedere cū ḡtitudine debemus a quibus eē habemus.
Hinc in lege pari pena plectūtur q̄ deū blasphemāt.
et pntibus maledicūt. q̄ morte digni sunt. Alia est
volūtaria et social̄. et ad istā nemo tenet̄ n̄ se volū-
tarie obligauerit tacite vel exp̄sse. sic vxor subiecta
est viro et econtra p̄m modū suū. Sic miles duci.
dux regi. clericus sac̄doti. ciuis burgingrō et sic de
singul̄. Quinuis ei vir nō t̄at̄ vxorē ducē. t̄ā postq̄
duperit tenetur cohabitare ei et debitum reddere
et providere de illis que statui coniugali sunt cou-
ueia. Sic de alyis omnibus statibus a primo vsq;
ad nouissimū. Nemo de comuni lege tenetur
suscepe principatum. sed si voluntaria consensione
suscepit. iā se obligauit et ideo tenetur ad ea q̄ illi
statui sūt debita et agria. Niliē de cōi legi nō tenet̄
alteri seruire. s; si pacto int̄ueniēte ā alia cā iuste se
ad seruendum astriperit. iam obligatus est. et ser-
uire tenetur. Quare autē hō sic debeat esse omnino.

liber ab omni coactione. ideo est q̄ alias non posset
dici q̄ vere esset ad ymaginem dei creatus. q̄n̄ vide-
licet nō h̄ret facultatē v̄ēdi libero arbitrio ad faciē-
dū h̄c ā illa q̄cūq; rōnabiliter vellet q̄ liberā volū-
tas absolute loquēdo soli deo et nulli alteri subdit̄.
n̄ metipsa se subiciat alicui atra deū. Et ergo ista
placō et subiectio social̄ nūq̄ est iusta sine preuis
cōsensu de cōi lege. Qd̄ dī p̄pter illos q̄ nati sunt in
seruitute. q̄ illi secūtur p̄dōnē p̄ntū suoz. q̄uis a
lias cūq; ex p̄prio consensu nō habeāt vñ sepedcā lib̄-
tate p̄uē. Ex istis p̄z. si āq̄s oīo lib̄ a absolut⁹ ab oī
ipetitōe huāna q̄ nullū oīo v̄tū ā p̄missū eīss̄. vñ
vellet n̄ali lib̄tate. ita q̄ n̄ sup̄ eū h̄ret iurisdictō. sū
āntē p̄cipiēdi hoc vel illd̄ tal̄ posset ire in locū ali-
quem solitariū vbi nullus h̄ret dominū. et ibi va-
care soli deo et sibi. Et q̄ diu sic viuent et se de ma-
nib⁹ p̄p̄is nutret. ā aliūde a deo sibi p̄uis ab̄s
oī huāno suffragio. tā diu soli deo subderet nec q̄s
q̄ iuste posset eū cogere ad aliqd̄ etiā minū eētq;
tal̄ sibi dñs sibi su⁹ sibi p̄latus sibi subditus nec
āq̄ cōitatē intrare teneret. D; q̄ cito se hoībus so-
ciaret. ab eis auxiliū et solatiū accipiendo tūc
statim tenetur se eis confirmare in bonis moribus
eorum iuxta congruentiā status sui. quia incipit
esse pars eorum quibus cōiuiuit. Et teste beato
augustino. turpis est omnis p̄s que non congruit
suo toto. Et iuxta vulgatū prouerbiū. Qd̄ cum
ceteris mel̄ lingo. cupit. oportet q̄ p̄ter cū eis apū
oculos sustineat. Quare sequitur p̄m d̄cāmen recte

rationis. q̄ que vult solarg⁹ ⁊ auxilys hūane socie-
tatis p̄cipare oportet q̄ etiam onera ei⁹ q̄ntū sibi
inabit rāconabilē ferat. et p̄ p̄ns tacite vel exp̄sse
iurisdicōi se submittat. Et ex tūc et q̄ diu sic ē o-
bedire tenet p̄tā hūane. in hys q̄ suū statū cōser-
uāt. **Dez** q̄ p̄dca vita solitaria magis videt̄ esse a-
gētia q̄ hūana. ideo vir pax in sacris sc̄ptis de il-
la inuenit̄. Et ē conuuius scōz sentētia q̄ non est
cōsulendū leuiter vt aliq̄s illā accipiat q̄ p̄uilo-
fissima ē. maxie rudib⁹ ⁊ imp̄fectis in via dei. q̄uis
q̄dam sanctissimi viri ipsam ab inuēte etate eleger-
ūt. Quia tamē p̄uilegia paucorū nō faciūt cōz le-
gem. ideo tales sancti sunt maḡ admīandi in hoc
q̄ imitādi. **Vita** at̄ social̄ ē est magis secūra q̄ ad
oēz statū. Et pro illa legitime p̄seruanda et dici-
genda sunt valde multa scripta et leges tam diui-
nitatis promulgate q̄ humanitatis institute. **¶** **Ter-**
tia p̄latio est cohercētia et subiectio seruilis. Et
hec nunq̄ est iusta nisi p̄cedente peccato. nec fu-
isset in statu innocentie fuit due p̄cedentes. iuxta
illud **Apostoli.** Iusto non est lex posita sed peccato-
ribus. Quod sc̄dm glosam intelligit̄ de lege cohercē-
tia. siue penali. **Dez** q̄ totū humanū gen⁹ p̄pagatū
est de stirpe viciata et radice infecta p̄ peccatum. nō
etiā tō natura humana m̄ltplicat̄ est seruā. artā-
te eā decreto diuine iustitie. a q̄nū p̄ se in hac vita
absoluere potest. Et ergo ista communis fuit⁹ q̄ dē
Ecclesiastia. xl. iugū ḡue sup̄ filios **Adā** a die natū-
tatis eorū vsq̄ in diē sepulture. absq̄ dubio est iusta.

q̃ a iusto deo inflita. **H**uc aut̃ fuituti p̃me succedit
altera cotidiana. p̃pter peccata q̃ cotidie cōmittim⁹
q̃ non ē homo sup̃ terram q̃ nō peccet saltē venia :
h̃re. et teste ipsa veritate. q̃ facit p̃m̃ su⁹ ē p̃m̃. g^o
q̃ cotidie peccat cotidie f̃r su⁹. Et ista pessima fuitus
et sola hec ē culpabil. alie aut̃ sūt p̃ales. **E**x ista aut̃
scda fuitute gñat̃ t̃ia q̃ dicit̃ fuitus legal̃. de q̃ le :
ges tractat. q̃ ē iure genetiū introducta. videlicet q̃
t̃m erat piaculū q̃ quorib⁹ penis erat plectēdū. **P**ri
olim ap̃d pyssimos p̃cipes. hec clementia fuit ut
eos quos in bello ceperant hostes. mori dignos.
vite reseruabant. ad certa opera deputandos. Et
ob hoc seruus a seruando nomen accepit et dictus
est seruus quasi seruatus. **U**bi est notandum q̃
ista seruitus legalis tunc solum iusta est. quando
bellum iustum est. vel quādo quis tale crimē om̃e :
tit p̃pter qd̃ leges seruitutē infligunt. **E**st etiam a :
lia quedam origo seruutis multum virtuosa et p :
fecta. quando videlicet aliquis ex humilitate seipsū
in suū dat alteri ituitu dei. sub q̃ p̃prehendūtur boi
eligiosi. q̃ se in p̃petuos suos dei p̃secrāt. **E**st adhuc
alia origo fuitutis q̃ ex nātate p̃cedit. q̃ videlicet
q̃s p̃t̃ defensio; altri se tradit i suū. à q̃ q̃s p̃pter
debita tenet̃ à redit̃ sū alia h̃m̃oi. **I**te q̃n; cupiditas
ē cā fuitutis. sic in quibusdā t̃as configit. ubi serui
p̃re alyis sunt magis diuites aut̃ amplius p̃uilegi :
ati. quare nonnulli ingenui tradunt se seruutui ob
hoc tantum ut gratiam et honores siue officia aut̃
hereditates a dñis consequant̃r. **E**t q̃uis simplici

loquendo hoc non sit peccatum nisi quantum cupiditas id persuaserit. tamen non videtur laudabile. Est enim libertas magnū donū dei. qđ pro re vili nō debz reddi sicut sunt tpalia. Unde et Esau reprehenditur ab aplō qđ donum nature nobile. scz p̄mogeniturā p̄ cibo necessitatis etiā tpe sc̄a reddidit. Dola naqz illa fuitus ē laudabilis q̄ ex v̄tute procedit. Sic multi serui ex natiuitate sic procreati. magnū meritū apđ deum habebūt. si fideliter dñis suis seruiāt cū tali intēctione. qđ potius volūt penale iugū sustinere. qđ p̄ fugā à violētā siue frande se a fuitute absolue et p̄tia bonū virtutis agere. dñm deū offēdēdo. Similiter de illis q̄ se ppter paupertatē reddunt ut p̄prio satisfaciāt. ē sciēdū. Q̄s isti merito int̄ marties sūt op̄tādi. Qui at̄ p̄p̄ sua p̄cā xp̄ia fuituti m̄apāt. et nichilomin⁹ paciētē sustinent cū plēa cōtuitōe p̄cā. filiē nō solū peccatoz remissionē s̄ etiā meritū etne vite cū p̄dās hēbūt. Qui v̄o iuue a cum murmure fuit. seip̄s miserabilē deap̄iūt. n̄ post penitētiā. Nā neqz apđ deū neqz apđ hoies gr̄as hēbuit. Qđ tñ intelligit de mōzli ipaciētia. Nō ē ei m̄z si hō bōe volūtatis i cotidiana fuitute desudās āqū setiat mor⁹ ipaciētie v̄ial. sū erūpētia v̄bo m̄z suaia p̄tra dños suos. qđ vix a sc̄allis viris uq̄ potuit obfuar. s̄ sufficiat hūil̄ cōgō c̄ p̄tōe v̄ie p̄ h̄mōi lapsū. toties q̄cēs. c̄ p̄posito se deiceps p̄cauēdi. a tūc nō amittit meritū. Et qđ sit m̄lta spēs fuitutis p̄m̄ leges tñ qđ ad p̄posito sufficiat p̄ digēda p̄scia simpli. cū ē aduandū. qđ simpliciter loquēdo de fuitute a st̄atē

fuit tñ illi dicuntur fui. qui oīo ab h aliq p dōe appo-
sita sūt alteri iuris. et ppetuo seruie tenentur a qz
qd hñt oī hō ad dñoz pñet volūtate sñ vlla cōtra-
dōne seruoz. Et hec vix repit in pñib? almaie. sed
in ytalīa et pāpne in locis maitimis. vbi cotidie w-
neales adducūt de tñis sarracenoꝝ captiui. et emūt
in sñuitate simplici. sine oī pacto pñuio. Et hec w-
cūt sñuitus legal? de q iura cōiter locūtur in plurib?
locis. **A**lia ē sñuitus cōdōnal? siue vsualis. q sñm di-
ūsas regiones diūsmode narrat? introducta. et sue
cessu temporis plenissime prescripta ita q de hoc nō
sit dubitādū quin iusta sit. Et ista hñt limites suos
videlicet sñm morē pñe a certe sñm pactū pñuū ratifi-
catū int dños et hñmōi suos ex cōi pñsensu ita q qñ
solutū debitū fuit. deinceps dñs nec de pñsona sñui. nec
de reb? ei? interesse hñt. n forte post mortē eius a m
certis casibus. sñm q pñsuetudo a pactū de hoc canit.
Ubi ē diligenter adūtēdum q fidelis seru? q se ta-
lite obligauit. tenetur facere diligētia suā nocte et
die. qtenus dñō suo solitā pñsionem soluat. ita q si
aliter fecerit. videlicet negliendo laborē debitū a de-
licis vacādo ultra modū. gñiter peccat. et reus te-
net corā domino deo et hoibus. **S**i autē post fideles
labores infortunium aliqd eueneit. ita q pñsionē
solitā soluere nō poterit. tñc cū bō pñscientia potest
se excusare narrādo causā simplici corde sine omni
dolo. sic se res habet. et tñc coram deo et hoibus est olū
excusatus. **S**i supra hoc dominus suus eū gñare
voluerit. nō statim debet currē ad lapides a minari.

aut maledicere. sicut q̄dam p̄terui facere solent. s̄
humiliē rogāē ā bonos āq̄s viros inducē ut p̄ se
intēdāt. q̄ten⁹ negotiū in oī caritate sopiāt. **Q**uod si
fecerit in timore dei cū oī māsuetudine. absq̄ dubio pius
et misericors d̄s nō negliget fidelē suū suū. s̄ mitteret
sp̄m bonū int̄ ip̄m et d̄m suū. q̄ loq̄t pacē int̄ eos.
ā si d̄s utiq; irrōnabiliē ḡuare suū vellet. tūc hoc
cassime ē t̄nēdū q̄ demēs d̄s ā grā; paciētie sibi
dabit et ad magnā coronā suā. ā illico vindicabit in
iuriā paup̄i sc̄āz. sic sepissie sc̄m legit. **M**aḡ igit̄ si
dūta ē oib⁹ sperātib⁹ in adiutorio altissimi. qm̄ nō
obluiscet̄ misereri d̄s. s̄ paup̄ū et afflictoz gemie⁹
audiet. et faciet iudicium ip̄oz. **S**cio quod loquor
Non lōge aū hec tempora princeps quidā dū ultra
solitam pensionem inhumaniter q̄dam rusticos ḡ
uaret quicq̄ suspicaretur mali. subito absq̄ aliquo
morbo cepit ventrem dolere. et in breui miserabili
ter eius obclusum os fuerat. ita ut sine sacramē
tis formidabili morte velud canis vitam finiret
Non ante annos. xx. quendam famosum tinnū
qui pene nichil humanitatis habuit. **H**ic multa
pecunia congregata per exactiones graues a pau
peribus seruis. dum sibi prouidere vellet in futu
rum. caute eas ut ipse putauit cuiusdam honeste ci
uitati in despositum dedit. sed mira res accidit ut
ciuitas ipsa in quodam articulo constituta omnē
illam pecuniam consuēret. succedentibusq; pericu
lis nichil tyranno. qui tūc indigens factus erat red
dere potuit. **T**āta siq̄d̄ eius seuitia fuit ut a pprio

filio adhuc puero uicū tradit⁹. ⁊ a p̄nā expulsus
affligeretur. Armiger q̄dam circa idē tps dū suos
suos crudelit̄ tractaret. ita ut etiā mulieres inap̄
paret sine cā. in sacra solēpnitate paschali pene in
frusta cōsciū miserabilē uelut bestia in maibus
paciētū sp̄m efflauit. Nec mi⁹. Hoc em̄ dñs dē
cōmīatus ē vniūsis platis in mltis locis sacre sc̄p̄
ture. Vñ exodi. xxy. legit̄. Nō p̄stabis aduenam
neq; affliges eū. Vidue et pupillo n̄ nocebitis. Si
leseritis eos t̄ciferabuntur ad me. et ego audiam
clamorē eorū et indignib̄ suorū me⁹ paciāq; t̄s gla
dio. Vex nō hec sc̄pta sūt ut statū q̄libet lesus dele
at v̄m̄d̄cāz petere a deo contra adūsarios suos. si ut
sciāt hūiles q̄ nō indigent seipsos vindicare. q̄ di
uinū iudiciū uigilat sup hoc. ut eruat de maū vio
lētā paup̄em. Siquēdē mltō apl⁹ cōsulēdū ē affli
ctis ut paciēter sustineāt. et recogit̄ diligēt̄ si
forte aliqua peccatā habeant sub se. que nondum
emendauerūt. propter que etiam grauioribus pe
nis digni essent. Q̄ si non inuenerint tunc cū om̄i
ni fiduciā supplicare possunt dominum deum pro
emēdatione dominorū suorū. Hec autē oratio
efficacissima est et acceptissima coram deo. et ipsis
subiectis multo ualior. q̄ si aduersarius de medio
toleret. q̄ nescit q̄lis futurus erit qui illi succedet.
Quā pluries em̄ exptum est q̄ malo p̄ior. et p̄iori
p̄ssim⁹ successit in regimine. Q̄d tamē frequē⁹ nō
accigit n̄ pp̄ p̄cā ppli. ā exercitiū elcōz. Cōmunit̄
nāq; diuina prouidentia bonis et modestis hoib⁹

discolos p̄s̄dē nō p̄mittit. **Nā** iurta vulgatu p̄bū
q̄lis ē r̄cōi ātatis. tales et inhītā s̄ in ea. et ecōū
so. q̄lis p̄lūs tal̄ ē et p̄cēps q̄ regit ipsū. **H°** etiā
in s̄ptura scā luculēt ex̄i mīt. **Nā** boīs dñs p̄mīt
tit. p̄saie. lx. **Dicēs.** **Ponā** p̄positos tuos iusticiā. et
occupabit sal⁹ muros tuos. **Perūp̄** āt cōmīat. e. e.
ehiel. xx°. **In** furore effuso regnabo sup̄ ws. **Et** o.
zee. viij. **Dabo** w̄b̄ regē in furore meo. **Et** in iob dē
Q̄ reguare facit. hominē p̄p̄ritam p̄t̄ p̄cā p̄pli
Tollēda est igit̄ culpa vt cesset tirānorum plaga.
Nex tamen p̄p̄r hoc tirāni sunt sine culpa quia
subditi meruerūt ēgimē eoz. s̄ sic p̄t̄ v̄gā in ignem
picē solet qua filiū erudiur. sic fiet etiā p̄latis dis
colis. **Narrat** bt̄us gregorius in libro dyalogoz de
theoderico rege gothoz. famoso tiranno. q̄ sanctū
iohannē papam et symachum p̄ncipum ac boeciū
et alios eqz catholicos viros martirisai feat. q̄ ab
ipsis q̄s iuste occiderat. ab hac luce subtractus fu
erat. et in os vulcani proiectus. **Dic** de alijs mul
tis legitur sine numero. **Patiformiter** q̄z senciēdū
de iniquis seruis esse constat. sicut de inq̄s dñs. q̄
raro bona morte fungūtur. **Quāq̄** em̄ nōnūq̄ p̄ui
iniuste opp̄mantur. tamen nō habent ius inuadēdi
dominos suos ā bona ip̄oz. **Et** aliq̄s sciui qui cōtra
fas diffidarūt dominos suos. licet clamore tocius
vulgi iustificarentur. tamē dominus deus aperte
plagauit eos **Et** sicut fecerunt sc̄m̄ fuit illis. **Ned**
queritur quid faciendum sit p̄uis qui non p̄nt tol
lerare tam iniusta ḡuamina supra modū. **Sc̄dēt** q̄

Sciendū qđ ad subsidia iuris pñt p̄fugere. sicut alij in
geniū facē solēt. Nā i iure plene dispositū ē qđ i hoc
cau fieri deat. Dicit eim in lege. seq̄t̄ d̄ iue p̄sōz. in in
stitutis. d̄ hys qui p̄uūt. qđ nō licz sine cā rōnabili
dñs supra modū in suos d̄seruire. Et q̄ sñ cā ser
uū suū occiderit nō mñ puniri iubet qđ q̄ p̄uū alienū
occiderit. Et qñ ē i tollerabil̄ seruicia dñōz. pñt sui
cōfugere ad loca sacra. a quib⁹ extrahi nec pñt nec
debent. donec v̄dātur aliam p̄bo viro. q̄ eos clemēt̄
tractet. et p̄cium nichilomi⁹ crudelib⁹ dñs det. Ex
pedit eim rei publice ne qđ re sua male v̄cat̄. Et qđ
freqñter seruicia dñōz suos in huānit̄ tractat. idō eē
mos moleuit in citatib⁹ eminēcōrib⁹. vt ciues eos
sub sua defencōne pie suscipiāt. nec ad eis malum
euenire sinuat. n̄ p̄m viā iuris. si v̄o sup̄ma ptās i
culpa fuerit. ita qđ nō sit suis euadēdi tirāide. nec
inuēniāt aq̄uē cui q̄rāt in iuriā sibi factā. qui eos
liberare possit. adhuc nullo mō p̄mittit̄ eis inuade
re ap̄soz a subāz dñōz suoz. s̄ ad dñm dū p̄fugere
debent vt p̄dictū ē. Vex qđ multi ⁊ varij casus in h̄c
materia euenire solet. idō cōsultū ē qđ semp ad aq̄nē
disciplinātū viz referat̄ negotiū. qui singula diligēt̄
examiēt. ne acū fiat in iuriā. Et quib⁹ p̄z qđ q̄uiter
peccāt p̄ncipes dissimulātes iniuriā pauper̄ suoz
qñ a vassallis suis opp̄mūt. qđ cū sint p̄ncipales ad
ministratores rei publicē. illū debent negligere i iu
re suo. nec facile credere opp̄ssorib⁹ h̄mōi. sed sic be
at⁹ iob fecit. diligētissime cam̄ exaiāre. ⁊ unicuiqz
qđ suū ē tribuere. alioquin tāquā cōsencietes apud

deū rei tenebūtur. Aptissima nāq; lex dicit dñor
ptatē in suos suos illibatā eē oportē nec cuiq; ho
minū ius suū detrahi. Cui dina lex ssonat. ad ephe.
vi. Vbi btūs paul⁹ ap⁹ utroq; salubrit infōit dicens
Serui obedite dñs carnalib⁹ cū oī timore et tre
more in simplicitate cordis vā sicut xpō. nō ad oīs
lū fūiētes qī hoīb⁹ placētes. s; ut fūi xpi facientes
volūtātē dei ex aīo cū bō volūtate fūiētes sic dño et
nō hoīb⁹. sciētes qm vnus qh qdāq; fecit bonū. h⁹
recipiet a dño sū fū⁹ siue liber. Et vos dñm eadē fa
cite illis remittētes minas. sciētes qz et illoz et vē
dñs ē in cel. et psonaz accepō nō ē ap⁹ deū. Ecce
aurea doctrina. q; vtiā sic iugit fūet. qz tūc nichil
restaret n̄ habūdātia pacis et dilcōis. Rursū q̄tatur
quādo seruis fit iniuria a dominis suis. aut qū est
locus iuste querere. Respondetur q; si sint serui cō
ditionati. s; m̄ certa pacta ā cōsuetudinem patrie p
scriptam. tunc non licet dñs gūare suos ultra cō
suetū modū taliter presc̄ptū. Si vero sint simplici
fui tūc si dñm eis negant victū et vestitū necessa
riū. ā prohibent eos aut iubent ultra q̄ ratio domi
ny se extendit. Aut si ad mala cogant et cetera. Si
iniuste affligant. Si ultra vires laborare faciant
Pro quo ē adiūdandum s; m̄ thomā sc̄da sc̄de q̄stioe
ciii. ar. v. q; inferior suo superiori obedire nō te
net si ei aq̄d p̄cipiat in q; ei nō subdit. iuxta illd se
nec. Errat si q̄s existiat fuitute in totū hominem
descēdere. pars ei⁹ melior excepta est. corporea ob
noxia sunt et ascripta dominis. mens quidem sui

iuris est. Et ideo in hijs q̄ p̄tinent ad itēiore motū volū-
tatis. hō nō tēt hōi obedire s̄ solū dō. Tenet autē hō
hōi obedire in hijs q̄ extēi⁹ p̄ corp⁹ sūt agēda. sic ad
opera fūilia. serui tēt dñs obedire. nō ad opa na-
tūalia. q̄ natura oēs hoēs sē p̄aēs. Nū q̄ ad sustē-
tōz corpale ā plis grācōz. serui nō sūt dñs subiecti
Nū nō tēt serui dñs obedire de māmōnio strahē-
do ā nō strahēdo. de vīgitate suāda ā nō suāda. et
humusmōi. Itē de ieiunio ultra posse. ā labore p̄petuo
ā nuditate indiscreta. ā vigilia p̄tinu. aut alijs si-
milibus q̄ naturā destruūt. Itē qñ maior potestas
p̄cipit seruis. tūc minor potestas cedere debz. sic cōn-
p̄ceptū dei nūq̄ debet subditus obedire homini. Si-
militer cōn p̄ceptū pape. nō valet p̄ceptū alicui⁹
potestatis inferioris. Et cōtra p̄ceptū p̄ncipis nō
debet vassallus cogere seruos suos. cū et ip̄met sit
q̄si seruus p̄ncipis. Ita et de alijs suo mō est dicēdū
vt videlicet maior potestas semp p̄matū tēat. Dic-
em dñs deus suā ecclesiam disposuit. vt null⁹ i ea
sit absq̄z obiecta. Et sūm⁹ tot⁹ mūdi prelat⁹ vidē-
t. licet dominus papa nō se aliq̄z magnū scribit. sed
humiliter se seruū seruorū dei nū upat. Et i veritatē
ita ē. nec audebit iōspā dñe maiestatis āq̄ alio
titulo glāri nisi de isto. Nā h⁹ p̄ceptū habz a dño
nrō ihū xpō cū vicari⁹ ē sicut dicit luce. xxiij. Qui
mior ē in vobis fiat sicut minor. et qui p̄cessor ē
sicut ministrator. Et vt hanc humilitatem omnib⁹
cristianis efficaciter imprimeret. seipsum i exēplum
dedit dicēs. Ego i medio v̄i sum sicut q̄ ministrat
Et itēz. Nō v̄i ministrari s̄ ministrare. Et cū in vltima

cena discipulorum pedes lauissz. ait. Si ego vester dominus
 et magister laui vestros pedes quātomagis et vos
 debetis alter alteri lauare pedes. Exemplū enī dedi
 vobis. ut quemadmodum ego feci vobis ita et vos
 faciatis. Amen amen dico vobis nō est maior dominus
 suo neqz apud maior eo q̄ misit illum. Si hec scitis
 bñ eritis si feceritis ea. merito hec oib⁹ suis maxie
 debent eē cōsolatoria. et libēter h⁹ exemplū ap̄lecti. et
 beniuole fuisse. qm̄ si sic fecerūt sūt vri imitatores
 filij dei. Ob h⁹ mlti reges et p̄ncipes nobiles ac me
 dioctres altas sedes dimiserūt a huilē statū assūpse
 rūt ut xp̄o dño vicē repēderent. Erubescāt g⁹ sui et
 timeāt si dñs suis huiliter nō obediāt. Erubescāt
 similiter dñm et paueant si suos suos irruenter
 tractent. Nā audituri sūt a tremēdo iudice. Qd vni
 ex minimis meis fecistis q̄ in me credūt m̄ fecistis su
 bonū sū malū. Diliter a suis exigit q̄liter suā do
 ctinā a exemplū imitati fuerūt. qm̄ platis dixit i p̄sō
 aplōz. Qui vos audit me audit. et q̄ vos sp̄nit me
 sp̄nit. Reuerētia qm̄ vqz seriose hec adūtit. tūc beīg
 tas in platis et fidelitas in suis factib⁹ surgz. Qui
 vero his nō spūgitur spūaliter mortuus est. De h⁹
 legit nobile exemplū in sc̄do li⁹ vitaspr̄m ca. xix.
 Vbi narrat de q̄dam sancto patre. qui fuit seruilis
 condōnis. et per singulos ānos v̄it de heremo ad
 dominos suos. deferens eis pensionem sicut solent
 serui facere dominis suis. Sed dñm ei⁹ magnam ad
 ipsū reuerētiā hñtes. honorabant eū. occurrētes et
 salutantes eū. petentesqz ut pro ipsis deū exoraret.

Ille autē mittebat aq̃ in peluim. ⁊ festinabat lauare
pedes dñs suis. cū omni humilitate obsequi eis cupi-
ens exhibere. Ipi vero nō acq̃escebāt. dicētes. Noli
beatissime p̃r gr̃aē aiās nr̃as. Ac ille r̃ndēs dixit
Ego suus ṽt sū. Nā vs dñs meos op̃s dē cōsti-
tuit. ⁊ gr̃as ago ṽb. q̃ me ī hūicō dei p̃misistis. et
iō detuli ṽb p̃sioz futuris mee. quā si nō accepitis
iā decreui h̃ manē ⁊ hūicō ṽb. qd̃ vidētes dñm. acq̃e-
uerūt. ip̃m qz dictētes h̃cēciabāt sic petiuit. Noluit ei
libtati donai. neqz ab ānuā p̃sioē absolui p̃p̃e t̃io
rē dei. ⁊ ne labores sui essent in domo aliena. s̃ per
eos et̃nā incaret libtate in celestibz. Nunc redeūdo
ad cāz videliz cū hoīes p̃y dicāt q̃ seruit̃ iusta sit
p̃eo q̃ hō ṽdit sicut vacca ⁊ equz. qd̃ irracōnabile
est. Patet q̃ nō debita locūt. non em̃ est simile vt
iam clare dictum est. Qz autem crebro fūt seruis
oppressiones iuste. nō ē mixt q̃ ille etiā fūt ī genu-
is. p̃mmo indūter statibz vniūsis. p̃pter h̃ tū nō
fūt status p̃hibendi ī etiā t̃p̃ illiati. Demū q̃rit ī
q̃bz casibz dñm h̃eant iustā q̃relā cōtra suos. R̃ndet̃
q̃ si suz sciat īfidiās pari dño ⁊ ipse auxiliū nō tu-
leat. reus iudicat̃. S̃ilē si vidit dñm p̃clitātē. et eū
nō adiūuit. Itē si eū c̃imialiter accusauit. l̃ diffā-
mauit. Itē si se miscuit ṽroi sue. vel fili delicto eum
offendit. Isti sunt casus q̃ues. Porro si alias deli-
quit vel dño nō obedierit. legitime eum corrigere
potest. iuxta modum culpe secūdm̃ dictamē boni
virī. semp̃ ī timore dei. sciens q̃ eadē mensura re-
meietur ei qua mensus ip̃e fuerit. Prudenter etiā
dominus aduertat quid seruo expediat sic sollicitus

est ad disciplinandū filiū à filiā. Patri nāq; cano-
nes testāt. q̄ nōnullos p̄uicōsa lib̄tas ē. ⁊ salutife-
ra fuitus. Qui em̄ adepta lib̄tate sup̄bire nouerūt
expedit eis ut i fuiturē reuocēt. q̄ten⁹ homib⁹ po-
tius v̄tiose obediāt. q̄ vicijs p̄uicōse fuiāt. Ec̄c̄tra
sūt nōnulli fui. q̄ etiā igenuis p̄stāciōres existunt
et illis nōnūq̄ seruiūt. q̄ eos i virtutib⁹ neq̄q̄ an-
cedūt. **H**y nō tm̄ lib̄tate digni sūt. ymmo t̄p̄ prōni
reneārī debent. Tāto siq̄de maiori hōre i futura vita
p̄ alye sublimabūt. quāto h̄ in tāta subiectione ti-
moraci⁹ p̄santur. **H**uc scriptuā ait. **S**i ē tibi p̄u-
fidel. sit tibi q̄si anima tua. **H**ec longi⁹ p̄tracta sūt.
h̄ nūc sic p̄us vniūsos rusticos siue lib̄i sit fui i cōe-
monemus. ut dñs suis humiliter obediāt. i tōre
dei. nec est alia via pueniēdi ad veram nobilitatem
nisi per obiectā. Quanto ē em̄ stirpe nobilitior tāto
est ceruix flexibilior. Qui enim regendi sunt et cer-
nicosi degeneres conprobantur. etiam si carnaliter
nobiles existāt. **V**ex quia pene per totū mūdū ho-
die rustici sicut a diebus ātiquis multipliciter gra-
uantur. ideo multa est eis paciā necessaria. q̄tenus
in hac vita plene purgentur. ⁊ coronas plures me-
reantur. sicq; depuāti et dealbati. tādē ab ipso q̄
bātudiez etiam hys promisit q̄ p̄pter iusticiā pse-
tuonē paciuntur. i etnū regnū assumātur. vbi est
requies sine labore. saturitas sine fastigio. euasio
p̄calozum. affluentia hōy. copia deliciarum. habū-
dantia diuiciarum. summa libertas. libera securi-
tatis. tranquilla iocūditas. felix eternitas. gaudiū

sine dolore libertas sine flore. p infinita scda. Amē.

Quinto debet q̄libz fidel et fiorat? rusticus p̄cipue clez venerari. et ex corde diligere. qz hec ē volūtas dei. vt scz q̄ deū colit et venerat. qz etiā similit̄ nūcios ei? libet̄ aspiciat. Hic coiter rustici sūt ceteris laycis p̄ferēdi. Nā p̄br̄os q̄ bñ viuūt sūmo studio colūt. nō solū verb. s̄ etiā obsequia exteriori in oī loco vbiqz res postulat. Qz si aliq̄ recipiant inferioris ḡd? in clero in moribz dissoluti et p̄se vice vagi et ociosi. nō est mirz qz a pplō graui et laborioso min? reuerātur. cū tales nullis placeant siue in celo siue in terra. In quo tñ venerabiles layci tā ciues q̄ rustici et aly q̄cūqz. sūt pie ausc̄andi. ne tales p̄br̄os ā clericos iudicare audeāt p̄pter reuerētiā diuini cult? q̄ p ip̄os in facie ecclie cotidie exhibet. Nā sic dicit bt̄us ḡg. Cōfigit aq̄n vt homo potēs famulum habeat d̄spectum. Et quamuis iū talis famulus siue nuncius d̄spiciat. tamen subditi nō audēt eū deridere siue p̄tūmelys afficere p̄pter reuerentiā principis qui eum misit. quia sciunt qz p̄nc̄ps talem iniuriā reputaret tanquam sibi factam. et grauiter pūret. Sic etiam dominus d̄s vult qz famuli sui ab alijs non tangantur quamuis etiam ēprehēsibiles sint s̄m illd̄ psalmi. Nolite tangere xp̄os meos. et in p̄ph̄is suis meis nolite malignāri. Item super illud numeri. sc̄do. tribū leui noli numerare dicit dominus moȳsi neqz ponas summā eoz cū filijs israhel dicit sancti qz prohibitū est laycis ā deo ne iudiciū exercent in clericos

aut alios q̄scūq; dīno cultui mātipatos. q̄ sepius
cōtrariū faciētes dīna vlcō paulit. Refert orosius q̄
q̄dā dux ipial exercit⁹ noīe mascezel. cū pīdōsa q̄dā
bella p̄ficē debēt. clēz cōuocās et q̄dā hōmibit seā
duces. deuote p̄ directōne tātī negotij eoz oracōnes
iplomuit. p̄cūq; ē ut ispēate de hostib⁹ vbiq; tri
umphat. P̄z post ī supbiā elatus. cū clēz persequi
inapet. statī miserabiliter īterfect⁹ fuit. Et subdit
idē orosī⁹ notabile v̄bū dīcēs. Probauit ī se vno ad
vtrūq; semp dīnū vigilare iuditū. q̄n et cū spera
uit adiutus. et cū cōtēpsit ociosus est. Inuenit etiā
in sacris libris q̄ ab origine mūdi quotq̄ fuerunt
moli sti cultoribus vni⁹ veri dei. iugiter infortuna
extiterē. sic apte moyses īp̄cāt eis. deutro. xxxij^o
dicens. Percute dorīa inimicōz eius. ⁊ q̄ oderunt
eum non consurgant. loquitur autē ibi de leuitis.
Adūtant hec quiq; fideles rustici ac aly vniūsi. et
p̄caueāt sibi. q̄ omnino verissime iueniēt. q̄ nichil
lucratur p̄ hīnō. blāffemias. quas quidā īsensati
contra propīos suos frequentant. Cur ergo pro
nichilo tam huius quam future vite dispendia sibi
mercantur. Quis eos non consideret. qui iugit̄
alienam vitam maculare solent. Quis non statim
apud semetipsum dicat. cauebo me a talibus. quia
immundum os habent. et sicut alyz retro dorsum
derahunt. sic facient et michi. Cōtra hos p̄pheta
orat. Domine libera animā meam a labijs īmiquis
et a lingua dolosa. Hinc apostolus etiam dicit.
Detractatores non solum hominibus sed etiam

deo odibiles eē. **E**t si hūmōi detractio p̄tra quēlibet
p̄ximū quē p̄cām ē. q̄nto magis p̄tra dei vicarios?
Nā tāto zelo dñs dñs h̄o phibuit. vt meito oīs sen-
satus h̄o expauescere debeat. ne ad talia linguā lax-
et. Dicit em̄ dñs exodi. xxiij. Dñs nō detrahēs h̄o est
spūalib⁹. et p̄cipi ppli tui nō malidices. s̄c̄e refero q̄
in c̄itate quadā p̄tigit dū puer fui. Aurifaber quidā
cotidie p̄sb̄is detrahit. **H**ic sepi⁹ a vicariis admoit⁹
fuit. vt maledcā linguā corrigeret. ne sibi eueniret
qđ talib⁹ p̄ter accidere solet. videlicet ne in mortis
h̄o sacerdotis aduentu indign⁹ fieret. **M**iser ille et
infelix qđ a floratis hoīb⁹ suadebat p̄uēdēs. p̄mo
v̄oris solac̄o p̄uat⁹ fuit. q̄ secū h̄imare noluit. Deū
ad op⁹ sedēs subitanea morte veld cāis vitā finiuit
Concurrentibus autē vicariis et sibi mutuo dicen-
tibus qm̄ qđ prediximus iam euenit. tūc⁹ flor auct-
tos inuasit vt in prouēbiū uertere. q̄ veraciter qu-
dium⁹ a p̄genitoib⁹ nr̄is nūc ocul⁹ vidim⁹ quia
ad ei⁹ mortē nūq̄ p̄sb̄iter ueniet qui libenter p̄-
sb̄is detrahit. **Q**uāta autem debent diligentia fide-
les layci eciam ap̄erta vitia cleri occultare docet
gloriosus imperator cōstantinus. et habet in decre-
tis dis. xvi. ubi ait. **V**e. si p̄p̄is ocul⁹ vidissē sac-
dotem dei aut aliquem eorū qui monachico habitu
circūmacti sunt peccantem. meam faciem expli-
carem et cooperierem eum ne ab aliq̄ videretur. **E**t
quidem satis iuste Qui em̄ aliter faciūt q̄ntum in eo
est deū inhonorat. Nā sicut dicit ap⁹ p̄pter repro-
bā vitā p̄p̄ianorū blasphemat nōmē domini inter

pētes. sic ppter pēa spūaliū psoāz nomē dñi blas-
femat mē xpianos. et cūcū ppls scādalisatur. Qui
g° libenter publicat et dilatat pēa cleicoz a religio et
soz. auuncit apte. qd ruinā ppli et de hōmōz. dñi no-
minis pūare festinet. **Q**uā g° et cōsulta ait q̄libet
tōrat⁹ rusticus. si ori suo frenū iponat. oia dubia i
meli⁹ inēptādo. illa aut q̄ oio mala sūt occultādo. qz
per hoc ab infinitis pericul⁹ liberabit. **H**ui⁹ figura
precessit olim in noe et filys eius. qz ut dic⁹ gen. ix.
cū noe i ebriatus iacuisset. et achā derideret. alij duo
filij eius scz sem et iaphet palliū imposuerūt humeis
suis. incedētes retrorsum operuerūt pedēda patris
sui. faciesqz eoz auerse erāt. et p̄is virilia nō vide-
rūt. **D**ic vsqz hodie boni filij faciūt patribus suis
tā spūtualibus q̄ carnalibus. **C**um em̄ nō sit hō
super terrā. qui nō peccet ad minus venialiter. nū-
quā deest calūpniatoribus occasio impropetiādi et
indignandi. s; virtuosus homo quem cōmunis in-
firmitas tangit. semper est p̄mior ad cōpassionem
q̄ ad indignatiōē. semper patior ad occultādū q̄ ad
publicādū. et talis cū predictis filys noe dñō mo-
derate benedictioē repleti meret. **I**nfrumiti vero ne-
qz hic neqz i futuro requiē inuenient. quia maledicti
sūt. **N**ō solū aut sufficere dz tōmatis laicis ut clez
et p̄cipue p̄sbiteros nō laceret ubi detractoris
s; neqz libent tales audiē q̄ h° faciūt. p̄mimo tenēt eos
hōrre siue sit p̄ntes siue absentes ex aio. ppter tūe-
rēciā dñi nois. ut iā dēi ē. **D**e h° idē glios⁹ ipator
elē flūgt exēplū. cū ei corā eo qdā epi cās suas p̄se-
q

rellēt. et suam sīnā; sup se pōtrent. rēdit. Vos es-
tis nob̄ adeo iudices p̄stituti. de vob̄ iudicāre nō au-
dem⁹. s̄nos pot⁹ vīz sīnā; expectare decet. De vob̄
nō sol⁹ d̄s iudicabit. Nihil alij m̄la ip̄atores r̄ges
duces et p̄cip̄es fecerūt et faciūt v̄z hodie. sciētes q̄
ab vtero m̄is v̄z ad sepulturā exp̄ia; o; eos p̄ sac-
dotū man⁹. nec ūq̄ ad sup̄mi regni pallatia pueiet
n̄ sacerdotali ope illic mittātur. dicēte d̄no. Quēcūq;
ligaueritis sup̄ t̄rā erūt ligata et in cēl̄. et q̄cumq;
solueritis sup̄ t̄rā erūt soluta et in cēl̄. **U**bi dicit
b̄tus. ḡg. q̄ tāta est auctoritas pastoz q̄ etiā grezi
timenda ē sīnā eoz nō solū iusta s̄ etiā iniusta. **A**le
em̄. Tūc vera ē absolucō p̄s̄dēis. n̄ intermi arbitriū
seq̄tur iudicis. **D**epe sit vt erga quēlibz p̄ximū o-
dio vel ḡua moueat pastor. **S**; vtz iuste l̄ iniuste
obliget pastor. pastoris tamen sentētia gregi timē-
da est. ne is qui subest et cum iniuste for̄sitan liga-
tur ipse obligationis sue sententiam ex alia culpa
mereatur. **P**astor ergo vel absoluerē timeat in-
discrete vel ligare. **I**s autem qui sub manu pasto-
ris est ligari timeat vel iniuste. **N**ec pastoris sui iu-
diciū temere reprehendat. ne et si iniuste ligatus
est. ex ipsa tumide reprehensionis superbia culpa
que non erat fiat. **I**tem Ambrosius. Nichil in hoc
seculo sacerdotibus est excellēcius. nichil sublimi⁹
episcopis reperiri potest. s̄ noscamus quid sum⁹
ne sit honor sublimis et vīa proclius. ne sit deifica
professio et illicita actio. **I**tem Crisostomus. **D**ac-
toz aspice dignitatem. **A**gitur in terra sed officiū

celestibus negotijs p̄tēt. Nō em̄ hō nō āgel⁹. non.
archāgel⁹. nō aliq̄ alia creatura nō v̄t⁹. s̄ ip̄e spūs
scūs h̄ mun⁹ istituit. atq; adhuc manētes i carne
ministio fungi p̄stitit āgeloz. Per ip̄os xpm̄ idui⁹
p ip̄os dei filio cōiūgimur. p ip̄os mēbra ip̄i⁹ capi-
tis efficiamur. Quō ḡ nob̄ isti nō sūt reuerēdi maḡ
q̄ reges ā duces. s̄ etiā nō maḡ erūt hō rabiles q̄
p̄ntes. Sacerdos qui bene viuit et bene docet. tan-
sibi q̄ populo vtil̄ est. Qui aut̄ male viuit et bene
docet. alijs est vtilis sibi ip̄i p̄niciosus. Melius est
p̄pter bonos. malos etiā fauore. quā p̄pter malos
etiā bonos negligē. Propter bonos sacerdotes et
malos honorate. ne p̄pter malos etiā bonos cōtēp-
natis. Hic b̄t̄us paul⁹ ad thessa. 1.º. ait. Rogā aut̄
v̄s fr̄es vt noueritis eos q̄ laborāt int̄ v̄s. et p̄sūt
v̄b̄ m̄ dñō. et monēt v̄s. vt habūdāci⁹ hēatis illos
in caritate. et p̄pter op⁹ illoz pacē hēte cū eis. Et. 1.º.
ad thio. 1.º. Qui bene p̄sunt p̄sbyteri duplici hōre
digni sunt. maxime q̄ laborāt i verbo ⁊ doctrina. Ex
quib⁹ verb⁹ p̄z. q̄ fideles laici q̄cūq; nō solū debent
p̄sbyteros reuerari. s̄ etiā ex aio diligē vltra alios.
q̄ h̄ rāō dictat. Cū em̄ sūmos b̄nfactōes summe
debeag diligē. 2.º. stat q̄ p̄sbiōs p̄ q̄ ministia a p̄tate
deōnū libēamur. ⁊ deo cōsiliāmur. p̄ ip̄m dñm dū
summe diligē tēamur. Q̄ si ad tp̄alia b̄nficia oculū
digi⁹. tūc nichilo⁹ testāte b̄tō aug⁹ ⁊ orosio maxi⁹
iuei⁹ diligēdi occasiōz s̄c̄dotes di. Nā anq̄ xp̄iani
nois p̄dicatō oriēt sup̄ t̄rā. tāta fuit i h̄ sc̄lō p̄p̄ioz
t̄bacō. ⁊ p̄cipue rusticoz. p̄t̄ i q̄etudies guerrarū m̄

ut oīs audire phorescat. h̄ postq̄ p̄ sacerdotū ora euā-
gelica tuba sonuerit in terra sublimē par hoībus
nūciata et resōrta fuit. **T**estes sūt vñ hodie tē illa
in q̄b⁹ cultus xp̄iani noīs floret. q̄ntū illi p̄ ceteris
rusticana gēs moderat⁹ administrat. Qm̄ n̄ cessāt
sī p̄dicatores populū admouē ut int̄ se pacē ⁊ ca-
ritatē h̄uēt. et i t̄re dei ambulēt. p̄ncip̄s similē vt
clementer subiectis p̄sint. **¶** ut hec omnia effici
a⁹ h̄at. iuges ad dñm p̄ces fundūt. sp̄ cū tali salu-
tertia p̄dōne appōita. q̄ntus sic trāseant p̄ bona
tp̄alia vt n̄ amittāt et̄na. **H**is q̄d salubri⁹ extogi
tari possit nō repit̄ in mūdo. **D**atagite igit̄ venera-
biles rustici sacerdotiū diuīs institutū honorare vt
eter nos honores et tp̄alē p̄spiratē o se q̄ mēamini
Per xp̄m dñm nr̄m q̄ ē sacerdos in et̄nū sui ordiez
melchisedech b̄ndict̄s et sup̄laudabil. Amen.

Exto debz q̄libet floreat⁹ rustic⁹ deāas et p̄si-
ones ac cetera debita fidelit̄ solue. **N**o si nō eēt
a deo p̄ceptū. natūal̄ rō doceret qd̄ sic q̄ndit̄. Cū enī
natūa sim⁹ eq̄lēt oēs eqz nobiles. eqz diues. tanq̄
ab vno p̄nte p̄geit̄. vñ oēs vocam̄ fr̄es. nichil por-
tantes in hunc mūdum. constat qd̄ terra equaliter
natūali. iure deberet hoībus didi. **S**ed quia nō in
solo pane viuit homo. sed indiget. iam multis a-
liis. ideo rationabiliter officia diuersa cōmissa sunt
illis qui ad hoc vtiliores putabantur. agri. autem
rusticis dimissi sunt. **S**i ergo rustici prouentus
terre sibi solum reseruare vellent. ⁊ nichil inde cetis
suis fratribus id est hoībus communicare. magnam

iniciā toti hūa^o qm̄ facerēt. cū illi vix pauculas et
angustas domos sibi resuarūt. ipi vero latissios a-
gros possideāt. Deq̄retq; officiariorū descūs. et tā-
de etiā ipōz rusticorū tōlis destructio. Qd p; ad ocu-
lū. Rā mltā necessaria sūt ad agriculturā exercēdā.
q̄ p ipōs fieri nō pnt. tū qz industriā nō hēnt. tū qz
tps nō sufficeret. **Dez** qz xpiani sum⁹ loqm^r nunc
xpiano moē. videlicet qz nūq̄ bñ ducit hūana vita. n̄
p̄mū q̄rat regnū dei et iusticia ei⁹. Ergo añ oīa fi-
deles rustici necessario indigēt mistris eccl̄asticis. q̄
eos doceāt sacmēta ip̄s mistret. fm̄ qz h^o ditus ē
institutū. Et qz etiā isti mistri indigēt cotidia^o victu
et vestiti. nec pnt fil⁹ a semel carnalib⁹ a spūalib⁹
fuiē. nec eadē hō i eccl̄ia a ruē laborāre. iō dñs d̄s in-
stituit qz deā ps oīm q̄ tm̄ pfert. et hūano sudore
proueniunt ministris eccl̄ie tribuatur. Insuper et
p̄micie et oblationes super addant. quatenus sibi
psone spūales plene diuinis vacare possint. et p oī
populo deū exorare. Et reuera qñ sic fit non minor
sed maior labor clero incumbit. quamuis hoc non
omnis homo equalit^r aduertat. Rursū quia pro
agricultura exercenda temporalis pax ē necessaria
ideo scdo rustici debitores sint principibus t̄renis a
militibus. et iudicibus. ac alijs in dignitate seculari
existentibus. sine quibus nec ab hostibus. nec inter
se pacem haberent. Alijs autem mechanicis de iure
communi nichil debent nisi quantum ip̄s seruiūt.
Si aut̄ inter eos sint aliqui contractus iusti p̄uatū
initū de consensu cleri et principum. aut alias iuste

prescripti. hñt modũ suũ. ita tamẽ q̃ semp cor bonũ
p̃fatur puato. Similit̃ nec mechanici tenet̃ rusti-
as de cõmuni iurẽ ñ qñtũ soluũt ipis p̃ suis laboib⁹
Clerici aut̃ et milites utriusq; debitor̃s sunt. quilibet
scdm statũ suũ. Et q̃ istis qñ r̃efaciũt maior labor
et mai⁹ piclũ immet. id̃ ead̃ maior honor ipis de-
bet̃. Dicũt em̃ status regitũ q̃ alios regẽ habent.
Nā plati spirituales cū suis clericis egr̃it̃ populum
xpianũ quo ad sp̃alia. P̃ncipes vero seculares cū
suis officiarijs quo ad tp̃alia. Omnia hec tã pulchro
ordine in p̃m̃iaua ecclesia instituta fuerũt. ut cuius-
bet statũ r̃aconabiliter sufficeret. nec aliq̃s g̃uabat̃
Similiter etiã olim apud iud̃os. et g̃tiles. pro vt
implurimũ. Sed pro ch̃dolor h̃ tã pulcher ordo hoĩ-
nũ malicia inualescẽte tã multipliciter hodie cõfus⁹
ẽ vt r̃esimiliter nũq̃ ad p̃stinũ statũ reuocari pos-
sit. Modie q̃ clericis debent̃ laici possidẽ. que p̃ncipi-
bus deputata fuerũt stabularij occupant. q̃ rusticas
in suos ac familie ip̃orũ vsus dimitti debuerat̃ tir̃a-
ni violẽter auferũt. Sicq; sit vt vis ius mensuret
nemoq; in suo iurẽ p̃maneat. Omnĩũ horũ cã p̃c̃m
ẽ. H̃z q̃ h̃ de informacõe rusticorũ p̃ncipalis it̃acio
ẽ. id̃o oĩz ut aq̃ eorũ vicia t̃agat̃ ne sibi q̃i innocẽtib⁹
bl̃adiat̃. et p̃sequẽs iniuste affligat̃. q̃ tũ nō oĩs
eq̃liter p̃st̃agũt. s̃ q̃sd̃a q̃ tãq̃ filij belial sine iugo
vĩuũt. Qui ergo innocẽtes sunt audiant h̃bent̃. vt
diligẽcius caueat̃ et deo gr̃acias agant. aliosq; in-
formant. Qui vero rei sunt audiant patienter vt
em̃ẽduntur. ne post hec mala peiora eis proueniãt

Regim⁹ in sacris libris ac p^rim nostror⁹ relacōe di-
discimus. p^rora t^rpa rusticos habuisse dignissimos.
morib⁹ g^rues. fide integros. simplicitate redimitos
humilitate p^rapuos. castitate p^relaros. s^rimone vi-
dicos. v^roli ignaros. sac^o labori int^retos sobrios cōpo-
sitos. cōpassiuos. benuolos. caritatiuos. ac oī ius-
ticia ita plenos. vt si grādia munera p^rmeri potuiss-
sent. nec fallere voluissēt nec valuissent. **Dic** studi-
ose suis d^ris obedire satagebāt cūcta debita p^rimpte
soluendo sine g^rela. vt p^roci⁹ sibi ipsa n^re necessaria
subtraxissent. q^u fraudem ā simulacōz siue diminu-
cōnē excogitasset. **Dic** se ad cōtribulos suos ac ce-
teros q^ub⁹ cōuinebant diligētissime custodiebāt vt
nulli facerēt q^ud sibi fieri nō voluissent. et q^ud sibi ab a-
lijs fieri cuperēt p^r virib⁹ tō diligētia adimplerent.
Dicq^u pacifice int^r se viuebāt vt nedū ad iudiciū
nō virent. s^r q^ud eēt iudiciū ā sigillū siue l^ra ā expō-
nunicacō et alia similia p^retius nescierēt. **Fuerūt**q^u
hec q^uidā pioz rusticoz vetez lamēta dū puer erā
O vbi ē iā ille bon⁹ ātiqu⁹ m^rd⁹ de q^u āq^un vidim⁹
q^uidā tā legales viros ac feias. **T^rpa** q^ud iā c^rim⁹. q^ud
audi⁹ nūc. **Quaē** āt ista dixerint p^r ex sequētibus.
His tā gloriōs⁹ v^rutib⁹ iuxta dinū p^rmissū succedbat
mētis securitas. t^rpm t^rquillitas opulētia in rebus
sanitas in corporibus. prosperitas in diu^rna pace.
honestas in familia. reuerētia a g^ratitudo ad oēs po-
pulum. mors secura. et vita perhermiter mansura
Ast heu nostra etas miserabilis plimos h^ric t^rpb⁹
rusticos habet distortos mēte et morib⁹. cōsantes

sine tiore. sine federe sine benignitate. iuicem detrahē-
tes. iuicē mordētes. iuicē nocētes. iuicē puocātes. absq;
misericordia. absq; caritate. superbos. tumūdos. in-
gros. inobediētes. dolosos mēdaces. bibilos ac ebo-
sos sup̄ modū. paulliores luxuriosos. ociosos. ac bre-
uiter dicā ita execatos et pūsos. ut nec sciāt quid sit
xp̄iana vita aut scire velint. ita desides et tenaces.
ut nūq̄ bonū facerēt. ā debita p̄soluerēt sū coactioē
Dic potaōibus nocte et die vacātes. ut tabnarij
oēz questumeorū sibi vsurpēt. nichilq; vforib⁹ ac
filyz et faike t̄maneat. Hys tot ac tātis mal' sub-
sequitur dissuetudo pessima in domib⁹ viz qū p̄ressa-
miliās q̄ subiectos institue debetēt. et amal' phibē
met sūt pūse vite. tūc labor negligit. industria illa
mīta et sollicitudo p̄tinua q̄ agriculturē ē necessaria
p̄uipēdit lingua ad oīa inhonestā et maledica vba
lapāt. cetēaq; mēbra tota⁹ corpis vicys substernūt
Et q̄ rustica gēs p̄ maiori pte lēas nescit iō postq̄
mala p̄suetudo naturā pessimauit sūt pene icorrigi-
biles. q̄ sicut aliud nichil viderūt nec sciunt nec di-
dicerūt. putāt sibi totū licere qd̄ aīo ocurrat. totum
esse bonū qd̄ solitū. cōtrariū asserētib⁹ nō credūt. et
sic penitus verecūdiā amittūt. Itā sic idneatis respō-
dēdum est. cū p̄qrūtur de tot plagis. reueā magis q̄
p̄ferūt vltra alios hoīes. et dicēdū. Q̄ q̄ nō stāt in
bō vita p̄m ātiq̄. iō nō sūt digni. ut t̄pal' p̄spici-
tas eos comitet. neq; ut clemēcia aeris p̄fruātur
Quia etiā frōs mētriciē scā ē eis. et erubescē nesciūt
et indurati se emendare nolunt. ideo duos tiran-

nos hēc debent. q̄ eos sū mia p̄tereāt. sic vitz. si for-
te p̄ sēo ad cor redeant ⁊ a p̄uitate sua recedāt. Ita;
de dēis dicere incipi⁹ q̄s dño deo q̄ oīa largit̄ solue-
deberēt. s; iā sup̄fluū arbitram⁹ de h̄ loq̄. cū exigēt.
p̄tinatia et inobediētia rusticoz. in tātū excreuerūt
p̄fiones cotidiane. q̄ vix dēia; sibi retineāt. capiūt
q; dñm qđ sibi placet. nec aliđ p̄ iure hñt n̄ qđ volūt.
Hic sic oz audire viticiū q̄ sp̄nit dormata patrum.
Hic tollit fiscus qđ nō accipit xps. **I**ta oz ut discāt
drāz mē fūiciū dei et hoīm. q; q̄ mādatis dei obedire
p̄tēpnit q̄ gūia nō sūt. pōrbīt on⁹ hoīm velit nolit.
ut expiatur q̄ dē verax et iustus est. **N**ec ista gūa;
mīna tñānoz sufficiūt. quinymmo. ignis. grando.
fulgur. frigus. cauma. locusta. bruchus. erugo. ver-
mis. sterilitas. aer. ventus. nebula. aqua. mix. glaci-
es. spūs procellarum. et tādem totus orb̄ t̄raz puḡ-
bit extra isensatos. **U**bi dicit bt̄is iero. xvi. q. ij. ca-
reūtini. **S**i quādo fames et penuria et rez oīm es-
gestas opp̄mat mūdū. sciam⁹ h̄ ex dei ira descēdere.
q; fraudat in dēis et p̄micijs. **I**te aug. Dēie t̄buta
sūt egētium animarum. q; si dēias dederis. nō solū
habūdantiam fructus accipies. s; etiā sanitatē cor-
poris cōsequis. **N**ō igit̄ dominus dē tuus p̄mū po-
stulat s; hōrem. **N**oster em̄ dē q̄ dignus ē totū dāe.
dēia; a nob̄ digēt ē recipe. ⁊ nō sibi s; nob̄ sine du-
bio p̄futurā. **S**z si tardius dare peccatum ē. q̄nto;
magis pei⁹ ē peccatū nō dedisse. **D**e militia. de ne-
gociō et de artificio redde dēias. **C**ū em̄ dēimas dādo
et t̄rena et celestia p̄mia possis p̄mereri. p̄ auaritia

duplia benedictio ē fraudais. **H**abz ei dñi iustissimā
cōiunctio. ut si tu illi decias nō dedeis tu ad deciam
renocatis. **D**ab ipio mltā. q̄ nō vis dāe sacerdoti.
Satisfacere deo semp pat⁹ ē. s; hoīm maliciā phitet.
Decae etenim ex debito req̄rūt. ⁊ q̄ eas dāe noluit. ēs
alieas iuadit. **E**t q̄nti paupes i locis suis ubi ipse
hitat. illo decias nō dāte. fame mortui fuerūt. tātoꝝ
hoiadiōꝝ re⁹ añ. etñ iudicis t̄bual. appaēbit. q̄ re
a dñō paupib⁹ delegatā. suis vsib⁹ īsuauit. **Q**ui g⁹
sibi ā p̄mū ppare. ā p̄toꝝ d̄sidat indulgēciā. p̄merei
ēddat decias. ⁊ de nouē ptib⁹ studeat eleōsiām dare
paupib⁹. **h**ec aug⁹. **E**x q̄b⁹ v̄bis p̄ apte et p̄cordat.
scūs thōs. i sc̄da sc̄de. q̄ decie ⁊ oblatōes ad sacerdotes
ptinēt. nō ut eas solū i suos vs⁹ p̄tāt. s; ut eas fid.
lit dispēscent. p̄tā expēdēdo eas in hys q̄ pertinet ad
cultū dei. s; ad ecclesias edificādas ⁊ reparādas. si
us cōsuādas. ad sacra vasa. ⁊ vestimēta ad luācia
ptinēda. ⁊ filia. **D**atā in hys q̄ pertinet ad p̄prium
victū ⁊ restitū. ⁊ ad decēte familiā. iuxta sui stat⁹ reli
giosaz frugalitātē in omni castitate ⁊ sobetate. non
ad sclārē p̄pā et libidinē. ā p̄sanguineoz p̄mōcōz
aut h̄mōi. **E**t p̄tā i vsus pauper. q̄ q̄ntū fieri potest
sūt de reb⁹ ecclesie sustētādi. **E**cce q̄ salub̄s doct̄ia
q̄ ad oia sp̄uātia resp̄c̄m h̄z. **I**uxta illud ieroi. ⁊ āb⁹.
Quod supest pauper ē. **E**t iterū Quicquid h̄nt clerici
pauper ē. **E**x q̄b⁹ a filib⁹ pioꝝ laicoꝝ ofciēcie merito
gaudē dēnt. q̄n ad clēs vs⁹ eoꝝ decie cōtūt. ⁊ alia
q̄cūq; sp̄nātib⁹ p̄sois exsoluūt. ā largiūt. **D**at⁹ etiā
q̄ ad huiusmodi siue dāda siue exsoluenda alacres

esse debent et hilares. semp in corde hñdo. q̄ nō hoi
ut hoi. s̄ ut in p̄sona xp̄i cūcta largiātur. Hilare em̄
datorē diligit d̄s. Et ip̄e xp̄us dicit. Qd̄ vni ex m̄i
minis meis fecistis m̄i facistis. ⁊ ad platos. Qui v̄s
audit me audit. et q̄ v̄s sp̄nit me sp̄nit. Qd̄ si videt
tūc laici q̄ ad p̄dcm̄ vsū clerici nō exp̄dāt bō ip̄orū
p̄nt eos huilē et ēuerentur admōere. ut videlicet
mēores sint officij sui. singlā debite disp̄sando. put
de iure tenētur. Et si se nō correxerint. p̄nt sup̄ hoc
auisare platos eoz. ut ad idē coopen̄t. Si at̄ neq̄
em̄daco fuit subsequata. debent totū dñō deo p̄mit
tē cū omni securitate. q̄ ip̄e disponet oīa s̄m ordiez
bñd̄cē sapie sue. q̄ nichil de merito p̄bit hys q̄ hō
norāt sc̄m nomē suū. etiā. si sepe dē dē et oblatōes
sue alie quecumq̄ p̄siones p̄ maximos peccatoēs
asumerētur. Vmmo sepe plus merent̄ laici deuoti
in tali casu p̄pter v̄tutē paciē. q̄ tūc vere p̄bāt deū
honoraē. q̄n solitas dēas et oblatōes. sū alias p̄s
siones q̄scūq̄ paciēter ill̄ solueāt sine p̄pter deū
q̄ ex sua v̄tute hoc nō merent̄. Sic in Ezechiele d̄r.
Diḡ thau. T. sup̄ frontes viroz ac muliez dolēciū
sup̄ cūctis abhoiationib⁹ ih̄elm. Vbi dicūt sc̄i cōiter
q̄ quādo aliquis videt malū fieri ⁊ dolet et libenter
illd̄ em̄daret et nō potest. tūc ceteris paribus plus
meret̄. q̄ si illd̄ em̄datū fuiss̄. Nō ē q̄ pia m̄ēspl⁹
ex h̄ cruciat̄. Securi sint ḡo t̄orati rustici. dūmodo
ip̄is nō asenciāt. ⁊ faciāt de necessitate v̄tutē q̄ sic
eis dē exp̄s viuūt bñ et male. sic eis dē laboribus me
et celum et infernus. Qui em̄ humiliter et patient̄

laborando ex bono corde se cotidie cū xp̄o crucifigit. ut
superioribus suis debita p̄soluat. nō dubiū quin reg-
nū dei mereat̄. Qui vero iuolūtariē. et cum murmure
et corde rācoroso laborat. fili⁹ ē diaboli. q̄ h̄ affligit. et
post hāc vitā dāpnabit̄. **E**cce vos oēs q̄ laboratis.
istud diligēt adūtāt. et p̄sate quā necessariū ē vobis
cor tenuolū. **N**ā vnus et idē labor nōmīq̄ a duob⁹
imp̄sus. vnū mittit ad celū. aliū ad infernū. **Q**uare?
Quia et si par ē labor. nō ē tñ par int̄cō laborāciū
Sic duo filij p̄sionē aliqñ soluit a p̄uiciā imp̄dūt
Dn⁹ libent̄ cū int̄cōne placendi dñō deo. alij coacte
et sine tali int̄cōne. **P**rim⁹ mētur vitā etnā. et sup-
pliciū sempit̄nū. **S**ic de omib⁹ alijs. **B**onā siq̄de v-
lūtate et simplicitatē cordis diligit dñs de⁹. **E**t quicq̄
ex illa p̄cedit ḡtū est sibi. **Q**uod at̄ ex illa nō p̄cedit
abominabile ē. quātūcūq̄ etiā sit magnū et p̄ciō-
sum. **Q**uid ḡ restat nisi qd̄ quilibz fidelis rusticus
dirigat int̄cōnē suā. scdm̄ hāc scāz doctrinā. et bñ
secur⁹ eit. **N**eqz h̄ ē opus maḡ subtilitate a difficul-
tate. qz nichil tā facile ē vniq̄qz hoi. q̄ bonū velle.
Et hoc i iustis opib⁹ sudātū satis ē. **G**ra igit̄ dei cō-
currente. q̄ omib⁹ pat̄a ē faci⁹ bon⁹ et timoratus
rusticus potest mereri celū. q̄ p̄uersus infernū. **S**ed
vt omēs salui fiant. qui stat videat ne cadat. et q̄
cēdit resurgere festinet. **Q**uod vobis t̄buat clemēs
et misericors deus. qui est benedict⁹ in sc̄la. **A**men.

Eptimo debet quilibet fidelis et timoratus ru-
sticus solempnitates et ieiunia ac ceteros ri-
tus ecclesiasticos deuote obseruare. **H**oc ē p̄ceptū

ecclesie dei. quā spūs scūs ifallibilit̄ igit. **Qui** g^o hoc
nō obfuar spūi scō tradit. Quō aut̄ ista et quo
tpe debeat obfuar. improchialib⁹ eccl̄ys ⁊ omis ppli
laudabili afuetudine denūciat. **Ubi** ē adūtedū. q̄
in hys magna ē discretō uecessaria. et multi mltipli-
citer errāt. **Nā** pmo quo ad solēpnitates ecclesiasti-
cas. q̄dā putāt satis esse. si nō corporaliter laborāt. sic
alijs diebus. et iō dormiūt diu. ā ludos exercēt cum
balistis. ā alijs. q̄ sūt non im⁹ laboriosa occupāt. q̄i
p solarijs. **Itē** q̄dā vacāt potatōib⁹. coreis. ā mullis
et hmoi. **Itē** q̄dā sollicitāt mims dieb⁹ festiuis q̄d
faciēdū sit infutū septiāna. ā de alijs tractāt rbus
tpalib⁹. q̄i h̄ ppetuo māsuri sint. **Om̄s** tales nō ecē
celebrāt. q̄ ad hoc dies festi nō sunt instituti. pmmo
q̄ peccāt dieb⁹ festiuis. plus offēdit dūm deū q̄ alijs
diebus. **Et** est prochdolor mala afuetudo. q̄ directe
cōtrariū faciūt q̄d om̄. viz q̄ pl⁹ vacāt opibus pec-
caminof diebus satis q̄ alijs. cū deberent econtra
tūc āplius vacare dño deo. et emēdare quicquid im⁹
bene fecerunt diebus ferialibus. **Hec** est ātqui ho-
stis versucia. ut quicquid spūs scūs instituit p aiāz
saluatione. ipse cōuertat ad animāz dāpnationē
Unde ppter hoc minus malū esset q̄ tales operib⁹
mechais et licitis occupa rētur. quā ut cōmessaci-
onibus. et tripudijs. ac sedicionibus vacarēt. **Sūt**
pterea nōnulli. qui econtra mims strictam hābent
cōsciēciā videlicet q̄ nec āq̄ nēitate ā utilitate licēi
sibi putāt quicq̄ operandum. **Pro** quo est adūtedū.
q̄ medium est tenēdū. **Nā** sunt mltā opa carnalia

q̄ p̄nt fieri in dieb⁹ festiuis. scz p̄paco aboz adaq̄co
sū pastio pecoz. ⁊ extractio eoz si in fouea ceciderit
ā h̄mōi. cui⁹ ifirmoz. redicō ⁊ empco necessariorū
Ite q̄n imminet piculū ignis. ā iactus hostil. liata
p̄nt solita emedia applicai. **S**ilit̄ p̄pter impropiciū
aursū. p̄nt blada meti ā p̄gregari in horrea et filia
fieri q̄ necessitas ā cōis utilitas req̄rit. **I**te de alleci
b⁹ capiēdis. ⁊ nūdimis publicis exercēdis. ⁊ hys q̄
ad h̄mōi necessario eq̄tutur. idē ē iudiciū. **I**n oibus
talib⁹ et filib⁹ ē pie p̄cedēdū. p̄tē t̄pis necessitatem
et cōis vite utilitate. **D**e nōnter p̄pter necessitate ā
euidēte utilitate. q̄ si h̄mōi fierēt p̄tē cupiditate ā
aliā fictā cāz min⁹ iustā. nō eēnt sū p̄co. **D**at etiā
doctrīa salubris a scis doctorib⁹. p̄ maiore senatiōe
p̄sciax. q̄ tales q̄ in p̄dās casib⁹ minus p̄nt diuis
iteresse. p̄pter p̄dā opa exercenda. suppleāt in ele
mosinaz largitiōe datiōe. ⁊ alyz pys opib⁹ ut sic
efficiāt p̄ticipes spūaliū. t̄pendēdo t̄palia. **S**tudeāt
etiā si p̄nt vnā missā audire. ā p̄ces fundē cū itēcōne
pl⁹ faciēdi si t̄ps p̄mitteret. ā in postez supplēdi q̄n
pleni⁹ ad h̄mōi vacare potuerit. **S**cdō q̄ ad obser
uantiam ieiunioz similiter plures errant. **N**ā sūt
nonnulli. q̄ ieiunia nec in q̄litate nec in quantitate
obfuāt. et hōz p̄uenire nō curāt. ā it̄ato reficere.
nichilq̄ adūtūt statuta ecclesie. aut bonam cōsue
tudinem illoz quibus p̄uuiūt. hys sine timore conū
sant. ⁊ grauiter deliquit. **S**unt preterea aly qui
econtra nimis scrupulose ieiunare p̄cedūt in nullo
rigorem remittentes. quare etiam in varias sepe

infirmitates iacobūt. et nōnūq̃ ṽsai perpetuo efficiūt
 Sed mediū ē tenēdū vt viz caro discrete maceret
 ne lasciuat. et nichilomin⁹ in sac⁹ labore diuare pos
 sit. Sūt nāq; plēs casus in iure descripti in q̃b⁹ sine
 p̃cō ieiunium solui potest. Viz p̃t infirmitate pau
 ptate magnā et iediā p̃cedetē. p̃t labores m̃gnos et
 necessarios q̃ nō p̃nt p̃fici s̃n p̃mestione. Itē p̃t viā
 pagēdā ex mādato p̃ncipis q̃n scz. cursores debili
 tat ex fatigacōe itineis. Itē de p̃uētib⁹ ad mēsā p̃n
 cipū. et p̃cgnatib⁹ ex iusta necessitate. de mulierib⁹
 ip̃gnatis et nut̃ab⁹ sū lactētib⁹. infirmis. debilib⁹.
 senib⁹. et alijs silib⁹. ē pie scādū arbitrio alicuius
 boni viri. q̃ iuxta d̃cāmē racōis. et laudabilē p̃suetu
 dinis. p̃ loco et tpe p̃nūciat q̃d unicuiq; expediat.
 Quo ad cāū scz de ceteris ritibus ecclesiasticis. ē fir
 mitex tenendū. q̃ q̃cqd scā m̃t ecclesia h⁹ ē commu
 nitas fidelū obfuar. tā in sacramētis q̃ in alijs ce
 rimonijs. alijs p̃suetudinib⁹ scis. h⁹ debz q̃libz p̃pia
 in noīs p̃fessor ex animo venerari. et deuote epeq; q̃
 libet q̃d sibi ex suo offitio et statu inuēbit. Et q̃cqd
 cōtra hoc insurgit. tāq̃ oīno mortiferū ac venenos
 sum abicere et perseq̃. Habz nāq; h̃mōi g̃nalis ob
 seruācia singulare p̃uilegium ap̃d deū sicut exem
 plicat de legib⁹ g̃naltib⁹ p̃uincie Nā qui tales bene
 obseruat m̃ltum commodum reportat. et q̃ eas in
 frangit penā nō euadit. Sic etiam de legib⁹ ecclē
 stasticis ē sciēdū. Nā cūgit q̃ p̃cōr i domo sua se
 orsum orās nō exaudiat. si aut ad ecclesiam vene
 rit. exaudiri merebit p̃pter cois orōnis efficaciam

Ita q̄ in pallaciū regis sol⁹ intraret sepe nichil im-
petraret. p̄mimo repellēt. s; si debito tpe cū aly⁹ ve-
nirēt solito bñficio nō p̄uaret. **L**egi⁹ q̄z in ecclesiast-
icis historys q̄ illos dina maiestas a dieb⁹ ātiq̄s
semp mltiplica bñdcoe repleuit. q̄ libēter dinū cultū
dilexēt. ⁊ oupēt. **T**estes sūt. **D**s. **E**zechias. **D**a-
lomon. **C**ōstāt⁹. **K**arol⁹ ac aly innumerabiles. q̄ tā
hui⁹ q̄ future vite bñficia p̄secuti sūt plima. **C**ōtra
q̄ vni⁹ v̄i dei cultū destrūē conati sūt. siue de hostiāe
semp fuere istar sumi defectibiles. et infasti. **D**s.
pei⁹ rōne vrb̄ p̄cōsul. ac victor mirabil. puta q̄ vi-
giti duos reges bellādo p̄strauit. postq̄ sel̄ tēplū dei
in iherl̄m dehonestaauerat. deiceps nichil p̄spere sibi
ūq̄ successit. **N**ā iuli⁹ eū supauit. cotidie p̄tra spē.
cū fortissimū exercitū idē p̄pei⁹ hrēt. **E**ādē ad regē
egipti socer⁹ suū fugiēs. miserabilē capite puit⁹ fu-
it. **H**⁹ int̄ vniūsa exēpla q̄ in mūdo ūq̄ sc̄pta fuerūt
p̄tra vanitatē ei⁹ q̄si p̄matū tenet. qū tantus vir
qui nūq̄ legīt succubuisse. ā contra secularē iusticiā
abūdegisse. pro hoc solo sic punitus fuit. vt nullibi
refugium securum inuenisset. **C**rassus quidam p̄s-
fectus post eum. nō solū tēplū ausus ē violare. qn
p̄mimo ⁊ thesauros a q̄bus p̄pei⁹ abstinuit. dir-
puit. **H**ic statim post a rege parthorū superatus fu-
it. et aurum liquefactum bibere coactus exspirauit.
Nd ultra. **S**ūmas moārchias hui⁹ seculi tunc de-
fecisse legimus. quādo contra dei cultum se exēperūt
Assiry. **B**abilony. **M**edi. **P**arse. **G**reci. **R**omani qd
contra omnipotentis manū valuerunt. in p̄mptū

est videre. **H**ut p̄terea exēpla cotidiana de hijs tam
plima. ut vetera recēdere nō sit necesse. **H**ui an
paucos ānos p̄ncipē quēdā olim iditū a dilectū. qui
postq̄ unū p̄cessiois sacmētāl solēpnē apparatus
q̄i hostiliē iuasisset. licet nichil p̄fecisset. tñ deiceps
sit ifortūat⁹ in oibus extia. ut ip̄emet admirans
dicet. q̄ nichil p̄sperū in h° mūdo hrē dēterz. Tandē
etiā sine sacmētis subito vitā finiuit. **H**ao diuersa
mōstria q̄ violēcias a pluib⁹ sustinuerūt. h̄ in cō-
tinue dīna vlcio iuasōes h̄mōi parit. ut ī breue tps
horribili morte cūcti ab hac luce migrent. **I**n vita
sci andree a b̄i laurēti āthony. ac alioz scōz plioz
legitur. q̄nto zelo celestes prōni. eāz suaz possessi-
ones a iura defendāt. Reuera non ē iocādū cū talib⁹
scis. q̄ celo p̄sidet. a suos cultōes desup cotidie tuēt
Nō em̄ b̄i illi sūmi dei milites. iugit excoīcā. assari
flagellai. ac fustib⁹ cedi. ā dēi dēi volūt. **Q**m̄ a si sel
ī maib⁹ ipioz delicti videbāt h̄ deiceps glā a honōe
coronati sunt potētes effā. adiuvādū oēs cultores
suos. a ad dēi dēdū oēs adūsaios ipsoz. **D**ehorrē-
dis etiā plagis q̄ crebro cōtigerūt dēisforib⁹ sacraz
cerimoiay ecclesiasticay. tle exēplū an̄ decem ānos
narrat euēisse. militaris q̄dā ī die cinēz iocose socijs
suis adhuc ī lecto iacētib⁹ cinerē iponēs. q̄i ecāstici
cō more. subito anteq̄ singulos circūisset terribiliter
oculos eūtens in terrā corruit et exspirauit. **N**on a
nulli quoq; super feretrum se ponentes quasi mor-
tui essent. ut tali ioco risum alios prouocarent. fle-
tum pro risu pepererunt. **M**ulta similia diuersis

cōtigerūt ut discā⁹ nos q̄ adhuc supstitēs su⁹ dīna
venerat. et neqz cū deo neqz cū sās ei⁹ iocai. Nā ut
ait ap⁹. Deus nō iridet. s; q̄ seminauerit hō her et
metet. Adūtāt her q̄qz fideles rustici. ⁊ sibi caute p-
spiciāt. Studeāt libēt festiuitates deuote pagē. nec
eas sine necessitate ifrīgāt. Vermomib⁹ et hoīs sa-
cris q̄ntū pūt mēse festinēt. Ieiunia diligēter ob-
seruēt. p̄fessiōes ac alia sac̄ exēcītia ecclēsiastica fre-
quentet. Sac̄mēta reuerēt. Cultū dei p̄posse augere
conētur. Sitqz in oib⁹ q̄ ad dei glāz ⁊ aīaz salntem
spectāt se leuiolos et p̄mptos exhibeāt. q̄tenus h̄
tpatit et post et̄nalit̄ a dño b̄ndicti mereant. eodem
coopante cui laus est in secula. Amen.

Octauo debet q̄libz fidel⁹ ⁊ fiorat⁹ rustic⁹ pau-
pib⁹ q̄ntū facultas p̄mittit elēosinas elargi.
H⁹ ē q̄ sās thobias 3° filiū suū docuit dicens. Ex-
tua sbā fac elēosinā. et noli autere faciē tuā ab ullo
paupere. ita em̄ fiet ut nec a te auertatur facies do-
mini. Quomodo potueris ita esto misericors. Si
multum tibi fuerit. habundanter t̄bue. Si exiguū
tibi fuerit. etiam exiguum libenter impartiri stude.
P̄miū em̄ bonū tibi thesaurisas in die necessitatis.
Quoniam elemosinam ab omni peccato et a morte
liberat. et nō patiet̄ aīaz introire in tenebras. Fidu-
tia em̄ maḡ erit corā sū^o deo elēosina. omnibus sa-
cientib⁹ eā. Et dominus in euāgelio p̄mittit eis
vitā et̄nam dicēs. Beātē b̄ndicti patris mei p̄cipite
regnum qđ vobis paratum est a cōstitucōe m̄di. Et
ut scirem⁹ q̄ sint opa mie subdit. Esuriui enim et

dedistis michi māducaē. **B**itui a potastis me. In-
firm⁹ fui et visitastis me. pegrin⁹ erā et collegistis
me. In carcere fui a renistis ad me. Nudus erā et
coopuistis. **E**cōn nō faciētib⁹ hec opa dāur⁹ est. **I**te
maledā i ignē etnū. q̄ pparat⁹ ē diabolo a āgel⁹ e⁹
Hic ē diligēt notādū. q̄ qdā pūsi hominē p̄t ista
vba errore quēdā p̄nicōsū dogmatizarūt. dicētes q̄
quātūcūq; p̄cā p̄miserit hō. dūmō hec fecerit mie opa
nō poterit dāpnari. **E**t racō eorū ē. q̄ sīma dāpnacōis
p̄mūtiabit a iudice. tūcō cōtra illos. q̄ ea nō fecerūt
Ecce q̄ absurda doctria. q̄ aliud nichil scriptū sit in
euāgelio q̄ ista verba. **M**ulti fuerūt h̄mōi falsi docto-
res. q̄ quasdā sacre scripturē p̄dicās taliter scdm̄ v-
samā capitū sui extraxerūt. et p̄ libito exposuerūt
et plures deciperūt. Quos om̄s tōrati laici diligēt
cauere debent. **N**ūc b̄n̄s aug⁹ dicit q̄ ille optimus
scripturāz tractator ē. q̄ eas p̄mū ex̄tēgro legeit.
et sic eas exposueit. ut fillā i eis cōtrarietate admi-
seit. **H**oc q̄ supbi ā nolūt ā nesciūt. idō m̄ltiplē dē-
sipiūt. **Q**uis em̄ laicus h̄ nesciat. q̄ luxuriari. iurā-
blasphemare. a alia h̄mōi nō eēnt p̄cā. si ab illo fiēnt
q̄ m̄ie opa faceret. **Q**uinym⁹ notū ē faciē exp̄sc̄tu-
ris. q̄ pluēs h̄mōi opa fecerūt ex vana glā. q̄ ob h̄
māde nō h̄uerūt apud deū. **E**t breuē dicēdū est. q̄
quāq; opa extēiora quātūcūq; maḡ si fiānt in p̄cō
mōrū. h̄ ē ex caritate. non sunt meritoria eterne
vitē. **U**nde et ob hoc dicuntur mortua. **B**onum si-
quidem est ex̄tēgra causa. malum autem ex singu-
lis defectibus. **Q**uod vt simplicibus notum fiat

accedat corp⁹ hūanū. Si em̄ aq̄s debz dici p̄fais et
formosus vir oz hēat singlā mēbra intēglt. ⁊ debi
te disposita. Si at l vnū defuit. iā nō habet p̄fai
corpus. Sic etiā q̄cūqz eē desiderat ver⁹ xpian⁹. oz
q̄ ab oi p̄cio mōrli ad min⁹ absceat. et bōz wlūta
tē hēat ad faciendū oīa opa bō q̄ suū statū p̄cūnt.
Et p̄ p̄ns nō solū debz mīaz exercere ad p̄mū hē
tiā ad seipm̄ sicut docet sapiēs ecclēsiasticū. xxx. di
cens. Misere aīe tue placens deo. Ecce nūc bōz doc
trinā. Qui aīaz suā immaculatā suat optīaz mīaz
facit. et tal deo placet. et q̄cūqz deiceps p̄rio ex mīa
ipēdit. similē deo ḡra erūt. Vñ et in euā⁹ math. 23°
aīq̄ ad hec verba dñs wisset. p̄mū p̄misse. Phari
see ecce mūda p̄us qd̄ int⁹ ē. ut fiat qd̄ de foīs ē mū
dū. Quasi diceret. Stult⁹ et cet⁹ es si ad alios hñs
bñfic⁹. ⁊ tibi ipsi p̄miciosus. Fac igit̄ in te p̄mū mīaz
et deinde in p̄mū et tūc letus audies sñoz meam.
Deite bñdā p̄is mei ⁊c. Vex nō p̄t h^o phibendi
sūt p̄ciores ab opib⁹ boīs. p̄mmo exhōrñdi. ut q̄cūqz
boni p̄nt interi faciāt. donet mīp̄itors d̄s cor eoz ad
p̄mām emolliat. Vñ dicit bñs iero. ⁊ aug. q̄ mala
morte raro leguntur pisse. qui libentē opera pietatis
exeruerunt. Nā tales habent mltos intercessores
q̄z p̄abus adiuti. ciad gratiam dei promerent. Sz
sic sentire q̄ peccata alia nō noceant. si q̄s opa mīe
fecerit. extreme demētie est. Sūt plēs doct̄rie satis
pulchre de discrezione hñda in elēmosinaz largiōe
h̄ puto q̄ pro rustitis nō sint multum necessarie q̄
re ditto eas grā breuitatis. Ipī em̄ de paup̄tula

su r prout coi9 non valent magnas opes deducere.
Diuices autem et maxime prelati regulis illis diu-
gencius intēdere habent. Sufficit rusticis q̄ ex cep-
to necessitatis articulo sic debent opa misericordie
pauperibus impendere. ut non impendantur a so-
lutione debitorum suorum. Hoc enim debet p̄cedere
quod apostolus dicit Reddite omnibus debita. Des-
inde qđ sup̄. date de ill' eleōsinā indigētib9. **Q**uod si
visibilis nēccitas imineat paupi. ita qđ si nō dedis a
morte a ifirmatē nōbile marcerit. tūc sine oī dis-
crecōi a sollicitudie de cōstio. oīa debent eē totia. s; qđ
dicit bñs aug. **P**asce fame morientē. si nō pauperis
occidisti. **Q**uod p̄mpti dāt eē fides ad hñmōi opa mīe.
docet p̄apu9 ille vir mīaz bñs greg in mīlis lotis
Un narrat exēplū de qđā p̄esfamilias. q̄ cū tota do-
mo sua sedule hospitalitati defuuit. qđā vice cū ex-
moē aq̄ infundē veller in man9 pegni subito nō cō-
paruit. **M**irās sup hoc audiuit nocte sequēti dñm
sibi dicentē. **H**ucusq; me in mēbris meis suscepisti. s;
heri meipsū. **D**ilect de martirio. qđ xpm in fōi leprosi
pōruit. s; dñs de collo ei9 p̄fihēs ait **T**u me nō eru-
buisti sup trā. nec ego te erutescā sup celos. **P**lura
et alia repēiūt exempla et doct̄ie salubres. q̄ p̄ āmi-
carulū ierdesys p̄dicāt. p̄ys hoib9 i cōsolatō; p̄e a
auaris in testimoniū contra se. **S**ūt p̄terea opa mīe
sp̄nalia q̄ etiā fideles layci libent p̄ suo modulo de-
bēt p̄rio. submīstare. **E**t sunt hec. **D**ocē et cōsulere
in docto. **C**astigare peccatē l' increpare. siue emenda-
re aut corrigere delinquentem. **C**onsolari triste. m

Remittete offēsam. ferre auxiliū. à patientē sustinē
importunū. siue cōtumeliosū ne prior fiat ex respōsi-
one. Orare p̄alys idifficēter. Sed ad hoc maxime
plati sunt astricti plus q̄ simplices. q̄uis etiā p̄ lo-
co et t̄pē suo mō ad hoc subditi teneāt. Studeant
g° quiqz fideles rustici p̄ virib⁹ mie opibus īsuda-
re. ut et ipi mīāz. hic in ex̄r nū p̄sequi mēantur. a
largo dño. q̄ dat oib⁹ affluēter et nō in p̄p̄at. Cui
laus est et graciārū actio debetur. per omnia secula
seculorum Amen.

Nono debet quilibet fidelis et timoratus rusticus
quātū in se est. cū omnibus hominib⁹ et p̄-
cipue cū vicinis et cū cōtribulibus suis pacē suā
Hoc ē qd̄ monet Ap⁹ ad Hebre. xij. dicēs. Pacē
sectamini cū oib⁹ et sc̄amoniā. sine q̄ nemo videbit
deū. Et dñs in euāgō mādauit discipul⁹ suis de pace
dicēs. In q̄cūqz domū intraueritis p̄mū dicite. Pax
huic domui. Et si ibi fuerit fili⁹ pacis requiescet sup̄
eā pax vr̄a. sin autē ad v̄s reuert̄. Itē ut breuiter
dñs eā nob̄ amēdaēt ait. B̄i pacifici qm̄ filij dei vo-
cabūt. Vbi a cōtraio sensu exposito ēs dicūt. q̄ me-
rito filij diaboli vocātur. qui pacē turbare nō verēt
Hic est diligēter aduertēdum. q̄ ista pax sancta
nō potest seruari nisi inter homines bone volun-
tatis. qui deum timēt et iusticiam diligunt. Et ergo
auisandi sunt boni et p̄j laici q̄ pacem peccatorū
fugē debent. et nequa q̄ ipis cōsentit qm̄ ad mala
trahē volūt. Quā p̄ci⁹ eoz īsultū paciēt tollēt. anq̄
a via dei p̄p̄t eoz inq̄ pacē recedant. Et breuiter

dicēdū ē cuilibz xpia. et p̄cipue rusticano pplō ill8
saluatoris. In m̄do p̄ssurā hēbitis. Nēstat g° ut sic
se istituat tiorat⁹ rustic⁹. q̄tenus hec duo studiose
obfuet videlicz q̄ oibz iusticiā fuet ⁊ eā sibi fieri a
nullo expectet. et q̄ oib⁹ pacē paret et a singul⁹ p
secutōz et cōtumeiā recipere sit patus. Qz si aliē si
bi euenerit. h° q̄i p mirāculo hēat. Dicatqz aie sue
ill8 p̄solatoriū v̄bū b̄i pauli apli. Nos scim⁹ qm̄ in
h° positi sum⁹. Quia oēs q̄ in xpō pie viue volūt p
secutōz paciēt. Nec mir⁹ qz v̄i xpiani sūt h̄ pēgnī.
et in regione hostiū xpī. Nā tot⁹ h̄ mūd⁹ iurauit
p̄tra xp̄m. ut bt̄s Bernhard⁹ dicit. s̄ p̄i dñs nō
derelinquit sp̄antes in se. Qm̄ g° ista pax t̄pal t̄bat
sue inter p̄cipēs. siue amicos. ā vicinos. nō delet
ex hoc m̄mis dolere aut pusillo aīo fieri bon⁹ xpī
ānus. dūmodo ip̄e nō fuit in cā. s̄ ad pacē scōp̄e cō
uertere. quā reliquit xp̄istus discipulis suis. Hec
pax scā ē. q̄ hō bene stet cū deo suo. ⁊ q̄ per oīa sit
de hoc cōtētus. an velit eum cē paup̄ez aut diuitem.
sanū aut egrotū. honorabilem aut despectū. fortū
natū aut ifaustū. et sic de alijs. Et qd̄cūqz euenerit.
sibi libenter accipiat. et ḡcias agat. Pax at̄ mūdi
ordinat̄ ad q̄etā fruiōz bonoz t̄patū. et ē nichilo
min⁹ donū dei. et communiter eā tā elā q̄ repro
bi desiderant. s̄ qz frequenter eā p̄cōitat̄ m̄l̄tiplicatō
vitiōz. iō ē simplici populo m̄ltū piculosa. ymmo
et scis hominib⁹. Qz sit pplō rusticano piculosa. p̄
p ill8 deuē. ⁊. Cōstituit scz pplm̄ ysrahel q̄ ad l̄rām
rusticā erat eū super exēlsam terrā. ut cōmederet

fruct⁹ agroꝝ. Ut suggeret mel & petra. oleū q; de saxo
diuissio. Butyꝝ de armēto. & lac de ouib⁹. ē adipe ag
noꝝ et arietū. et hircos cū medulla tritū. et sang
uineꝝ vne bibent mēacūssimū. Incrassat⁹ ē dilect⁹ et
recalcitrauit. icrassat⁹. ipignat⁹. dilatat⁹. Delict⁹
dēū factorē suū. & recessit a dō salutai suo. Et de so
domitis dē. Ezechiel xvi. Hec fuit iniquitas sodonie.
saturitas panis. et habūdācia. et oau ipi⁹. Hec dñs
sup iherusalez fleuit dicēs. q; si cognouisses & tu fle
res. Nam ea q; sunt ad pacē tibi nūc subaudi. sunt
ē summe puicōsa i futur⁹. q̄uis id ignores. Ex hys
& alijs sanis doctmīs. & expiēcia cotidiana. exiuit
illud nōbile pūbiū. q; rustica gēs ē optā fies sed
pessima gaudēs. Legit i vita scī ābro. q; ē qdā nos
te apud qndā ditissimū rusticū hospitaē. & ab eo
audiss; q; felix stat⁹ ei⁹ semp fuiss; & q; nichil traste
imq; sibi accidiss; . ait vir scūs ad suos. Surge et
hic reloa⁹ fugia⁹. q; dñs nō ē i loto isto. aꝝoꝝ illo es
gresso. tra se apuit. & hominem illū cū tota sbā sua
absorbait. Similia multa de alijs leguntur. Res
tat ergo simpliciter fateri. quod magna est miseri
cordia dei. q; hec temporalis pax aliquādo tbat. ne
apt huiusmōi carnalē petulāciā. hoīes testys silēs
efficerētur. et p cōsequēs nūq; ad āgelicā dignita
tē pficere cuperent. ad qd facti sunt. De illa au vni
pace domestica. quam inter se rustici seruare debent
Pauo et cistiani vniūsi. dicit apostolus. Hollicita
fuat vnitatē spūs. in vinclo pacis. Vbi dicit cassio⁹
Nec inueni po. est forma expressior cōuersationis.

angelice. q̄ unitas social. **H**ic p̄s ait. **E**cce q̄ bonū a
q̄ iocūdū. hitare fr̄es in vnū. **U**bi dicit b̄tus **A**ug.
q̄ sūt aq̄ bō q̄ nō sunt iocūda sic ieiunae laborae et
filia. sunt etiā aq̄ iocūda q̄ n̄ sunt bō sic delictari. so-
gēs latia et filia. **D**z hitare fr̄es i vnū. p̄c̄ ē bonū a
iocūdū. **A**d hāc pacē req̄rit sollicitudo maḡ a diligē-
custodia. ne z tm̄ bonū ḡtis uēit. a pseuerare solz. n̄
cū igēti studio. etiā mē illos q̄ pbate vite eē vidēt.
Qu si q̄nqz ex pte m̄ruptū fuit. atq̄ debz ad pacē fi-
eri r̄arsus. ne si tardior mora m̄uenērit. dina p̄n-
tia a n̄is cordibz se subtrahat. **A**it em̄ b̄tus **I**hero.
ad Rusticiū mōchū tractās illd̄ p̄s. **D**edā a malo et
fac bonū. iquire pacē et pseque eā. **P**ax q̄rēda ē ut
bella fugia. **N**ec sufficit eā q̄rē. n̄ iuētā fugiētēqz
oī studio p̄seqm̄. q̄ i pace hitat d̄s. **R**em refero z
b̄rē vbo s̄ ḡudā sacro pro domestica pace cōsuā z
da. **M**ulier q̄dā in Anglia fuit b̄n̄ fidel̄ ac v̄tutibz
plēa. et p̄cipue hospititati sup̄ vires itēta. **N**ec p̄p̄
lōgū vsū bonoz opū. scā ut v̄re fuit reputabatur.
Rex in vno deficiebat. q̄ malos a iniuriosos hoīes
sibi viciōs. q̄ eā creb̄ a idigne molestabāt nō oīo
eq̄nitr̄ tolerabat. q̄n̄p̄mmo a aq̄n̄ m̄ paciēter eis
r̄ndebat. **I**git̄ post aliqd̄ tps cū iā diu defuncta fu-
erat q̄dā vir scūs eā in penis purḡtory vidēs m̄-
tabat. q̄ t̄te fame feia adhuc illic detinētur. q̄ ni-
chlominz ḡuiter p̄ sua impaciētia quā admiserat
flere et p̄mitere solebat. **C**ui d̄ns visioz exponens
r̄ndit. **E**go steti corā **P**ilato et p̄ hoīz p̄cis satisfāz
ciendo filii ad ztymehas illas. nō pro peccatis

meis. **H**ec autē q̄ me ī hoc imitāi neglexit. idō nūc
iustū ē. ut magna acerbitate purget. ne aliq̄d ma-
lū maneāt īpuitū. Ecce kmī bonā doctrinā. quō scz
ēbationis tpe paciētes esse debem⁹. ⁊ mutue paci p-
uide. Et q̄p̄ iuste iuadim⁹. tñ ex h° nō dat nob li-
cēcia malū p malo reddē. s; ī bono vincere malū p-
cipimur. **U**t videlicz ad tēpus paciēter cōtumelias.
aut alias iniurias sufferam⁹. aut blande leuiter qz
respōdeamus. ne proximū nostrū pro quo xps pre-
tiosū sanguinem suū fudit. nostro furore peiorem
faciamus. **Q**ui hec modo facere dissimulat. grauiter
postea re cōpensabit ī tormētis. **Q**ui nescit modo
tollerare vba. tūc eū scire oportebit tollerare quissī-
ma verbera. et ardores horrēdos. **N**unc igitur o ve-
nerabiles rustici ac ceteri laici quicumque. tam vici-
quā femine. cogitate nūc depicūlo dum agitur de pe-
riculo. pacem diligite ī qua deus habitat. ut deus
vobiscum pmaneat. nec pro vili re tantum doctmīnū
repellē relitis. poti⁹ iniuriā p ipso paciēter accipite
q̄ reddatis. p̄siderātes q̄ ex mutua cōtētio ē īfinita
pāa oriāt. **O**mnib⁹ g° modis ī silētiō ⁊ pace vitā
hac breuē trāsire satagite. p̄donātes iniūce. sicut ⁊ ds
ī xpō cōdoāuit vob. q̄ten⁹ de pace ad pacē migre mē-
amini. vobiscū manēte do pacis ⁊ dilectōnis ī cor-
dib⁹ vris. **C**ui laus ē ⁊ glōia p īfinita secula secul-
lorum. Amen

Dēo d; q̄libz fidel⁹ ⁊ timor⁹ rustic⁹ sollicitate ad
h° mīa. ut factiā suā laudabilē ēgat. **Q**uia ve-
dicat. apl. ad thio. **Q**ui suor⁹ ⁊ maxie doesticoz curā

nō habz fidē negauit. ⁊ ē ifideli detrior. **Qui** g^o prēs
falias sunt p^o debēt seipōs institūe ne sint rephēn
sibiles. fidem illibatā vxori suātes. sobrii. pruden
tes. pudici. modesti. nō violēti. nō paissiores. nō liti
gios. nō cupidi. n̄ bilingues. nō tpe lucz sectātes. nō
inhoēsta. n̄ maledica verba loquētes. nō deridētes.
h̄ ppatientes. nō leues h̄ legales eē studeāt. **H**ēant
deū autā sollicitā erga vxores suas. vt eas diligant
et diligētē caueāt occasiōes displicētiar. uec faci
lit credāt illi q̄ m̄ se discordias se m̄are volūt. qz
nūcy dyaboli sunt. **S**imilit vxor vix honoret. et
hūilit ecognoscat eū sibi dītus plātū nez cū alijs vi
ris familiaritatē habeat aut colloquia nisi pauca et
in tali loco vbi nulla suspiciō oriri possit. **T**imēdū si
q̄d ē n̄ mulier caute p̄ueiat vix eū v̄nibilit tractā
do tā verū q̄ alijs suicys t̄uolētie. qz cito āriqū
hostis semiariū p̄uolose discordie m̄ eos m̄ctet.
Et q̄q̄ p̄ncipalit in viro rei familiaris salus p̄stituat
tamen sine coniugis fideli adiutorio ipse parū aut
nichil p̄ficiet. **M**ulier q̄ sine viri defensione flebilis
creatura ē. que si diligent ābo adūtāt. q̄ scz sit ipsis
mutua dilectio necessaria. et mutuū fidele iuuamē.
tūc merito q̄libet alteri deferri debet. qz reuera q̄cqd
sit vni eoz. siue sū bonū malū. i alterz edūdabit. hic
p̄ aplm̄ dē ad Col. iij. Viri diligite vxores vrās. et
nolite amari eē ad eas. **I**te ad Eph v^o. Viri debent
diligere vxores suas vt cōr sua. **Q**ui suā vxorem
diligat seipm̄ diligit. **V**xor at virū suū timeat. **H**ec
si ita fiāt. dom⁹ ipōz firma erit. ⁊ sc̄i āgeli iuuabūt

eos p̄ta oēs m̄at̄ sūt maloz. ⁊ floebūt s̄c̄ viciis et
fily ac filie eoz s̄c̄ nouelle otiuaꝝ. multa ⁊ ḡndia
laudū p̄c̄m̄a dicūt in sac̄s lib̄s. de h̄c sc̄a p̄cordia et
vnamini fidelitate p̄ugatoꝝ adiuuē. h̄ exhibitiō in
re ē m̄lto felicior. **D**atis in h̄o concordāt. q̄ p̄bitas
muliez oīo sit p̄regrēda iutile egie dom̄. ⁊ frequē
discoli m̄at̄i lucfā sūt p̄ vroēs s̄s̄at̄as. hinc ec̄i. xxx
d̄c̄. **H**ic sol oñes i m̄ūdo. sic b̄oe mulieis sp̄es in oꝝ
m̄ētū dom̄ ei⁹. **D**isciplia illi⁹ datū dī ē. **C**ā ei⁹ de
lābit viz suū. ⁊ ossa illi⁹ ip̄inguabit. **G**rā sup̄ grāz
mulier sc̄a ⁊ pudōata. ⁊ mādāta dī in corde ei⁹. q̄oz
uēde sūt igit̄ vroēs. vt m̄aitos diligāt. ac p̄p̄q̄s ip̄
soꝝ h̄ōmē assuescāt. q̄ h̄o sp̄ealit̄ vis acceptū ē. ⁊ q̄i
n̄ah̄t̄ isitū q̄uis nōnūq̄ aliē ore loq̄nt̄. **D**āḡs etenim
sanḡnē tāgit. **P**aifonnit̄ ⁊ viri p̄p̄m̄q̄s vroꝝ suaz
beiuole tractēt. p̄t̄ eādē cāz. **D**eim̄ monēde sūt vroꝝ
res vt discāt failhā prudēt̄ egē. gub̄nare domū. ⁊ se
ip̄as irrep̄h̄sibiles exhibere. v̄ba q̄z carnalia ⁊ in
hoēsta. tāq̄ pestē fugē a q̄cūq̄ etiā dicāt̄. **E**t ē quasi
m̄ix dicere. quō m̄aitū i h̄o maiorē ex corde h̄nt̄ opla
cētū. q̄n̄ p̄ verb̄ ihoēstis ac gestib⁹ lenocinijs a su
is vroib⁹ ip̄h̄dūt̄. q̄ si in talibus plausibiliter sibi
cōfētirēt̄. **I**stis sic p̄suppositis. viz q̄ vir ⁊ m̄l̄t̄ sibi
mutuo sint b̄n̄ p̄ficiētes tāq̄ aīa vñ ⁊ caro vñ i d̄n̄o
iā sp̄es ē de salubri statu ip̄oz. ⁊ vtile egie reifailia
rie. ⁊ alias nō. **S**i igit̄ eis sint filij ⁊ filie. erudiāt
eos in d̄n̄o sc̄dm̄ doct̄iaꝝ apli ad **Eph̄. vi.** dicentis
Pres nolite ad iracundiā puocare filios v̄ros s̄c̄
educate illos in disciplina et correpcōe d̄ni. **E**t iterū
Pres nolite ad idiḡcoꝝ puore filios v̄ros. vt non

pusillo aio fiit. Diliqēt etiā adūtāt pntes q̄l indiz
nacōis sint filij. qz nōnulli sūt moll' conplectionis
et naturalit' vēcūdi. aly duri a audaces. qdā beiuoli
qdā pēui. Et put singul' expedit. ita disciplinā mo-
dēt. Fāiliā qz ita gnbnaē stndēāt. vt nez nis seiose
nez blāde. s; medie tpeate ip̄ papiāt. Nā ēgimē nis
dnrū papiat a ēgimen nis laxū negligit curā do-
mestica. Qd at tpatū ē prudēt p̄uat. a fortit' auget
puer' cotidiāos. sic; fiet vt a tiori a amoī p̄faihas
hēat. a dōesticiis suis. Et qz sāt sc̄ptura dicit. n̄ m̄ ti-
more dī tenueis te aci' subūtetur dom' tua. iō solli-
cite p̄uidere dz. vt tā se ūli q̄ faūle dēū timeāt. et in
p̄ceptis eius ambulent. neqz sustinere eos in do-
mo sua debet. si in mortalibus p̄cis maxime pub-
licis viuere nō formident. Timendū siq̄dem est fm
dca bī Aug. qz paterfamilias coram dē tenetur ra-
tionē reddere. nō solū de peccatis plū suarum. sed
etiā tota' familie. si ip̄s nō correperit. aut discipli-
nam debitā nō dederit. Et si opus est a se penitus n̄
abegerit. si cōtūaces permanserint. Quantū igit
potest curam impendat vt honestam familiam ha-
beat. et firmiter confidat in domino. qz si pl' talibz
largiatur ppter eorum virtuosam conuersationē.
qz plē hoc omnipotēs deus sibi restituat. et hic et in
futuro. Honorifice etiam et ex industria consilietur
cum faml' suis. maxime q̄s prudentiores nouerit.
qd et qn singula queqz fieri debeant. Concordāt em̄
in hoc pconomi expertissimi. qz familia digne regi
nequit. nisi cum magna prouidēcia. a precipue ea

que ad agriculturā spectāt. q̄ ad pluā t̄spicē oꝝ. Et
iō ubi plima salū sperat. ibi m̄lta p̄silia p̄cedē debent
Dūt p̄inde singlā aptāda t̄pib⁹ suis. iuxta qd̄ sa
piēs dicit. q̄ oē t̄ps t̄p⁹ suū h̄z. **E**st em̄ t̄ps plātādi.
t̄ps euellendi. t̄ps seiandi. t̄ps metēdi. t̄ps arādi.
t̄p⁹ p̄planandi. t̄p⁹ simādi. t̄ps t̄bulādi. t̄ps pur
gādi. t̄p⁹ istrum̄ta p̄parādi. t̄ps laborādi. t̄ps q̄es
cēdi. t̄p⁹ p̄meditādi. t̄ps exequendi. et sic de alijs.
Quā si in aliq̄ istoz negligētia ā pigritia sū iertia ā in
prudētia se immiscuerit. tūc totū r̄gimen detrim̄tū pa
tiēt. et dampnum seq̄tur. Nō sic est vsq̄q; de alijs
officijs mechanicis. prout ad oculum cotidina ex
perientia edocet. **N**aḡ igit̄ vigilantia et industria
rusticis necessaria est ad tā varia et pene contraria
prosequenda. ad que unus ā pauci non sufficiunt.
Nūc et b̄tus Bernhard⁹ vtile consiliū dat hys qui
diuersis curis ḡuantur. videlicet q̄ eligere debēt ali
quem fidēle famulū. cui omnia cōmittāt. cū aucto
ritate ita q̄ quicq̄ faciat sit sc̄m. quicq̄ iubeat sit
iussū. neq; facīle cōtra talē querelam recipiant. et
nichilominus ipsi diligenter adūtant. vt negotia
debite tractent. **Q**ui sic procedūt proficiunt. qui āt
per se cūcta disponere volūt neq; p̄silijs acquiescere
peritorum. tales seip̄os inutiliter inuoluunt. et ali
os impediunt. familiamq; crebro tanto tedio affli
gunt. vt ad nichil quod vtile est sufficiat. **E**xpedi
t quoq; famulis ac famulabus ip̄s. si moderate ho
norentur. ac aliquando de bene actis recōmēdētur.
Nā q̄n post magnos labores sp̄ idīgiones r̄portāt

pusillo aīo fuit. et nī de seipso desperati. naturā hīc
infirmiores reddūt. nec ūq̃ ad ea q̃ laude dīg sunt.
p̃surgūt. **H**ō āt hīlāis et bone spei. fortificatur in
nātib⁹ suis. et gndia p̃sidenter p̃cedit et p̃cipue q̃n
beniuolenter et uenēabili p̃ueit. **H**ac p̃ctica iulius
cesar vsus fuit. q̃ subditos suos amītoēs appella-
uit. nec ūq̃ eis dolū aut irreuerētiam exhibuit. q̃s
tāta eos fidelitate sibi astīxit. ut corp⁹ et aīa p̃ se
dare p̃mptissimi essent. **F**emq̃ ē ut tātōrū viroz
adiutorio suffult⁹. **V**ictor in orbe fieret. **H**ois nāq̃
āī⁹ nātī nobilī ē. et ptātī recalatrāt. et iō faciūg
duat q̃ trahit. **Q**ui āt beniuolētia n̄ vincit. obiur-
gatiōib⁹ puocādi sūt. et ptātē p̃mēdi. si nimis irō-
nabili lassati fuerit. **U**bi ē nōdū. q̃ sūt q̃dā p̃es-
fatiōes. qui q̃dā mala et mutali clemētia. familiam
suā destruūt. p̃ eo q̃ nulla strenuitate ad viles la-
bores eā instituūt. nec desides coripiūt. neq̃ valē-
tes in bō actiōe et ordiata diēta pseuerā faciūt. sicq̃
fit ut nec sibi. nec alijs in postez viles sint. **E**t ē ē-
uēa magnū malū. nā simplices et bōe volūtatis hoīes
hac occasiōe sīl i corpe et aīa destituūt. **Q**ui ei semel
sacros laboēs dissuescit raro ad eosdē p̃fē redibit.
Hinc bñs **B**er. ait. **S**i dimiseis rusticiū ne laborē
p̃nuet. statim mollescit. **Q**u si laborāē cessauit q̃
merito eternam obtinebit vitā. **O**raē nescit p̃tem-
plari. meditari. studere. legere. ceteraq̃ studia spi-
talis vite ignorat. **E**t quod sibi restat nisi otium?
Ocium autem diu rationalis creatura sustinere nō
potest. **R**estat ergo ut si laborare in vocatione

sua cessauerit. ad vitia ruat. et dyaboli abus fiat.
Hec sūt m̃c̃monia lib̃tatis male. Nō segnē q̃z op̃a
idē p̃r sc̃us cū inclitis fr̃ib⁹ suis agcultue ip̃e deb̃at.
tā p̃ virtutib⁹ acq̃rendis. q̃ p̃ cotidiani vict⁹ ali
monys adipiscēd. P̃ nedū orthodori p̃res h̃o cēser̃t.
s̃ a gētaliū industriosa nobilitas idip̃m luculēter
adūc̃t. Vñ ap̃d eos duo status esse m̃eōrāt̃r. qui
sp̃ealē ad laborādū sūt īstituti. videlicet militaris
a ruā. **U**ē nāq̃z q̃ sūm⁹ ille orb̃ moārch̃a **O**ctauis
an⁹ militib⁹ suis tātā disciplinā idixit. ut neq̃ vsū
vel colloq̃ū feiaz neq̃ delicias. neq̃ ocīū. neq̃ vestitū
molliorē. ip̃s̃e idulser̃t. s̃ ex̃eratiū p̃tinuū. cū ci
bo grosso. et asp̃eō indum̃to. **N**ā deliciā ē et mollior
vestit⁹. cito virilē aīm enūat. **E**pa vbi sunt hodie
q̃dā milites ñrī ac rustici. vbi strēuitas ip̃orū iue
m̃ri potit⁹. **N**ōne sunt lupuscul⁹ timidiores. nōne fe
minis molliores? **S**z ṽñbiles rustici p̃ua exēpla
ēspicē nō deb̃t q̃nymmo h̃m vōcōz suā. sp̃ m̃eores
sunt. q̃ ad statū sc̃m̃. et hūilē. ac laborisū. vōti sunt
a d̃no deo. **E**t id̃ cauē deb̃t. ne in vestitu. a cibo. sū
potu. ac ceteris q̃ ad vsū familiārē spectāt. aliq̃ os
tēmōz sū p̃ciositate admitāt. p̃ c̃to sciētes. q̃ si a
lic fecerāt. tā d̃ū q̃ sc̃os āgelos. q̃ etiā totū mūdū
p̃tra se puocāt. ut auferāt ea in q̃b⁹ male delc̃ant.
Dit g̃ m̃esa p̃ cotidiano victu de cibis substātiōf
et simplici p̃paratis nō delicatis. q̃ h̃mōi cibi delica
ti faciliter digerūt̃r. et ñaz minus iuuāt. **C**ibus āē
simplex et substātiōsus. ac uniformis ñaz roborat.
sanitatē cōseruat. et ad laborandum corpus aptat.

et bene in stomacho durat. Delicie vero. ac crebre es-
pistolaz variationes. naturā inflāmat. et dissipat.
ac plures egritudines introducūt. Testes sunt de-
licati cines viri. ac femine. et alij. quāq; eplāomibus
cotidie vacant. q; diuersi tortionibus et infirmita-
tibus quātur. de quib; laboriosi rustici nichil pene
sciūt. Et est vtiq; mirabile iudiciū dei. quō illi qui
magnum studiū p sanitatē a cōseruādā aut acquirē-
dā impēdūt. cū tāta precōsitate eplārū. raro qd cupi-
unt adipiscūtur. Isti aut qui rugietem stomachum
vir. pulibus ac fabis solantur. ab in eunte iuuetas-
te vsque ad decrepitam senectutem. sani cōmuniter
pseuerant. Si aliud nichil sciremus. merito debe-
ret nos a dāpnabili gula cohibere. Videmus nāq;
ad oculum q; plures gula quā gladio moriuntur.
Sic de nīq; vestitus de lino crudo. aut panno gros-
so. iuxta morē patrie. apto ad labores cotidianos.
Pro diebus autem festiuis q; habet. potest vti vesti-
mentis aliquanto cultioribus. in quibus tamē om-
nis curiositas deuitetur. quos etiam laudabilis apud
quosdam antiquitatis seruabatur. ut nuptiarum
tempore de talibus vestibus sibi prouiderent. et pro
diebus solemnibus seruarent vsque ad finem vi-
te. aut quā diu dūare potuissent. Ceterz q; expedit
etiā nōnūquā rigore laxare. idō oli apud scōs pat-
archas et dei aicos. scā cōmuna et solacia frequētabāt
q;si i qdā p̄sagiū futuri illi iocūditatis. q; i celesti
cū angelis habitū erāt. Sic et hosti rustici cū familia
sua. aut cognatis sui vicinis. facē pūt certis diebus

h̄ bonā asuetudiez p̄rie. In q̄b⁹ sp̄ cauē debēt occa-
siones p̄ccōz. maxie v̄ba maledicta. detractoria et in-
hoēsta. ac. Couētiacula aut̄ illa que fiūt in tabnis.
vbi eberates ⁊ scurrilitates ad cetera mala fiūt oī-
b⁹ deū timētib⁹ cauēda sūt. Consaec̄es etiā q̄p̄uis
ex se p̄cc̄m nō sint. si debito tpe ⁊ modo fierēt a p̄so-
nis laicib⁹. tñ q̄ alia vitia frequent̄ se imiscēt. id̄
cauti⁹ vitāt. Illa aut̄ salaria q̄ sū p̄ccō fiūt. debito tē-
pore ⁊ mō. nō solū sūt licita. p̄mimo ⁊ meitoia. q̄ di-
ligētib⁹ deū oīa in bonū coopāt. Studeāt igit̄ vene-
rabiles laici q̄cūq; sic seip̄os et familiā suā in timore
dei gubernare. vt p̄c̄iter cum ipsis post hanc vitā
consequi mereantur gloriā sempiternā. Amen.

Quētiō debz q̄libz fidel̄ ⁊ florat⁹ rustic⁹ ad h⁹
nit̄i vt n̄ solū a maioib⁹ p̄cc̄is abstineat. s; etiā
vt caueat se ab oī occasiōe mali. Hec ē doct̄ia apli.
p̄. ad thessa. v. Rōez hui⁹ affiḡt sapiēs. eclesiastica.
p̄r. dicēs. Qui modica sp̄nit paulat̄ deat⁹. Vbi di-
cūt exp̄itoēs q̄ impossibile ē q̄ aq̄s possit vitāe mōz-
lia q̄ n̄ fugit v̄ialia. Et dāt exp̄m de dd̄. q̄ id̄cō in
adulteriū cecidit. eo q̄ ocl̄os nō custodiuit. Quāta
mala sibi ab h̄c leui occasiōe veniūt. q̄ incaute alteri⁹
v̄xorē respexit horēdū ē dicē. qñ p⁹ adulteriū filia-
tio. post simulacōz homi adū seq̄bat. P̄ea q̄z tā q̄-
uis sibi inflicta fuit. vt a dño audiret. Non recedet
gladius a domo tua vs; in sempit̄nū. Oīa hec a leui
scitilla ortū hūerūt. Et quis mō securus erit. Restat
igit̄ vt oēs timeamus. et sollicite vias nr̄as scrute-
mur. Hic communiter solent quidam rustici dicere.

40

Ach nos su⁹ rudes et simplices. ⁊ siē l^ris. nec possu⁹
 oia sic ad pūctū seruare. et filia. Quib⁹ ego rūdeo. q^d
 diligēt adūtāt hāc obiectōz suā. ⁊ si ita iuenerūt. q^d
 ipossibile sit eis tlia scire ⁊ suare. tūc meito sūt exat⁹
 sandi. q^d s^m smāz bñ Jero. maledict⁹ ē q^d dicit q^d d^s
 pcepit āq^d ipossibile. Videat⁹ g^o de doct⁹na hē. **D**ia⁹
 alicui simplici laico. **N**oli ēspicē in faciē alicui⁹ mu-
 lieis. ne capias i aīo tuo. p eo q^d scptū ē. Qui vide-
 rit muliēz ad pūpiscēdā eā. iā mechat⁹ ē eā i corde
 suo. **N**ē noli irasci fci tuo sine cā. **N**ē nō pūpiscas
 rē p^rimi tui. **N**ē noli detrahēre p^rimo tuo. **N**ē no-
 li in corde tuo suspicari malū de ipō. nec iudices eū.
Noli dicē falsū testimoniū. nez mēciais. nez cmineis
 nez fornicis nez fureris. nec aliū āq^d facias p^rio
 tuo q^d ē fci n^o vel. hec sūt pcep⁹ dei. **I**ā rūde an itel-
 ligas an nō. **S**i dicis sic g^o grat⁹ eē debes ⁊ suare.
Si dicis nō. agentiris et maledictus es. **R**am ml⁹
 to difficilius est dare causam q^d ista nescias quā
 q^d ea scias. **R**euerā nec sūm⁹ sophista hoc tibi per-
 suadere posset. q^d hec et similia ignores. **I**n anima
 tua hec plātata habes. et tu. et paganus. et iudeus.
Nullus est excusatus. **S**i tibi nō vis fieri furtum.
 nec alteri facere debes. et sic d⁹ singul⁹. **S**i dixeris
 arduū pceptū ē. nō valeo seruare illud. **I**te⁹ mētis-
 ris. **O**ia em̄ ista nō labore s⁹ q^detē ēq^rūt. **U**bi ē nē si-
 phitatis tua. **T**ota die et nocte contra deum et p^ri-
 mū cogitas malū et dicis simplex sū. **Q**ūt simplex
 esses dicitur em̄ simplex quasi sine plica. **S**i igitur
 siē plica malicie es. tē vere simplex es. **Q**uā diu at

in te malū fuit. nō es simplex. Noli teipſū decipere
Prē dois dei vt intelligas volūtatē ei⁹ dū tps hēs
Ego iā coact⁹ rēde. ſi iſta ſcis viz qd malū ē iſta ſa-
cē terra volūtatē dei nōne etiā malū ē qd te n̄ vis ca-
uē ab occaſiōe faciēdi hec? Si ſcis qd malū ē cadē i
fluuiū. nōne qz faciliē ſciē potēis. qd bonū ⁊ cautū ē
nō tñſire ſup ripā? Och och n̄l ſaā⁹. qñ nos excuſaē
i p̄cis conam⁹. Duplices eē i malo debe⁹ vt illd nō
facia⁹. ſic colūbe qd neimē ledūt. ⁊ prudētes i bono ſic
ſp̄tes. vt illd n̄ amitta⁹. Vex nō ſic iſta ſcribi⁹ qñ
hoies ruſticāos artare reli⁹ qd oēs cāſtācias hūa-
noz actū ſcire debeāt. q etiā lrāiores effugiūt. qd
vix ē eis ipſſibile. Sz vt i his q nālī iſta ſunt
velamē ipie excuſacōis n̄ p̄dāt. Que ſūt difficilio-
ra vidētur. ad platos ſuos adducāt. ⁊ alios q ca-
lib⁹ ſuffragai poterunt. Eōe igit volūtatē hoi hec
ſufficiant cui ſpūs di p̄ſto ē ad iuuandū in his que
ad ſalutē ſpectāt. Q ſūt occaſionem querunt rece-
dendi a veritate non mirum ſi tenebris inuoluātur
atqz itato deo qd videre noluerunt dū poterūt poſ-
tea dū volūt n̄ p̄nt. Sūt p̄terea qdā qb⁹ nō vidēt
peccatū cotidie iocari. oſioſa loq. officiōſa ⁊ oſioſa
mendatia fingere. alios plauſibiliter deridere car-
mia qz mi⁹ honeſta d̄cāre ⁊ cantare. crebro inſci
leuiter iuāre. calūniis r̄ſibus et ſilib⁹ vacare vltra
menſurā comedere ⁊ bibere. oſari. temp⁹ minus
vtilit exp̄dere bō ſua irrōnabiliter cōſumere ⁊ alia
ſimilia facere. Putantes qd iſta nō faciant ex malo
corde. nec ex contemptu dei aut p̄imi. qd propterea

nō sint peccata. à forte sint ita pua. q̃ de hūoi nō
sit curādum. ⁊ per cōsequens emendare vel cōfiteri
nō pponūt. Audiant qui tales sūt qđ ipsa veritas
in euāgelio dicat q̃si sub iureiurando. Amen amē
dico vob. q̃ de oī verbo ocioso qđ locuti fuerint ho-
mines reddent racōz in die iudicij. **O**ciosū autē est
qđ caret racōe iuste utilitatis à necessitatis. Si g^o
de hoc minimo ita districte racō eq̃retur. qđ de ma-
iorib⁹? **U**bi ē diligēter aduertēdum omnib⁹ laicis
q̃ simplicitatē suam pretēdāt. q̃ illa omnino cāuē
debent. q̃ sine labore et industria fiūt. q̃ in talibus
nullā excusacōnem allegare pnt. s; si quando talia
cōmittāt ex humana infirmitate q̃ hūilit̃ recog-
noscat et se emendare cū auxilio dei pponāt. **Q**uis
em̃ dicere audebit coram deo. nō potui tacere. nō po-
tui quiescere. Si ita simplex es q̃ rōnabilē loqui
nescis tace. ⁊ secur⁹ eis. **Q**uis te ad loquēdū cogit?
Ita de alijs. **Q**ui sine racōe de multis se intromittit
nō mirū si cadat. **T**imēdum est etiam coniugatis. q̃
in actu mūiōmōiali multa peccata ipsis surripere
possunt. si diligenter se nō custodiant. **M**agnū
em̃ sacramentum est et ideo vt **A**ug⁹ dicat. Nichil in
lecto t̃piter agere debes. nec excedas ultra concessā
licētiā in lege dei. **S**it castus cum coniuge thor⁹.
et si est cura propagandi lteros. non sit effrenata
luxuries libidinum. **D**efert in lecto tuo coniugi tue
honorem. quia mēbra p̃pisti ambo estis ambo ab
illo conditi. ambo ab illo reparati. **I**tem actus cō-
iugalis triphaciter sit sine p̃cō s; qm̃ sit p̃pter bonū

prohis. aut causa res debi debitū. aut ppter vitādū
adulteriū. **H**oc p̄intellō q̄ fiat debito mō h° ē ho
neſte ſm debitū ritū nature ſimpliat. et debito tpe.
Nam natura vetat tēpus ineptū ſibi ſc̄z mēſtrual
inſc̄mitatis quia tunc fetus qui cōcipiuntur con
trahunt complexionem leproſam. et alios morbos
perpetuos. et ob hoc tales olim in lege dominus inſc̄
ſiā iuſſit vt habeatur **Leuitiā. xx. ca.** quia directe et
voluntarie contra bonum prohis faciebāt. **G**racia
ſimiliter vetat tempus ſacrum talibus expēdi acti
bus. q̄ diebus ieiunioꝝ et feſtiuis ceſſare debent et
deo pot⁹ vacare. **E**t q̄ tunc nō ſine peccato exi
gitur. tamen qui cogitur ad reddendum debitum ā
nichil ā minus peccat. ſ; tempore mēſtruali nec ex
igi nec reddi debz. **P**oſſūt quoq; boi et hoēſti vici
faciūt h° tps oſiderare. q̄ pene ſemp uniformit v̄it
p ſingulas lunctiones. et facite p tunc ſe a coniū
gibus elongare. **F**emine nōq; quaſi uaturalit̄ re
recū dāt. cāz h̄mōi p̄palaē. q̄uis in h° q̄uiter peccet.
ſi p̄tētu tal̄ v̄itēcūdie v̄itis conſentiant. **N**ō em̄ q̄
naturaliter ſūt iſtis imputāda ſunt. **A** maledictio
eue iſta renerūt. **E**t breuiter vt bt̄s **Auguſtinus**
diāt. **P**aucū tēpus ſuffiat ad prol̄ cōceptionem et
poſt hoc omnimoda abſtinentia vſq; ad ptum eius.
melior vtiq; ē et ſanior q̄ illud iterare quod ſupflu
um ac leſiuum eſt. **P**orro in deuotis libris legitur.
q̄ grauiter quidam coniugati boni etiam ac ſc̄i teſti
monij ap̄d iſeros in igne purgatorij cruciāt p̄ exceſ
ſib⁹ p̄d̄ſis. **Q**uare vniūſis p̄ſulit. q̄ caute ſe habeāt

in hijs ubi facili⁹ delinqtut^r ⁊ etiā ab oī alia occasio-
ne mali se elōgent. qz unum peccatum ē cā alteri⁹
et ad ad trahit. sicq; solliciti cū deo ambulent. q̄t⁹
ei h̄ ⁊ i futuro placeāt ⁊ etēa ab eo gaudia pāpiāt

Dodecimo debet quilibet fidelis et timoratus
rusticus p̄mimo quilibet xp̄istianus. m̄iti ad
bonū nomē et p̄bā famā ap̄d p̄rimos suos. Hoc ē
quod sapiens docet **Ecclesiastica**. xi. ubi dicit. **Cūrā**
habe de bono nomine hoc em̄ magis tibi p̄manebit
q̄ mille thesauri magni et p̄ciosi. Et aplūs mo-
net fideles vt sine offensione sint cunctis hominib⁹.
vt quantum in ip̄is ē. testimoniū bonū habeāt etiā
ap̄d eos q̄ foris sunt. Vbi ē notandum qz hec et si
milia. facilia sūt ad dicendum. h̄ ad p̄dicādum nō
ita. p̄mimo maḡ p̄fectio ad ista requiritur. Et ergo
magni meriti est ad hoc tendere. q̄uis pro libitu id
qd querit nō poterit adipisci. Sūt p̄terea in sacra
sc̄ptura q̄dam auisamenta. que disponūt hominem
ad hoc vt sit bone fame. et secure vite. tam quo ad
corpus q̄ q̄ ad animam. **Primo** videlicet qz caueat
se a familiaritate maḡtorum. et principum. quia rā-
ro poterit simplex homo sic se habere. q̄n p̄iculum
incurrat p̄pter difficultatem illis anepam. Vnde et
sapiens dicit. **Pondus** sup se tollit qui honestiori
se communicat. **Secundo** qz officia publica declinet
in quib⁹ vix aliq̄s sic caute se custodire poterit q̄n
aliquādo a iusticia deuiet. sicut **Sapiēs** dicit. **No-**
li velle fieri iudex. et in loco magnatorum ne stete-
ris. Hic omnino admonendi sunt rustici. vt

a strepitibus iudicialibus summe se custodiant quia
reuera experientissimi et doctissimi viri ac in via dei
probatissimi in talibus vix sibi prouidere poterint
q̄ sanā consciētā et bonā famam reportēt. ¶ **Ter-**
tio q̄ nō velit se de omni iniūia sibi illata vindicare
ad unguem. s̄ magis p̄t bonum pacis dissimilāe
etiam cum dampno aliquo temporali. q̄n hoc iuxta
bonam estimacōnē vidit faciendū. Hic sapiēs dicit.
In mltis esto q̄si nesci⁹. Hoc est aureum verbum.
Qui em̄ cū hoībus cōūsāt. cito offendit et offēdit
salte venialit̄ et ergo continua paciā est in talibus
necessaria. Nā q̄ iugitur cū iniuriis et malpa-
tionibus insistit. et ad omnem statum irascitur. et
cūcta s̄m capud p̄prium disponere. cōfēdit cito ef-
fiat odibilis. et per cōseq̄s bonū nomē qd diuicijs
melius est p̄det. ¶ **Quarto** in arduis negocijs cō-
sulte procedat. et si quādo p̄ maluolos iniuste dif-
famatus fuerit. q̄ de talibus legitime se purgare
festinet q̄tum poterit. nec debet esse contentus de cō-
sciētia sua. pro eo q̄ ipse sibi bene conscius et secu-
rus est q̄ talia non commiserit. qualia de eo dicuntur.
Nam sicut dicit beatus Aug. Consciā et fama
due res sunt. Consciā est nobis necessaria p̄t nos
fama p̄t proximos. Et ideo cōtempnere p̄prium
famam est mortale peccatum. Et negligere est veni-
ale vel mortale. s̄m q̄ negligentia est maior l̄ minor
Quis ratio est. quia est directe contra dilectionē
p̄prium quem edificāe tenemur p̄ cōūsacōz bonā. Et
in h̄mōi magnis infamijs abluendis. debet simplex

homo semp hñe recursū ad aliquem vix disciplinā
tū p osilio inqrendo. qz nō est negociū puerile. Si
autē post legitimam purgōnem. infamia talis fuit
continua. non debet hoc curare à nimis dolere sed
cū bñs Paulo p infamiā ⁊ bonā famam ad celorum
regna discat puenire. Jam em̃ nō habet qd ultra
facere possit. ⁊ ergo debet domino deo totū pmittere.
Dic pñā viri iubent tolerare infamiam iniuste illas
tam ppter veritatem. ⁊ tamen nullomodo debent
dare occasionē q de ipsis mala fama iuste valeat
suspiciari. Et hic tangitur ratio difficultatis supra
dicte. videlicet q homo ex corde soli deo cupiat pla
cere et omnem fauorem et honorem humanum cō
tempnat et tamen sic venerabiliter viuat honori
ficiat et oblatum etiam honorē deo ascribat. neqz
cōtumelias iniuste illatas penset. Hec est ars artū
et pfectio pñonum. Et quis vix reperiatur aliqs
etiam inter viros alte pfectionis q eā pfecte hēant
tamē multā simplices laici ipam a dño mirabiliter
obtinuerūt. vt in scō Job. Thobia. Paulo. Nicolae
tica. Alexio. Frāisco. ac alijs innumeris apte cla
ruit Et qz hodie non ē manus dñi abbreviata ideo
nemo desperare debet. sed iugit ad meliora conari.
Demū auisandi sūt boni laici. vt caute cū pmo
suo ambulent ne verecūdiam amittāt. quia ex hoc
m̃lta mala sequūt. Qñto em̃ est cōditio vilior. tñ
to est ad vitia procliuor. Ac proinde si semel homo
paup et degener verecūdiā amiserit. tōliter deiceps
putrescit sicut pomū cute detractū. nec aqd scādali

incutere formidat. Sed quod diu integram uerecundiam habuerit. cohibetur et preseruatur per eam a multis peccatis. De alijs occasionibus scandalorum superfluum est hic scribere. Dicit quilibet sensatus laicus quod sibi displicet in vicino suo. quod etiam debeat sibi displicere in seipso. Et quod placet sibi in illo hoc etiam placeat sibi in seipso. et ita faciat. et optime proficiet. Doctrina sapientis est. In teipso discite proximum. et in proximo discite teipsum. Estote igitur uenerabiles rusticis secundum diuina monita perfecti secundum modum lumen uestrum. quod dominus deus uerum perfectus est. et ab omni specie mali abstinete uos. quare? tamen post huius uite miseria et ne glorie mereamini recipere coronas. Amen.

Quicquid deus debet quilibet fidelis a timoratus rusticus se cauere a societate mala et consortio potacum et iurantium. ac omnium qui sine timore dei uiuunt. Hec est doctrina sapientissimi salomonis in puerbis capitulo quarto. Vbi sic dicit. Ne delecteris in semitis impiorum. nec tibi placeat malorum uia. Fuge ab ea ne transeas per illam. declina et desere eam. Non enim dormiunt nisi malefecerint. et non rapitur sompnus ab eis nisi supplantauerint. Conmedunt panem impietatis. et uinum iniquitatis bibunt. Via impiorum tenebrosa. nesciunt ubi corruant. Respiciat dominus uias hominis. et omnes gressus illius considerat. Iniquitates sue capiunt impium. et fimbriae peccatorum suorum constriguntur. Ipse morietur. quia non habuit disciplinam. et in multitudinem stulticie sue decipiet. Hic est aduertendum. quod homo nascitur

ceus q̄ ad intellectū. et p̄clius ad malum quo ad
affectum. Et ergo bona educatio est sibi sūme ne-
cessaria. **S**; neq; hoc suffiat. nisi et iam bene edu-
catus teneat se in societate bō. q̄ sicut **David** p̄ph̄a
diat. Cum sancto scūs eris. et cum viro innocente
innocens eris. et cū electo elcūs eris. et cū p̄rūso
peruerteris. **H**ō igit̄ cū ad ānos discretionis p̄ue-
nerit tres habet inimicos. qui eum post se trahere
cupiunt sc; caro p̄pria. mūdus. et hostis antiquus.
Caro persuadet oai. luxuriam. gulam. molliciem.
hanc si sequitur bestialis efficitur. sicut equus et
mulus quib; nō ē intellcūs. **M**ūd; fallax p̄suadet
auariciam et gloriam tpalem. hunc si sequitur. fit
sollicitus supra modū vanus et superbus. **H**ostis
ātiqus inmittit inuidiam. rancorem. maliciam.
suspicionē. blasphemiam. et desperacōz. hunc si seq̄t̄
maliciosus efficitur. aiosus. crudelis. et dyabolic;. **I**n
tāta p̄ngacōne homo bene indiget adiutorio
et ergo si solus est verisimilit̄ p̄dicabitur. Et si sic
quantomagis si in medio malorū constitutus fue-
rit. **S**ollicite ergo se cōuertat ad bonam societa-
tem. et tunc inueniet tres amicos fortiores q̄
sint predicti tres hostes. **R**am cōtra carnem inue-
niet racōnē s̄m deum regulatam. contra mūdum
āgelos scōs et viros sū scias spūales. p̄tra dyabo-
lū deū. **S**i hos audierit victor erit et bñ hēbit. si il-
los. tūc p̄it cū ill; peribit in eēnū. **S**; q̄ nulla ars
sine magistro. discit ideo hec ē cois s̄ma scōz. q̄ hō
bone voluntatis se applicare debz ad aliquem virū

disciplinatum et doctum. q̄ eum instituat in oib⁹. et cui
tāq̄ deo obediat. a q̄ viuendi modū accipiat. cui e
tā omnia cordis sui secreta reuelet. Et si talem in
uenire nec ad manuum habere semper potuerit. tūc
debet cor suū ad dominum deum dirigere. vt ipsum
a malis preseruet. et ad cūcta bona perducatur. sibi
q̄ in dubijs certiorē viā demonstrēt. Quanta autem
sit pigritia et defectus in hys duobus flebile est dis
cere. Si em̄ aliqua causa p̄phana hominem sim
plicem urgeat. vt videlicet timeat amittere in iu
ditio onē bonem. domum vel agrū. statū sine omni
dilatatione currit alacriter ad iurisperitos qui eum
inueniunt. ne perdat quod diligit. et ita inueniet. S
si cause anime sue stinlēt eum ne peccet. vir moue
te vult pedem vt saltem tepide pergat pro consilio
inquirendo. ne dominum deum offendat. Et si per
gi. vir talem inueniet qui searce ipsum iuuare po
terit. inter tot alacritates sathane. quibus totus
mundus implicatus est. Sed fidelis deus qui
non patitur electos suos temptari supra id quod
possunt. s̄ faciet etiam cum temptatione prouentū
vt sustinere possint. tam intellectum illuminabit
q̄ iuuabit affectum. si tamen homo faciat quod in
se est. querendo videlicet bono modo consilium et
auxiliū a superioribus suis humiliter. Qd si nō inue
nerit aut inuenire potuerit. tunc in simplicitate cor
dis sui dicat domino deo. hec aut similia verba. De
e. erne qui absconditorū es cognitor. tu scis cor meū
libenter facerem quod tibi esset magis gratum. si

illud scirem. sed quia illitteratus sum et me iuuare
nō valeo. idcirco ad piissimam misericordiam tuā
preces meas porrigo. supplicans humilime vt me
in hys pplexitatibus quibus nunc coartor iuuare
digneris. quaten⁹ te nō offendam. h̄ qd̄ expedit aie
mee nūc et iugiter peragere valeam. ⁊c. Qui sic p̄
cedit a domino diriget̄. Qui autem nō curat custos
dicere conscientiam suam. h̄ cū vanis hoibus vires
et tēpus expēdit. nō mirum si nesciat que sit volū
tas dei beneplacens et perfectio. quare etiam facile
a dyabolo precipitatur de vno peccato in ad. Absqz
dubio magnū est premium celestis regni. qd̄ electis
dabitur. et ergo etiam dignum et iustum est qd̄ cū
magna diligentia et industria pro illo laborent.
Siquidem beato gregorio teste ad magna p̄mia
nō puenitur n̄ per magnos labores. Sed q̄ntūqz
laborem⁹ siue patiamur pro illa glā sup̄na. neqz
est cōdigna cōp̄satio hui⁹ meriti ad illd̄ p̄miū. sicut
b̄tus Paulus aplūs dicit. qz finiti ad infinitū nlla
est cōpacō. Quare semp̄ humiliter sentire debem⁹ de
nob̄. et in veritate ita recognoscere. qd̄ oēs iusticie
nr̄e sūt vel⁹ p̄ān⁹ mēstruate. in cōsp̄cū illi⁹ candoris
diuine. Qui aut̄ ab hac humili recognitione rece
dit. putās se ad esse cum nichil sit. seipsum seducat
et deo non placet. nec dignus est vt gratia dei illū
saluet. Humiliamini igitur o vos venerabiles lai
ci vniuersi. qui timetis deum. vt exaltemini. fortit̄
a societate carnalium hominum vos abstinete. vt
int̄ āgelos numeremini. strennue ab oi ebrietate

vos temperamini. ut spiritu sancto impleamini. ab
inutili et pernicioſa cōſuetudine iurandi os veſtrum
cohibete. ne diuina vltio veſtras domos diſſipet. ſed
magis pura oratione et gratiarum actione cū oī
bus bonis ditemini. Sicq; tota vita veſtra in oī
virtute fulgeat. ut qūq; veſtram ſancſam cōuer
ſacōnem viderit in bono edificetur. ac dñm piter
vbiſcū bñdicat. Cui laus eſt et perhennis gloria p
omnia ſecula ſeculorū Amen.

Quarto dēſio debet quibet fidelis et floratus
ruſticus ſedule diſcutere conſcientiam ſuā et
crebro conſiteri. Hic timeo verſiliter qđ moderni
laici nimis ſunt negligētes. et valde deſiciunt a pbi
tate laicorum antiquorum. ſemper illam excuſacō
nem iniquę pretendentes. qđ aut ſint ita ſimplices qđ
hoc nō ſciant. aut alijs ſic ꝑpediti. qđ ad hñoi va
care tēp? nō habeant. Qđtis eſt iſta excuſacō? In
duſtrię ſūt ad peccādū. et ſimplices ad conſitēdum.
Tempus habēt ad opa iniquę ꝑpetrāda. et tēpus nō
hñt ad male acta emendāda. Paunt diſcernere
vſq; ad minimā auene mēſurā quā hñt in domo ſua. et
nō ſciunt quid hñt in conſcientia ſua. Et vtiq; illi
qđ ſciūt foris eſt et iſtud qđ ſe neſciē dicūt in? eſt.
O nichil ſtulti? ē qđ ut quis decipiat ſeipſum. Si
neſcis. diſce. Vide an uqđ diligentiam adhibuiſti
ad hoc ut ſcias voluntatem domini dei tui. Certe
hoc pro verſiſſimo tenere debes qđ ad hoc creat? es.
Si autem hoc ignoras. ignoraberis. Poſtpoſita
igit excuſacōe calua iſta. qđ communē laicis ē valde

familiaris. disce quō cōscientiā tua discutere debes.
De mane qñ surgis. statim assuesce gr̃as agere deo
tuo. q̃ te in hanc horam vsq̃ perdurit. Deinde recogit
ta si ad peccatum in nocte amissisti. et pete de hō v^o s
mam. et nota illud cum pposito confitendi. maxime
si mōrle fuerit. Ora etiā ad dñm vt de futuro secur⁹
fias dicens. Dignare domine die isto sine peccato
nos custodire. Similiter de agendis. vt angelus
scūs dirigat te vbiq̃. In pñdio et cena similiter gr̃
tias age domino de beneficijs suis. et in simplicitate
cordis sume necessaria vite. q̃ deus largitus est tibi
In cōsacōe tua p diem si solus fueris. coage cor tuū
ad cogitandum aliqd boni. et si aliqd mali irrepse
rit. pelle a te vt meli⁹ p^oeris. Si cum hominibus
noli aliqd alteri facere vel dicere qd tibi nō vis fieri.
Ecce q̃ breuis viuendi nōr. Esto fidelis i ope tuo.
vidicus in sermone. patiens in iniurijs. et statim
eris homo sincere et bone vite. De cetero autēq̃ lectū
introeas. recogita an sic vixisti. et si nichil te anni
fisse mali inueneris. gr̃as age deo. sinant. sig̃ dili
genter cum pposito emendandi et confitendi. Ora
deinde deum. vt noctem illam tu a familia tua trā
seas absq̃ macula peccati. **E**ya quis hō audebit dicē
in veritate. **N**ot nescio. sic viuere est m̃ impossibile
cum gr̃a dei omnibus sit parata. Vere vere pū
soz vita subtilis est. et diffialis valde. **N**ā sequi ē
laboriosū scādaloſum et dolorosum et piculoſū sup̃
modū si bñ adūtat hō. **S**z vita bona simplex est
et facilis. honombilis. et secura. hō presupposito q̃ si

homo simplex et bone voluntatis vellet stare cōstatu
in vocatione sua. et se nō intromittere de hys q̄ sūt
aliena a statu suo. nec ambulare in mirabilibus
sup se. **Q**uod si ad tunc sibi molestum siue inuictosum
accideret. quando sic simpliciter et bene ambularet
in via domini. nichil de hoc dolere deberet. s; gratias
agere. q̄ p hō ad maiore g̃tiam et glāz perueniret.
De vltiori discussione cōscientie non opus est plura
dicere. cum nil ad sit hoc. q̄ seipsum examinare. an
recte ambulauit in via dñi. an nō. **A**pplicet igitur
vitā suam ad statū p̃p̃iū et tunc cōscientia testimo-
niū sibi perhibebit bene de hys. **Q**uod at sit utilis ista
discussio docet **Aplūs**. i. ad **Corinth.** xi. dicens. **Q**uod si
nos ip̃os diiudicarem⁹. nō utiq; diiudicaremur. **C**ū
aut iudicamur a dño corripimur. ne cū hoc mūdo
dampnemur. **I**gitur qui flagella horrenda diuine
ire hic et in futuro vult a se et domo sua remouere.
studeat nunc dum tempus habet cōscientiam p̃p̃iā
examinare. et que male gessit humiliter de flere et q̄
bene fecit in deum per gratitudinem refundere. **N**on
nō fati⁹ est dicere pio corde. **D**eus tu p̃p̃icius esto
m̃ peccatori. cōgnosco p̃c̃m meū hoc et illud. q̄ gra-
uissimas egritudines sustinere. aut dampna siue
scandala. aut certe acerbissimū purgatory ignem.
Ecce modo de electis loq̃mur. a quibus nūc iudiciū
incipit eo q̄ nec m̃mū malum etiam quo ad ipsos
manebit impunitū. **E**t si sic. quis finis eorum q̄
non credūt euāgelio dei. neq; seruāt mandata ei⁹?
Horrendum est incidere in manus dei uiuentis.

Preueniam⁹ gº faciem ei⁹ in p̃fessione. nō tantum
sel à bis in anno. si p̃ singulos dies. effūdendo videz
licet cor nostrū tāq̃ aquam in consp̃u dñi dei nr̃i.
et qñ copiam p̃sb̃i habere possumus. etiā sacramēz
talē absolucōz expetam⁹. Traditur q̃dam modus
valde securus a sanctis p̃ribus q̃ ad illos q̃ in mōz
lia p̃ccā cecidūt. q̃ scz qñ sibi nō bene conscy sunt an
p̃fectā cōfessionē fecerint. q̃ sel ad minus colligāt
totā vitam suam in amaritudine anime sue. et tūc
post plenam h̃mōi premeditationem. confessorē
ehgāt idoneum. cui totaliter cōfiteātur quēcūq̃ cō-
miserūt. morose. a funditus. et corde sincero. donec
conscientia scrupulis omnibus maxime mōzibus
exuat. et ad q̃etā et serenā pacem perueniat. Qua
habita. deinceps bone voluntatis homo diligētius
se custodiat. tamq̃ post pericula factus prudentior. a
ne iterum multitudine obruatur. sepius de cotidia-
nis confiteatur. Confessor ydoneus est p̃prius et im-
mediatus pastor. doctus a lrātus. sciens discernere
inter mortale et veniale. a aliquis de eius commis-
sione aut licētia deputatus. Si igit̃ p̃prius pastor
fuerit impeditus. potest subditus ab eo licentiā pe-
trare. et aliū quemlibet accipere. De illa q̃z generali
recollectione si memoria nō sufficerit pro vna vice.
potest per aliquas septimanas aut menses vel ānos
si opus est confessionem iterare. tocies quotiens
peccata nō cōfessa ad memoriā venerūt. Dicens hec
a similia verba. Pater qñ cōfessionē gñalē feci tūc
aliq̃ oblitus fui. a p̃ tūc ad memoriā nō venerunt.

Et exprimere ea sicut oportet. Quod si scribere nouit.
potest omnia simul ad cartam notare per iuuanda me-
moriam. et coram sacerdote tractata recitare et propu-
ter ut videlicet de singulis confessor possit deliberare. Hoc
enim utile est. nec valet quorundam impitorum diuitia.
qui hoc reprehendunt qui non ex carta sed ex corde fieri
debeat confessio. cum et omnia ecclesiastica officia sibi et ex cor-
de et libris fiat. unum enim alterum iuuare debet. Quod autem
dicitur non per breue. intelligendum est quod confitens non debet
confessori litteram porrigere ut ipse legat. aut destinare
sibi more aliarum missuarum. sed ore proprio pronun-
ciare debet. Si etiam videtur alicui impossibile. quod aliquando
peccata reuocare ad memoriam possit. tamen debet hunc
modum aduertere. videlicet quod recogit et annos et
locum et societatem cum qua vixit et officium quod exercuit et
alia iuuamina memorie. et inuocare gratiam sancti
spiritus. faciendo melius quod possit. per recordationem
peccatorum. Et tunc per certo penitens credere debet. quod aut
spiritus sanctus oblita ad memoriam sibi reducat. aut
dimittat absque dubio. quod taliter euauerunt a memo-
ria. Bonus enim dominus est hijs qui querunt enim et
humiles spiritu saluabit. Studeamus igitur uti misericordia eius dum
tempus est. ne quod absit si tantam neglexerimus salutem
cogamus velimus nolimus sentire iustam vindictam.
Ceterum de iure communi non tenetur laicus nisi semel in anno
confiteri. videlicet tempore quadragesimali anni sollempnitatem
paschalem. quam etiam tenetur de necessitate dicere. In
casibus autem tenetur pluries confiteri. videlicet si super annum ve-
lit dicere. aut si fuerit in periculo mortis. aut si conscientia sibi

dictat cōfitendum aliis mortale. de quo sibi cōsciū est
et copiam cōfessoris habuerit. tūc nō debet laborare ad
deponendū strupulū illū. q̄ ad melius tendit. et ex
satis p̄abili opimione procedit. **I**te si occurrit si
bi confessor cū visibili coniectura q̄ eius copiam in
illo āno nō poterit habere. sicut sepe contingit de p̄
mitēciarijs dñi pape. vel episcopi. tūc statim tenet se
p̄parare ad cōfitendū. si casus tales habuerit. Idem
ē sciendū de p̄prio pastore. qm̄ timeret filii q̄ debito
tēpore illi āni nō possit eū habere. Nā tūc tenet p̄
uenire extremū articulū āni. Alioq̄ ex p̄te sui eet
culpa q̄ mandatum ecclesie nō esset seruatum. **S**z
hec et similia hoibus bone volūtatīs nō ē nācē p̄po
nere. **I**psi em̄ p̄mpti sūt et solliciti expuē venenum
q̄ cito sentiunt. **Q**ui at̄ in extremis piculis tantum
remediū querūt. raro cōualescunt. **S**ecurā igitur
viam studeāt boni laici tenere. et seipsos caute p̄
uenire ne callide p̄ueniāt. sicq̄ munde ābulare p̄
singulos dies. q̄cūq̄ hō dñs venerit patos eos in
ueniat. et ad celestia regna perducatur eodem coopā
te. cui laus est in secula Amen.

Quinto decimo debet quilibet fidelis et timora
tus laicus siue rusticus fuerit sū altius offi
cij ymmo quilibet xp̄istianus. sepius meditari de
preceptis dei. et obseruatione eoz et ut in recta fide
ambulet. **H**ec est doctrina moysi in multis locis et
p̄cipue in deut̄eo. **S**imiliter et alioz scōz omnīū
Racō hui⁹ ē. q̄ post legē datā et informatōz acceptā
solent tēptationes insurgere. et g° oz auisae fideles

specialiter de constantia et prudentia. et hoc nō sel
neq; bis. s; pene per singulos dies. et precipue illū
tos. Mirum enim post euangelicam tubam solet
bellū cōsurgere. Nā hō peccatis detētus quasi non
sentit tēptacōes. s; q̄ cito vitā corrigit. tūc etiam de
illis crebro temptat. que naturalit̄ antea exhorru
it. Undiq; igit̄ oportet vigilare q̄ diu viuim⁹. q̄
nulla est in ista pegrinacōne securitas sed bellum
cōtinuū. Bona est ergo similitudo ista. si trahat̄ eā
ad nos. ut moē auiū q̄ cotidie ab hostibus impetūt
nostrā ciuitatem id est nostrā cōsacōnē custodiā.
De hoc iam multa dē sunt. s; hic annectendum est
q̄ aliquādo homo bone vite sentat magnā alacritatē
et facultatem in via dei. aliquādo magnā difficul
tatem ⁊ tedium. Et utrumq; sibi in bonum veniet
si constans et prudens permāserit. Temptat igit̄
dyabolus hominē bone vite p̄ hec duo iugiter scz
ut vel ipsū p̄ errorem seducat. vel p̄ tedium vincat.
Sed ut nō seducat̄ oportz eū esse prudentem. et ut
nō vincatur. oportet esse constantem. Sol⁹ em̄ ille
salu⁹ erit q̄ p̄seuerauerit vsq; in finē. Suppōm⁹ igit̄
pmū videlicz q̄ p̄stās et feruor⁹ pmāserit hōm̄ via
dei et videam⁹ nūc q̄bus dolis conetur eū decipere
ut labores ei⁹ manes faciat. Vbi ē aduērandum di
ligenter. q̄ sūmo studio laborat inimicus q̄ fidem
integā a corde auferat. maxime quo ad rudes ⁊ sim
plices homines. q̄ tūc scit q̄ totū fundamētū bone
vite collabatur. Facit aut̄ hoc sub specie boni. q̄ uia
alias nō crederet sibi. Hinc est q̄ seminat diuersas

hereses inmittit quandoq; abhoiandas blasphemias
contra deum et scōs suos. quasi nō sint iusti. à py sū
misericordes. à q̄ posset melius mūdus regi et filia.
Et si in hys nō p̄ficerit. tūc suadet sortilegia. et au-
guria et incantationes et alia que sunt contra eccl̄a
fidem. Per que p̄chdolor pene totum genus rusti-
canū ac alios quosdam laicos non modice vsq; ho-
die irretiuūt et post se trahit. Vnde et ob hoc aqua
sunt ausamenta hic ponenda tamq̄ maxime ne-
cessaria pro illorum exstirpatione. Sciendū ergo
p̄mo q̄ p̄mū mandatū dei est. Nō habebis deos ali-
enos coram me. Non facies tibi sculptile. nō adora-
bis eos neq; coles. Vbi dicūt sancti doctores q̄ do-
minus deus omnia ex nichilo creauit. et in eē pro-
duxit. et in esse conseruat. et ergo iustū est et ratio-
nabile q̄ creatura h̄o recognoscat. et suo creatori
obediat et ipsū diligat. et s̄m volūtatē ipsi⁹ uiuat.
S; h̄o dyabolus facere p̄tēpsit. et ob hoc ad infini-
tam miseriam et eternam dampnationem corruit.
et totus p̄sūsus falsus est. Quare etiā hoi inuidit q̄
ad tātam gloriam pueniret ut pat angelis effice-
ret. a q̄ ip̄e tam turpē corruerat. Et q̄ p̄ infelicem
experientiam ip̄e nouit. q̄ q̄ cito creatura inobediēs
deo facta fuerit. statim exosam ipsam h̄et. et a se
proiiceret. ideo suasisit hoi q̄ nō curaret de mandatis
ei⁹ ut hac occasione odium dei sibi procuraret. Qd
et p̄chdolor sc̄m fuit. Nā statim ut Adam et Eua
p̄ceptum fregerūt. diuinam indignationem incur-
rerūt et de paradiso in hāc mortalitatē p̄iecti fuerūt.

Demū ad tantū resāiam pene totū humanum ge-
nus puenit. ut postposito vno vero deo. nefandos
demonēs p dyē colēt. et ab ipsis salutem et aux-
iliū atq; consiliū sperarent. Stetitq; in hac mi-
serabili cecitate mūdus ultra duo milia annorum
ita q; vix paucissimi saluarentur. **D**ed pius domi-
nus misertus super tantis malis. rursū hoībus
p moysen p̄cepta dedit. q; illd p̄mum facit qd iam
dcm ē ut viz q; hoīes se autēt a demoib; ⁊ ad su-
um creatorem rediēt. **D**ed hoc parū iuuat. **T**ādē
misit unigenitū suū in carnem. et ille aplōs in
orbem terrarū. ut cultū vī dei instituerēt. et ydola-
triā destruerent. **Q**uod vix tandem cum maxima
difficultate factum fuit. **V**erū q̄ntūcūq; postea
sancti patres laborauerunt. non potuerūt omnes
reliquas abhoīande superstitionis a populo xp̄ia-
no extirpare. vsq; in presens tempus. **E**cce iam ha-
bemus solidū fundamentū. p qd facilius deici
potest totū sacrilege superstitionis figmentū. s̄
vānam miseri crederent et aduerterent ne tam
infelicitē perirēt. **F**undamentū igitur hoc est. q
homo debet creatori suo obedire. ⁊ ipm diligere. et
omē bonū ab eo sperare. et eū colere. **I**tē q; nō dēt
abicere siue pervertere ordinacionē diuine sapi-
enciē in rebus ab eo creatis. s̄ vnaquaque re vti
sicut ipse instituit. **I**tem q; nō debet habere aliquod
pactū expressū vel occultū cum demoib; ne-
q; ab eo auxiliū vel cōsiliū querere. **I**tem q; de-
bet firmiter credere que sancta mat̄ ecclesia credit

et respicere que prohibet. et humiliter in omnibus
obedire regulis sacre fidei et determinationi eius.
Iam ad pticulares casus superstitionū esset descē-
dendū. ut simplices et bone voluntatis hoīes auisa-
rem. sed tot sunt ut nesciam q̄ incipere debēā. **P**re-
mitto p̄mū q̄ dūse sunt cause q̄ h̄mōi trufas pepe-
rūt. **N**ā aq̄n ex sola leuitate credendi p̄cedūt ut in
retul' puellis et pueris et rudib' hoīb'. aq̄n ex ioco
et ex pfictiōe ad fallēdū et irridēdū alios. ut in sco-
laribus et alijs pasitis. Aliq̄n ex vano flore. ut in
hīs q̄ nimis timēt sibi et suis ne dampna iurrāt.
Aliq̄n ex cupiditate et pigritia. ut in illis q̄ furantur
aliena ne ipsi laborare cogant' p̄ victu cotidiano.
Aliq̄n ex supbia. ut in illis q̄ alios in potestate aut
diuitijs sue scientia p̄cedere cupiscūt. Aliq̄n ex
inuidia. ut in illis q̄ nō fauent alijs p̄sp̄era. Aliq̄n
ex impatientia. ut in illis q̄ paupertate et infirmitate
vel iniuriā sustinere non possunt et nolūt. Aliquādo
ex ardore luxurie sue carnal' amoris. ut in philo-
sophis. Omnibus istis intitamentis agitatur cor
humanum. et varijs medijs q̄rit adipisci quod ma-
le gestit. Possūt aut' omnia ista p̄ auxilium demo-
nū q̄ hec suadent etiam ad effectum p̄duci occultis
modis si deus p̄mittat. **H**oc q̄q̄ ex plibus locis
sacre sc̄pture posset oīdi. s̄ solus **J**ob sufficiat. cui⁹
corp⁹ et sbāz ac p̄les demō abstulit. **N**ō g' mix si et
alijs file p̄figat. **E**t h̄ soluit error q̄rūdā simpliciū
q̄ nolūt credere q̄ aliquid possit sup̄stitiose fieri. sed
putant totū mendaciū eē q̄cqd de illis dē. **E**t q̄q̄

istud videat de pietate procedere. tñ nō vālz. quia
est mag ex duritia q̄ ex fide. Sed sunt informadi
videlicz q̄ nō debent credere q̄ sit licitū taliter opai
Que em apte ad oculū fiūt non debemus inficiari.
h̄ caute adūtere q̄modo fiāt. et quāe fiant. Et itez
soluitur ex isto. q̄re cōis populus aliqñ durior sit.
qn̄ per ydeotas informantur minus plene. videlicz
qn̄ dicūt ei q̄ nō debet fidem adhibere h̄moi trufis.
q̄ est impossibile q̄ fiāt. Nā statī plūs rñdet Nos
apte videm⁹ q̄ hoc et illū. sic a sic fit. Nō debem⁹ h̄
credere. Ecce duo directe oppsita. Primū oio nichil
vult credere. scdm̄ vult nimis libenter credere. H̄
mediū est tenendū. scz q̄ possibile est operationes
superstitiosas fieri. occulta vel aperta demonum co
operacōne. h̄ est grande peccatum. et directe contra
mādata dei et q̄ nō ē possibile ipsas fieri per illas
obseruācias. quas ipsi maleficia solēt applicare. Ex
empli gratia. Credendū est. q̄ permittente deo ma
leficus potest per auxilium deōnis occidere vaccā
vicini sui. sed nō est credendum q̄ illa incanta⁹ si
ue maledictio quam ipse profert. vaccam occidat.
Sed demon aperte vel occulte hoc facit vt ad peccat
um malitie et infidelitatis homines trahat. Nec
est curandum an aperte coram populo hoc fiat an
inuisibiliter. Nā vtrobiqz fides periclitat̄ simpliciu
Si em̄ malefico faciēte apte ziuatiōes demon visi
biliter appaēat et sibi obediat. putāt debiles in fide
q̄ illa ars nigromantie efficax sit. et super deōnes
ptatē habeat. H̄ n̄ ē ita. q̄n̄ymmo deōnes figūt se.

cōpelli ut aīas decipiāt. nec q̄cūq̄ curarent de tali cō-
iuracōne. eo q̄ non fiat p̄ aliq̄ potestate supiorē. s̄
tātūmodo p̄ miq̄ eoz p̄suasione et hūanā curiosi-
tate. stultitiā à malitiā. **S**i vero effectūs supsticio-
si occulte fiāt. tūc eqz ymmo āph⁹ fides ppli picitāt
q̄ putāt illd eē dinū qd ē dyabolicū. **E**t iuxta smāz
bfi Aug. **P**erior ē draco sibilās q̄ leo rugiēs. **H**⁹ ē q̄
pl⁹ debz hō xpian⁹ timē occultas insidias dyaboli
q̄ aptas. q̄ illas potest cauere. has autē vix adūte-
re. **D**ica⁹ g⁹ fm̄ sc̄pturā dinā et sacros canones. q̄
ois obfuaō cui⁹ effect⁹ expectat alit̄ q̄ p̄ rōz nālē
ā p̄ dinū miraculū dz rōnabiliē t̄probat. ⁊ de pacto
deōnū exp̄ssio vel occulto vehemēt hū suspecta. q̄tū-
tūqz etiā sc̄tā et salubris videat. **D**ica⁹ etiā secure
q̄ nulla verba hodie i ec̄cā dei sūt. ditus instituta ad
dēminatos effectūs pducēdos. n̄ tm̄ sacramentalia
fm̄ ritū suū. scz. a debito mistro sup̄ debitā materiā
cū intēione faciendi qd ec̄cā facit. et nō alit̄. **D**ica⁹
q̄z nullas cerimoias à caracteres siue siḡ. laicis di-
tus traditas eē. à ab ec̄cā institutas. p̄ aliq̄bz dēmi-
natis effectib⁹ pducēdis. **N**ē at̄ simplices intelligāt
qd sit ex aliq̄ cā nālī sū miraculosa dēminatū ef-
fctm̄ pducē. h⁹ sic ē accipiēdū. q̄ aq̄ vbo dō l̄ signo
aut caractē ptracto. aliud nōaio seq̄ret qd ille itē-
dit q̄ h⁹ dicit l̄ facit. **S**ic i nālīb⁹ videt. **Q**uiaūz sū-
dit aq̄ sup̄ ignē. se⁹ nōaio q̄ ignē extinguat. **E**x q̄ se⁹
q̄ asphio aq̄ bñdē. ⁊ s̄ḡtio crucis. ⁊ filia n̄ hūt dē-
minatos effectūs ex necessitate exp̄llēdi oē piculū spi-
rituale et cōrle. s̄ hūt p̄gruetiam. ad hoc ita de alijs

ceremonijs vniūſ. Si ei p ſigcoz crucis. a orōez dñi
tam a alia q̄libz ſacrā opacoꝝ in ecclia cōſuetā. ſtaſi
oē malū p̄pellēt neceſſario. tūc fides et ſpes q̄ ad
m̄lta euacuaret. neq; ſtātib⁹ reb⁹ vt nūc. creator
h̄rēt plenū dominiū ſup creaturam a ſe ſcāz. Patet
apte. q̄ ſi h̄rēt homo talia adinuclā. tūc nō eēt in
ptate dī a alicui⁹ alteri⁹ creature q̄ hō poſſz t̄ptari
puniti ſū mori ac. Staſi em ſigcet ſe a orōz fūderet
cū ſibi aq̄d ſcrariū accideret. a 3i⁹ liberaret neceſ
ſario cui⁹ ſcrariū cotidie vide⁹. Sūt g⁹ oēs orōnes
et cōmōie eccleſiaſtica ſcē et boē. et p boīs adipiſcē
dis et mal⁹ p pulſandis frequēcande. ſz effcās dē
minatos nō h̄nt ſic ſacramēta. q̄uis nō mi⁹ debem⁹
cōfidere in ſpe a pia fide de eoz effcū ſalubri. ſi a i qñ
tū deo placeāt. et nob vtilis ſint ad ſlū. Ecce nobi
lem cautela. ex q̄ t̄probat q̄cūā i peritoꝝ p̄ſbīoꝝ ſū
alioꝝ q̄cūq; ſtulta dogmatiza. vlcāū fideles in
ducere. vt hec a illa credāt. et tūc neceſſario ipſi ad
vū ita ſic ſuccedet ſic credūt. aliē nō. Nis em extē
dūt illd dē ſaluatois. Oia poſſibilia ſūt credēti ſi
at tibi ſm fide tuā. cū ſilibz. Talia em n̄ ſūt referē
da idē ad oia q̄ hō cupit. ſz ad illa q̄ ſpectāt ad ſa
lutē aīe aliē ei ē dicē iuriam i pi ſaluatoī q̄i occaſi
onē dediffz p h̄mōi vba acui p̄tra ſlū aīe ſu. timēdū
ſigcē ē q̄ p hec vba male itellcā. plēs ſit ſupſticio
nes itroducte. a q̄i dīne auctētica eēnt. Debz g⁹ ſic
pplūs iſoꝝ. q̄ firmit i deū credāt. a i oib⁹ picul et
nācitatib⁹ p̄fidē ſb al p̄tētois ſue p̄fugiāt. c tli p̄p
titudie aī. ac fiducia. q̄ oia paciēt a ḡtāt ē b̄to Job.
de maū dñi vlit recipē. ſū p̄ſpēa ſū aduſa. neq; aliē

de ipō optio creatore sentire q̄ de piſſimo prē. q̄ a
liqñ cōſolatur filios. aliqñ caſtigat. put ſibi placz
iſtis filijs prodeſſe nouit. Qui ſic credit et ſic cū deo
ābulat. illi omnia ſunt poſſibilia. non q̄dem vt ipē
mirabilia faciat. ſ; vt ea a deo impetret merito fidei
ſue. Sūt p̄terea q̄dā hoēs modice intelligētie vltra
alios forte q̄ audacter dicūt. Nos p̄ cō ſci⁹ q̄ q̄cqd
fit p̄ p̄r n̄r. et aue maria. et euāgelia. et credo. et p̄s
et alia ſcā ūba h⁹ ē licitū. Et q̄a duri ſūt a dyabolo
poſſidētur ad ipſi⁹ volūtātē. **Q**u ſit h⁹ ſciūlū. p̄ eoz
reſponſionē ſtaci patebit. ſi ab eis q̄ratur. an poſſit
abufus fieri ſacroz verboz. Puto em̄ q̄ r̄ndebūt q̄
ſic. ſi aq̄ mō mēiores ſint q̄ dyabolus xpm̄ tēptauit
p̄ ſac̄ ūba. Siliē et hēnci ſine mēmiſſiōe ſac̄ ſc̄ptu-
tura abutūt. Et in p̄s dē Peccatori at̄ dixit deus
q̄re tu enarras iuſticias meas aē. Dicāt mō ſi au-
deant. q̄cqd ſit p̄ ſac̄ ūba licitū ē. Certe nō audebūt
ſi aliquē ſenſū h̄nt. **S**z tñ veracit̄ loquendo nichil
horum per ſacra verba ſit. que ipſi putant taliter
fieri ſicut iam dictum eſt. Reqz ad hoc ſunt institu-
ta dītus et iō ip̄oſſibile eſt q̄ p̄rē dei ordinacōz elēs
effcūs habeant. ſ; vt dyabol⁹ ſimplices decipiat ſac̄
ūba ſuis truſis applicat. Fuit an̄ paucos ānos ſa-
moſa q̄dā vetula tōlit auguryſ occipata. q̄ h⁹ mō
aiuſ dā p̄ncipis pedē ēcēt gladio p̄foratūſ anauit.
Nā ſtaci vt vuln⁹ vidit inclinauit ſe et hec ūba p̄-
tulit. In noīe p̄is ⁊ filij et ſpūs ſcti Am. Dicitqz
ſanḡs et illico vuln⁹ euātū fuit. At ille letus excla-
mās dixit. Si aliud n̄r vellz dicē. ſp̄ dēret me curare

Postea idē casus coloie exaiat? fuit et supstitiosus
iudicat? eo qd nulla ibi fūit alicui? miracula fuerūt. n̄
tūc abusus sacroz vboz. **P**ari mō faciūt nōnulle
augurices et etiā qdā viri effeiat. p̄nūciātes sac
verba sup febricitātes. aut aliē ifirmos. filie et sup
bestias. p ipōz qualescentia. Item p̄tra vermes qui
fruges in ags aut olēa in ortis. aut fruct? in arbo
rib? corrodiūt. Itē p̄tra lupos b̄ndicūt vacas et oues
eqs et azinos. vniūsa pecora capi. q̄i securus sit ea
deōmibus tradē q̄ pastoibz p̄mdaē aut meli9 aiaz
dāpnāē q̄ bestia aittē. Et ē infinita stultitia aiaz
errātū i hys et alijs q̄ nūaē ā tediosū ē ā vir possi
bile. **N**ex latz h̄ laqus inimici valde occultus. viz qd
ista iō sint tolēabilia. qd ad valē fierē tēdūt. **S**z tes
te samuele. mag vult ds vt obediāt vci sue q̄ ob
latiōes aietū et hircōz piguū. **H** ē dicē qd ds volū
taie p̄mittit ā p̄cipit qn̄z aliq. q̄ fm coēz vsū sūt
dāpnosa vt appaēat obia sū inobiā hoim Et qd oia
largit. et potēs ē mltomaiora ētribuere. iō iustū ē
vt hō p oia se illi subiciat. tā qd ad corpus q̄ ad aiaz
q̄ etiā ad exteriorē sbāz. **H**inc ē qd Aug9 dicit nō
nullos ēē martires in p̄p̄is lāis suis. q̄ potius vo
lūt egrotare et mori q̄ deum offendere admittendo
fortilegos p cura sua. Ita et de alijs similiter est di
cendum suo modo. **Q**ui potius pati sunt dampna
et penūciā perpeti. q̄ p̄tra mādāta dei facere. **P**roinde
sunt et aliē plures superstitiones maligne quatu
effectus tendunt ad malum finem etiā sub capi
tabus penis in lege prohibitum scilicet ad furta

homicidia. destructio; bladon. vinear. ⁊ hñoi. **S**z
ista cōmuniter nō diu manent sine iusta vindicta.
Vbi tñ est diligētissime adūtedum. qđ ātiquus hos-
tis aliquādo ī uno tali opere duas animas lūctur.
vnā videlicz p hoc qđ ei suadet alteri nocumētū iferre.
aliā per h° qđ suadet ei supstitiosū remediū apponē.
Sic aliquando ptingit rusticis. vt quando pāpiūt
sibi lac auferri per malificia. qđ tūc ponūt ad loca
qđam particulas qđdam herbar. vel alimō conantē
ipediē pđcīm effcīm p vba ignota ā maledictōes ⁊c.
Sz vnū ē ita superstitiosū sicut reliquū. **S**i autē
vellēt efficaciter a talibus trusis liberari deberent
humano et ecclsiastico more procedere. **P**rimo vi-
delicet diligēter iqrēdo a vicinis an eēt aliqđs suspe-
ct⁹ de illi neq̄tia ⁊c. **D**eīn si magnitudo piculi id expos-
it. debēt facē sic ⁊suetū ē ī ecclia dei. qđ ordiat cōtra ta-
lia malificia p̄ces. ieiunia. missas. iplozatiōes scōz.
elemosinas. ac alia pia opera diuine ire placatiā.
Qui autē male credul⁹ per maleficiū vult liberare
se nō est dignus vt a domino deo et sanctis āgelis
adiuuēt. et qđ nō ē mix qđ a spiritib⁹ neq̄ grauitē
offhagatur. Et hec sunt simplicibus valde p̄sanda.
Rursus ē adhuc alia supstitio de obseruantia die-
rū. videlicet qđ sint aliqui dies infausti. neq; tunc
aliquod op⁹ inchoari debeat. aut vestis noua idui.
aut iter arripi ⁊c. qđ oia sūt friuola. et a vanis as-
tologis et paganis p̄tra dei ordinacō; introducta.
Adūtant fideles diligenter qđ oēs dies ds creauit
et sunt ualde boni. et qđ oīm bonoz operum deus

est director. et sancti angeli. cooperator. g^o utiq; nō
est timoratis hominibus de hac stulticia metuendū.
Similit^r de alijs sine num ero. de occurſu leporū. vel
cattorū. volatu auium aut garritu. De casuali aliq
euentu. vel ope puta si calceū sinistrū à cirotecā p^mu
induat. vel verbū aliq^d audiat q^d fortunam bonam
vel omen significet. cum similibus pestiferis imagi
nationibus. est firmiter tenuendū p^m rēz. rācōnē
et catholicā fidē. q^o in veritate nichil hnt penitus ef
ficacie. sⁱ sūt delirāmēta infeliciū hominū q^o sepe deo
permittente. ppter suam malam crūdēlitatem me
rentur affligi. et terreri a quolibet folio volante. O
si homo memore esset sue dignissime condictionis et
cogitaret se ad imaginem dei factum. et cotidie san
ctissimis angelis vallatum. tunc erubesceret. pot⁹
q^o metueret ab h^moi stulticie vanissimis. Est etiā
hⁱ subiungendū. q^o bonis hominib⁹ a fortib⁹. a do
ctis in fide. p^oagūt aliq^o h^moi diffortūia. cum p^osti
gys p^ofat^o. diuina ordinacōne. ut eorū fides nota
fiat alijs. et sit exemplum toti eclesie. Et cū totus
p^ol^os videt q^o nō curāt talia figmenta. neq; obser
uant se ab eis. tūc edificatur ad fidem. Hic quē
dam p^osbiterum timorare et bone vite. qui cum au
disset q^o signum infaustum eēt. si calceū sinistrū de
mane p^mum indueret. et de h^o sibi tēptatio molesta
esset. ut videlicet hoc cauere i p^o econtra directe sp
sinistrū calceū primo induit et sic fantasia cessauit.
Et hoc est bonum remediū in similibus. De illa
etiam superstitione que communiter fit a quibusdā

mulierculis infatuatis. et duris in conceptibus suis.
videlicet in abstinendo a quibusdam laboribus. et
cibus contra cōez xpiani ppli p̄suetudinē. puta q̄ nā
volūt nere feriis quintis post vesp̄as. eo q̄ tunc
saluator inchoauit passionem suā. et ad crucē iuit.
ā in die pasche nolūt carnibz v̄sci. q̄i h° deo sit gr̄a?
eo q̄ tūc coit̄ pplūs feruz ad esū carniū. ā c̄tis dieb?
cessāe volūt ab opibz q̄ nō sunt festiui et s̄libz alyz
singularitatibz ab oibz talibz supfluis fantasys
debēt venerabiles m̄tione abstine et humiliē sepo.
sita oī singularitate p̄fōre se ritui cōi scē m̄is ec̄cie
et laudabili p̄suetudinē illoz q̄b? auiuūt. Si āt a
liq̄ ex idoc̄ta et simplici deuocōe ad dē h̄mōi ouert.
debent hoc humiliē confiteri et absolucōz petē. cum
p̄mptitudie tali q̄ velint t̄lenc̄ obedire suis supioz
ribus p̄ p̄mutacōne in meli?. Dicit em̄ sac̄ scriptura
q̄ displicet deo infidelis et stulta promissio. Ad istū
potest referri q̄ incantum est q̄ quedam mulieres.
iducūt viros suos ut oueāt abstinetiā coitus c̄t
tis diebus. ut tali pacto m̄ci? habeāt in puerperio.
Scio qd loquor qualia pericula inde prouenerunt.
Melius est ergo ut dimittant sacramētum in sua
libertate. nez inuicem se defraudent nisi forte ad tē
pus ex consensu. ut vacent orationi. absq̄ omni v
to p̄uio maxime perpetuo. Sint p̄inde bone se
mine memores cotidiane miserie. quā ab eua sus
ceperūt. p̄ eo q̄ voluit nimis sapiens eē. et diligēc̄
caueāt ne velint imitari singularitatem capitis sui.
Non ponant os in celum. quasi sufficientes sint

sibiipfis leges dare s; magis in subiectione ⁊ silētio
discāt s; Apli monita. ⁊ tūc bñ secure erūt. De vl-
teriori processu hui⁹ materie breuitatis grā super ses-
deo. simul sperans q; hec hominibus bone volūtatīs
sufficiāt. si hec duo q; sup̄dicta sūt diligēt adūtāt. vi-
delic; q; q̄cquid in mūdo fit p̄ racōz nālem ⁊ p̄ diuī
miraculū nō ē sup̄sticiosū. Quicq̄d aliē fit q̄tūcūq;
sanctū appareat suspectum debet iudicari. Est etiā
bona cautela. si quādo h̄mōi angūēs se offerant ad
docendum ⁊ faciendum mirabilia. q; statī q̄rat ab
eis an sint pati venire in publicū et coram doctis vi-
ris suam sciētiā vel artē p̄ponere vt examinētur.
ne forte ipsi errēt. et per cōsequens alios errare fa-
ciāt. Ita fit in alijs artib⁹ etiam mechanicis. Qd si
noluerūt. tūc r̄nderi debet eis illd̄ Saluatoris. Ois
qui ad male agit odit lucem ne manifestent op̄ta
ei⁹. Si autem pati sunt se offerre ad examen exp̄-
torū statī diiudicabūtur. Demū subiūgendum ēēt
etiā de alijs p̄ceptis dei. de honoratione parentū.
de obseruacōne sabbati cum reliquis. s; nō ē necesse.
q; in sermonibus ecclesiasticis cotidie materia ista
frequentatur. Admonendi sunt ergo quicq; fideles
laici vt in rectā fide ābulēt. et in via mādatorū dei se
exerceāt. ab omni q; sp̄e ip̄ie sup̄stitionis se absti-
neāt. semp etiā qd incertū ē ac dubiosum declinēt.
qd at se curū ē teneant. q̄tūc tūc post hanc erum
p̄nosam vitā in gloriā et̄nam intrare mereātur. p̄
gratiā dñi nostri ihu xpi q; est via vitas ⁊ vita te-
gnantis cū p̄re et spū scō p̄ sc̄la seculorū Amen.

Sexto dñō dñz q̄libz fidel' a tñrat' xpia' cuius-
q̄ p̄fessionis fuerit vl' officij. crebro de mors
te cogitare a breuitate huius vite. a boīs ac simpli-
cibus verbis inuocare dñm deū. q̄tenus post pñtis
vite labores ad eternā regem ipm pducatur. **H**ec est
doctrina sapientis eccles. xi. **S**i ānis multis vixerit
homo. et in hys om̄bus letus fuerit. meminisse dñz
tenebrosi t̄pis et diez multorū. qui cū reuerit vani-
tatis arguūtur p̄terita. Quam autem sit valis ista
p̄cogitatio ostenditur Eccles. vii. **U**bi sic dicit ayeō
tate nouissima tua et in eternū nō peccabis. **T**ria
eīm sunt q̄ princāpaliter hominē a dō sepant. scilicet
supbia. luxuria. a auaricia. **S**ed si cordialit' hō at-
tēdit mortē mox futurā. tūc facili' se ab hys atinē
potest. **N**ā de superbia sic dicit seneca. **Q**uid clienti
tuo irasceris. sustine paululum. ecce venit mors quē
vos patēs efficiat. **D**e luxuria. augustinus **N**ichil sic
reuocat a peccato quā frequens mortis meditatio
Et ambrosius **N**udi omnes nascimur. nudi mori-
mur. nulla est distinctio inter cadauera mortua. nisi
forte. q̄ grauius fetet diuitū corpora. luxuria distē-
ta. **D**e auaricia **I**eronimus **F**acile p̄tempnit omnia
qui se cogitat moriturum. p̄pter has tam magnas
utilitates mos inoleuit apud summos prelatos.
ut dum supra alios promoti fuerint. statim per ali-
q̄d signū mēoria mortis ipsis imprimat. **N**ā coram
duō papa mēdit stupa lini. cum hys verbis. **S**ic
trāsit gloria mūdi. **C**orā imp̄atoribus a regibus
asseruntur diuersa mat̄mora varij coloris. in hac

interrogatione. **D**e quali macmorte vis tibi monu-
metū fieri. Et in approbatis religionib⁹ diuise sunt
instituciones ad idē pūētes. **H**ic dē **E**cclēstia. vy.
Reli⁹ ē ire ad domū luct⁹ q̄ ad domū cōiūg. in il-
la em̄ finis aīctorum admonetur hominum. vt vi-
uens cogitet quid futurū sit. Querat forte hic ali-
quis. quare hora mortis sit incerta. Rñdet q̄ ppter
tres cās. Prima ē ppter nāz hūanā p̄uādā in vi-
gore suo. q̄ si p cōto sciret hō aliq̄ determinato tpe se
moitūz ex hō nā nimis debilitaretur. et ad bō opa-
m⁹ valēt sic patz in ill q̄ ad mortē iudicāt. **S**cda
cā ē ppter elōs. q̄ p opera libē caritatis debēt mēri
vitā eternā. **M**ors autē necessario iminēs cōto aliq̄
tēpōe anxietatē nimā in mēte suscitatz. q̄ dulcediez
diuini amoris impediret. et in q̄busdā natūaliter
pauis peit⁹ exiguēt. Tercia cā ē ppter augmētū
bonoz opez. sic bñs **G**reg dicit. Ad hō p̄ditor nē
latē nos voluit finē n̄z dieq; n̄e mortis eē nob in-
zgtū vt dū sp ignorat sp prim⁹ eē credat. et tāto
quis sit feruentior in operatōe quāto et incertior de
vocatione. vt dum incerti sumus qñ moriamur.
semper ad mortem parati vīre debeam⁹. magna
igit̄ diligētia p̄parare nos ad bonā mortē debemus.
quia vt dicit bñs **A**ug. vnumquemq; in q̄ iueneit
suus nouiss⁹ dies cū hō scdō egreditur. talis in die
nouissimo iudicabitur. **Q**ui autem voluerit bene
mori. studeat bene viuere. q̄ nō potest male mori q̄
bene vixit. et vix bñ moritur qui male vixit. Ad bo-
nam autem vitā requiritur p̄tinuū dei adiutorū

qđ sine inuissione per deuotas orōnes postulare
debetur. Assuescat ergo bone volūtatis. laicus qñtū
potest. ut sp orōz i oē hēat. dicēdo hec ā similia vba
Misere mei d's sicut scis et sicut vis. aut custodi
me domine ut pupillam oculi. siue ad qđ sibi deno-
tio suggerit. Neqz hic opus est aliqua subtilitate.
Nam ceteris paribz hō simplex et bone vite facili-
inuenit puram orōnē q̄ lrāt. **T**ercio quendam do-
ctissimū virū dixisse. Ego acutē de oratione et cō-
templatione scribo. et subtilit̄ disputo. s; quādo ne-
cessitas instat. tūc omniū illoz odhiscor. et simpli-
at inuoco dñm deū sicut vn⁹ ali⁹ buxista. Ecce nō-
bile verbū. Et sanctus Thōs dicit. q̄ quicūqz in fide
xp̄istina ambulat iustus laicus. q̄ subtil p̄h̄r. Nō
se ergo excusent boni rustici ā putet. q̄ predtā sint
eis impossibilia. s; adūtant qualiter p solatio vano
in grauissimis laboribus iugiter solēt homines cō-
fabulari. et etiā qñqz cātare. Si demqz hoc ita ē
quare nō etiā possent similiē orōz saltē breuē siue
mentaliter siue vocaliter proferre. **I**dem de cantu
spiritualiter conpūctiuo. qđ etiā mendici facere so-
lent est senciendū. p loco et tpe. qz oia deū diligēti-
bz in bonū cōopant. sicut econtra dēptoribz oia in
malū. Porro qz orō dñicā int̄ oēs alias p̄matū te-
net. et est laicis maḡ familiaris. ideo h; p complem̄-
to hui⁹ opusculi eam cū quadā simplicia expōe ponā
P̄ nē. Qui hoc dicit. debet duo adūtere. ut scz stā-
deat se exhibere bonū filiū. qz tūc bene inueniet cle-
mentem patrē. sināt ūgam senaet. Qui dicit nē dz

omnē hominē frēz recognoscere. alias dicere debe-
ret **P**er me. **O**mēs em̄ nā su⁹ filij vni⁹ patētis **A**dā.
s; per grā su⁹ filij dei. et iō tā grā q̄ nā frēs. **S**ati-
fiatur nomē tuū. **H**ic aufertur superbia q̄ nob̄ est
nimis infesta. qz q̄ cito aliqd̄ gr̄ie hō p̄cipit statim
vult se magnificare. s; memisci debet illud **A**pli **Q**uid
hēs qd̄ nō accepisti. **A**dueniat regnū tuū. **H**ic ad-
monemur sursum corda habere. et tēdere hui⁹ vite
animā nostram. et sitire fontē illū etne glorie. **Q**ui
hoc desiderio nō ardet doleat. pulset. oret. **F**iat vo-
luntas tua. **H**ic temperatur omne spirituale deside-
riū nostrum. quia nescim⁹ neq; id quod petere de-
bem⁹. neq; tēpus neq; horā qū expedit nob̄ accipe-
re qd̄ diu postulauim⁹. **F**iat ergo voluntas tua do-
mine qz optū es a sapiētissim⁹. lōge ultra creaturā
tuā. **S**icut in celo a in t̄ra. **H**ic inuit⁹. qz sūma pfe-
ctio hoīs ē. qz sit 2formis volūntati dīne. **P**anē nēm
cotidianū da nobis hodie. **H**ic petīt oē necessariū
hui⁹ vite tā spūale q̄ cōrle. s; magis spūale quia
etiam nō petentib⁹ deus dat t̄palia. s; spūalia nulli
n̄ desiderāti. et si dederit. hoc iratus facit nō placat⁹.
Regula est certissima. qz nunq̄ aliq̄s intrauit reg-
nū celorum sine omni merito p̄prio. qz o; ad omne
mī⁹ qz cōsentiat motōni dīne. **D**e etiā hodie q̄a o;
sine int̄missione orare et nūq̄ deficere. **H**oc expo-
nēs **A**uḡ dicit. **N**on cessat orare q̄ non cessat bene-
facere. **E**t tota vita iūsti oratio est. **E**t dimitte nob̄
debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus
nostros. **H**ec clausula expōne nō indiget. nisi forte

q̄ h̄ loq̄tur de debito offēse. Et ne nos iducās in tēp-
tacoēs. **H**ic nō petīt ut xp̄ian⁹ hō n̄ sentiat tēptacōē.
h̄ ut nō p̄sentiat. Nō em̄ oīs q̄ videt carcere iducit i
carcere. sic nō oīs q̄ videt patibulū suspēdit in pa-
tibulū. h̄ ille q̄ malum agit. Et sicut utile est hoi ut
h̄mōi penalia sepius aspiciat. q̄ti⁹ tali occasione a
malo recedat. sic etiam salubre ē homini. ut malas
temptationes crebro sentiat. nec tamen consentiat.
ut hac occasione temptationes vincere assuescat.
Unde dicit b̄t̄s **Aug.** q̄ non est maior temptacō q̄
nulla tēptacōne pulsari. Et b̄t̄s **Greg.** Eos pulsare
hostis negligit q̄s q̄eto iure se possidere sentit. **S;**
q̄ sine diuino adiutorio vincere nō possu⁹. iō illd̄ in
p̄ce d̄m̄ca postulare iubem⁹. **H;** libera nos a malo.
Ist̄d̄ etiam exp̄e nō indiget. h̄ exph̄zandi sumus ut
quicq̄d post hanc oracōnem nobis euenerit. siue p-
spex sū adūsum. totū de manu d̄m̄i ḡtant̄ suscipia⁹.
Amē id est vere ita est vel ita fiat. **H**ec conclusio est
magne p̄fcois. et toti⁹ laboris fructus ut videlicet
p̄uipendam⁹ t̄rena. et celestia p̄ncipaliter q̄ramus.
Cedit. ergo tō oratio ista d̄m̄ca p̄f̄ssima et diḡssia
ad hoc. ut in mūdanas varietates ibi nostra fixa
sint corda vbi vera sūt gaudia. **Q**d vobis o venera-
biles rustici. p̄ter et nobis potenti manu concedat
omnipotens et misericors deus. **Q**ui in t̄ritate p̄f̄cā
vuit et regnat p̄ oīa secula t̄uedict⁹ Amen.

De cetero carissimi fr̄es et soror̄es in d̄nō cōfor-
tamini. et hec pauca q̄ scripsi vobis cordis
aure percipite. neq̄ vob̄ sufficiat si ea sel̄ aut bis

legeritis siue audieritis. si uel d' aialia mūda totidie
ruinate que spūs dei loquitur uobis per hūc q̄lēcūz
libellum statui uestro dedicatum. **Q**uod si aliqua for-
tasse occurrat que primo intuitu non capitis. ne sit
uobis graue. cum et hic mos semper apd tractatoēs
sacrarū sc̄pturarū fuerit. ut potum cū panibus fici-
enab⁹ aiaab⁹ porrigē soleāt. hoc ē facilia cū gūionib⁹.
Maneat pietas ⁊ uelabit⁹ uim⁹. **P**uto tñ sic no-
ui industriā urāz. si uolueritis p̄ medietate facē di-
ligētā talē ad excolēdā frā cordis ur̄. qualē faciēs
ad purgādā gl̄bā agroꝝ ur̄oꝝ ut fructū fereant.
cito ex hys in agnicōz uolūtatis diuine ac spūal' grē
augmētū pficietis. **C**ōtribulis q̄z ur̄is et precipue
pastoribus prochiālum ecclesiarum si desiderēt se-
cure coitate. q̄z sūt p̄cipaliū doctoꝝ sc̄tētie. et q̄ nō
ubiqz eqz p̄mpte habent ā inueniūtur. **F**eci enim
hūcipsū libellum p̄ doctos et p̄bate uite uiros di-
ligenter examinari. qui idipsum mecum testātur.
In omnibus igit gloificem⁹ dñm deum a quo bona
cūcta p̄cedūt. q̄ sacramta bñdē uolūtatis sue nob
etiā rudib⁹ dīgtus est apire in hys diebus nouis
simis. qd̄ utiqz mltis regib⁹ et p̄ncipib⁹ ac sapiē-
tib⁹ hui⁹ mūdi nō est datum. **G**ratias ḡ cū p̄mpta
obediētia eidem agam⁹ de die in diem. quate⁹ felicit
in nobis impleat qd̄ bt̄is **A**plūs Paulus ad Co-
rintheos ca⁹ p̄o ad p̄solatōz hūiliū loq̄ar p̄sonarū
dicēs. **V**idete uōcōz ur̄az fr̄es. q̄z nō mltos sapiētes
p̄m carnē. nō mltos potētes. nō mltos nobiles. s̄ q̄
stulta sūt mūdi elegit d̄s ut cōfundat sapientes. et

58

infirma mūdi elegit deus ut pfundat fortia. et igitur
 nobilia mundi et ptemptibilia elegit deus. et ea q̄
 nō sunt. ut ea q̄ sunt destruet. ut non gloriē omis
 caro in cōspētu eius. Nos autē non spm̄ hui⁹ mūdi
 accēpim⁹. s̄ spm̄ q̄ ex deo ē. ut sciam⁹ q̄ a deo dona-
 ta sunt nob. **S**tudea⁹ etiā nos mutuo exhortari per
 singulos dies. et ad bō opa iactā. et a malis ētrahē
 qm̄ nichil sic deo placet. et ḡtū ē sanctis āgelis qui
 nobiscū semp cōsantur. et custodiūt nos. **H**⁹ em̄
 offitiū ipōz est. ut iugiter nos ad bō puocēt et q̄s
 trahere ne q̄r. saltē a malis phibēt. **N**ā m̄lto plūa
 ēprobi mala facerēt. si p ipsos btōs spūs nō īpedi-
 retur. Angelicū igit offitiū q̄libet p modulo suo im-
 plere festinet. q̄tū m̄ āgelos cōnumeraū uēat. **R**e-
 uera si hō p mille ānos laborar. et ad nichil facēt
 q̄ ut primū suū ad aliqd bonū puōret. aut ab aliq̄
 peccato ētrahēt. neq̄q̄ eēt p̄dig opacō tāta laboris
 ad hūc fructū tātillū. ut mō apparet. **N**ō est qz q̄cūqz
 fecerit hō in hac uita sine bō siue mala. m̄cedem re-
 cipient in futuro perpetuā. Qui ergo alterū ad bonū
 iactat ifinitū sibi p̄miū parat. **E**t q̄ aque dāpnādū
 ab vno malo ope ētrahit. ab aliq̄ etna pena licz nō
 ab omi. eū p̄seruat. eo qz p q̄libet p̄cō. certa pena
 eternāter māsura re p̄b infligēt. **C**onstat autē qz
 finiti ad ifinitū n̄lla ē p̄pācō. **U**n p̄ qz re. ū sit qd iā
 dcm̄ ē licet m̄ix videat. **I**ta et a cōtrario sensu ōndi
 potest. qz grāde peccatū sit. q̄ aliquem. ab vno saltē
 bono īpedit. vel ad vnū peccatū trahit. quia nō ha-
 bet vnū sibi tātū dampnū refundēt. etiā si totū orbē

sibi daē possz. **H**ec vērā sūt a vtilia hoibz; si cordialitē
attēdāt q̄uis plēs sint q̄ h̄mōi salutis moita pui-
pēdāt. h̄ nouit dñs q̄ sūt e? **I**tey redeo ad monēdos
vos carissios frēs a sororēs ac alios vñbiles rusti-
cos vñsios. vt ñ negligatis tps v̄m. Ecce ego os
v̄m sū a caro vr̄a. sū dolo. sū filia cōe loq̄r vobis. n̄l
horz cupio q̄ possidetis. i s̄ncēa xpi caritate amiso vos
et put potui desideo v̄o pui. Et sic vob̄ obediu ita
a vos ñ p mea s̄ vr̄a salute dō obedie satagite q̄te?
h̄ q̄hscūqz labor i vr̄a p̄sacōe fuit fructū inciat sa-
lutatē. Pacē a v̄ritatē diligite a dē pacis eit vobiscū.
Nemī facite qd vob̄ fieri nō vultis a qd vob̄ fieri vul-
tis alijs p posse libēē faciatis. **O**ēz sup̄uacūā sollici-
tudiez abiyate a i dño spate qm̄ ipi cūa ē de vob̄. p-
latos sū spūales sū sclāres cāq̄ dei vicarios hōrat.
inuicē diligite. parentes euēamī. filios a filias i di-
flore educate. a societate mala sic a peste fugite. **D**eū
fietē et i p̄ceptis ei? ābulate. ociū vitatē. sacros la-
boēs adamate sū itermissiōe orate. btāz v̄giēz ma-
riā a scōs dī cotidie iuocate. a i m̄ctis boīs opibz
vos exēcate. ac i ipis pseuēā. q̄te? i hō mortis q̄ de-
licatis a ociof hoibz pauēda ē vos letū etne vite ēz
frigeriū inueire mereamī. **P**er ḡtiā dñi nr̄i ihu xpi
cui vos p̄mendo et verbo grē eius. q̄ cū deo patre et
spū scō viuūt et regnat p infinita secula. Amen.

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

